

FEDERALNO MINISTARSTVO FINANSIJA/FINANCIJA

DOKUMENT OKVIRNOG BUDŽETA 2018. - 2020.

Sarajevo, oktobar 2017.g

SADRŽAJ

Rezime.....	1
Poglavlje 1- Uvod u Dokument okvirnog budžeta Federacije BiH za period 2018. - 2020. godina	3
Poglavlje 2 - Makroekonomski trendovi i kretanja u srednjoročnom periodu	4
2.1. Eurozona i neposredno okruženje	4
2.2. Makroekonomski trendovi i projekcije u BiH.....	6
2.3. Makroekonomksa kretanja u Federaciji BiH za period od 2013. - 2016. godine.....	10
2.4. Makroekonomski indikatori Federacije BiH za period 2018. -2020. godine	12
2.4.1. <i>Ekonomski rast u Federaciji BiH.....</i>	12
2.4.2. <i>Industrijska proizvodnja u Federaciji BiH.....</i>	13
2.4.3. <i>Tržište rada</i>	13
2.4.4. <i>Cijene i inflacija.....</i>	14
2.4.5. <i>Bankarski krediti i depoziti</i>	15
2.4.6. <i>Investicije</i>	16
2.5. Strateški okvir i ciljevi makroekonomskne politike Federacije BiH.....	17
Poglavlje 3 - Srednjoročne porezne politike	19
3.1. Ostvarenje javnih prihoda u 2016. godini, revidirana procjena za 2017. godinu i plan za srednjoročni period 2018. - 2020. godina	20
3.2. Indirektno oporezivanje na nivou BiH i raspodjela prihoda	22
3.2.1. <i>Projekcije prihoda od indirektnih poreza u periodu 2017. – 2020. godine</i>	23
3.2.2. <i>Raspodjela prihoda od indirektnih poreza u Federaciji BiH</i>	27
3.3. Direktni porezi.....	32
3.3.1. <i>Porez na dobit</i>	32
3.3.2. <i>Porez na dohodak</i>	33
3.3.3. <i>Porez na imovinu.....</i>	34
3.3.4. <i>Neporezni prihodi</i>	34
3.4. Prihodi Vlade Federacije BiH.....	35
3.5. Budžeti kantona i jedinica lokalne samouprave	36
3.6. Vanbudžetski fondovi	37
3.7. Direkcije za ceste	38
3.8. Rizici po projekcije prihoda.....	39
3.9. Prioriteti u oblasti fiskalne politike i javnih prihoda	40
Poglavlje 4 – Upravljanje rashodima na nivou Vlade Federacije BiH	43
4.1. Politika rashoda	43
4.2. Opća struktura rashoda i trendovi	44
4.3. Struktura projekcije budžetske potrošnje za period 2018. – 2020. godine	46
4.4. Tekući rashodi	49
4.4.1. <i>Plaće i naknade u javnom sektoru</i>	49
4.4.2. <i>Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge</i>	50
4.4.3. <i>Tekući transferi i drugi tekući rashodi</i>	50
4.4.4. <i>Kapitalni transferi.....</i>	53

4.4.5. Kapitalna potrošnja	54
4.5. Stanje duga u Federaciji BiH	55
4.5.1. Dug Vlade Federacije BiH	57
4.6. Unutrašnji dug Vlade Federacije BiH	58
4.6.1. Trezorski zapisi Federacije BiH	59
4.6.2. Obveznice Federacije BiH	60
4.6.3. Obaveze po osnovu računa stare devizne štednje	61
4.6.4. Obaveze po osnovu ratnih potraživanja	61
4.6.5. Obaveze prema dobavljačima bivšeg Federalnog ministarstva odbrane i Vojske Federacije BiH i za neizmirene plate i naknade	61
4.6.6. Projekcija otplate unutrašnjeg duga	62
4.7. Vanjski dug Federacije BiH	62
4.7.1. Projekcija otplate vanjskog duga Federacije BiH	63
4.8. Pregled ulaganja u projekte	64
Poglavlje 5 – Budžetski prioriteti za period 2018. – 2020. godina.....	67
5.1. Projekcije Budžeta Federacije BiH za naredne tri godine	68
5.2. Dostavljanje i analiza finansijskih zahtjeva budžetskih korisnika	70
5.2.1. Budžetska Instrukcija br. 1 za period 2018. – 2020. godine	70
5.2.2. Analiza finansijskih zahtjeva budžetskih korisnika	71
5.3. Prioriteti potrošnje Vlade Federacije BiH.....	73
5.3.1. Utvrđivanje predloženih prioriteta potrošnje	73
5.3.2. Inicijative za uvođenje rodno odgovornog budžetiranja	74
5.4. Gornje granice rashoda budžetskih korisnika Vlade Federacije BiH za	76
period 2018. – 2020. godina po sektorima	76
5.4.1. Opće javne usluge	77
5.4.2. Javni red i sigurnost	77
5.4.3. Ekonomski usluge	77
5.4.4. Zaštita životne sredine	77
5.4.5. Stambeni i zajednički poslovi	77
5.4.6. Zdravstvo	78
5.4.7. Rekreacija, kultura i religija	78
5.4.8. Obrazovanje	78
5.4.9. Socijalna zaštita	78

Rezime

Dokument okvirnog budžeta Federacije BiH izrađen je u skladu sa Zakonom o budžetima Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“ br. 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15 i 104/16) i predstavlja preliminarni nacrt budžeta za 2018. godinu, kao i preliminarne projekcije budžeta za 2019. i 2020. godinu.

Osnov za izradu DOB-a Federacije BiH za period 2018 - 2020. godine bile su makroekonomske prognoze i pretpostavke za srednjoročni period, kao i Program rada Vlade Federacije BiH za period 2015 - 2018. godine, te Reformska agenda.

U Europskoj uniji, kao i u neposrednom okruženju privredna kretanja i projekcije imaju pozitivan trend, te se i u srednjoročnom periodu očekuje ekonomski rast kroz oporavak privatne potrošnje, porast investicija, te rast uvoza i izvoza. Očekuje se da takav rast rezultuje intenziviranjem vanjskotrgovinske razmjene kako unutar zemalja EU, tako i između tih zemalja i ostatka svijeta.

U BiH se očekuje porast ekonomske aktivnosti od 3,4% u 2017. godini nakon čega se projicira jednak nivo u 2018. godini. Rast se očekuje u 2019. - 2020. godini uz poboljšanje poslovne klime eksternog okruženja. Realni BDP se u periodu od 2015. - 2020. godina kreće u rasponu 3,8% - 3,9%.¹

U Federaciji BiH se očekuje realan rast BDP-a u 2017. godini po stopi 4,5%, u 2018. godini 3,2%, te u 2019. i 2020. godini po stopama 5,1% i 5,3% respektivno.²

Pretpostavlja se i rast indirektnih prihoda, zaposlenosti, kao i porast investicija. Očekivani oporavak ekonomske aktivnosti u Federaciji BiH će se temeljiti na strukturnim reformama predviđenim Reformskom agendom i ubrzavanju investicijskog ciklusa. Ukupni javni prihodi se za 2018. godinu projiciraju u iznosu od 8.103,0 mil. KM, za 2019. godinu 8.328,0 mil. KM i 8.582,0 mil. KM za 2020. godinu, što predstavlja rast od 2,5% svake godine u odnosu na prethodnu.

Usporavanje pozitivnih kretanja makroekonomskih indikatora posljednjih godina kao posljedica globalne ekonomske krize nisu mimošla ni BiH, odnosno Federaciju BiH. U prevazilaženju postojećeg stanja potrebno je pokrenuti proces oporavka i jačanja ekonomije i poduzeti konkretnе akcije da bi se postigla srednjoročna fiskalna održivost.

Jedan od osnovnih ciljeva fiskalne politike u Federaciji BiH jeste postepeno ograničavanje rasta javne potrošnje u cilju smanjenja akumuliranih deficitova budžeta u Federaciji BiH. Kako bi došlo do smanjenja budžetskog deficitova i stabilizacije nivoa javnog duga, neophodno je provesti fiskalnu konsolidaciju na svim nivoima vlasti u Federaciji BiH.

Vlada Federacije BiH se i u narednom periodu čvrsto opredjeljuje za provođenje Strategije reforme upravljanja javnim finansijama³ koja obuhvata šest ključnih stubova:

¹ Makroekonomske projekcije za DOB 2018. – 2020. godine, DEP, septembar 2017.g

² Izračun FMF na osnovu zvaničnih BHAS Saopćenja podataka Nacionalnih računa i DEP septembarskih Makroekonomskih projekcija za DOB 2018.-2020.g.

- ✓ Održivi srednjoročni makrofiskalni i budžetski okvir,
- ✓ Mobiliziranje prihoda,
- ✓ Planiranje i izradu budžeta,
- ✓ Efikasno i efektivno izvršenje budžeta,
- ✓ Uvođenje efikasne interne kontrole, te
- ✓ Osiguranje eksternog nadzora nad javnim finansijama putem vanjske revizije.

Cilj strukturalnih reformi je da pruže sveobuhvatni i integrисани okvir za planiranje, provođenje, koordinaciju i praćenje napretka u poduzimanju aktivnosti kako bi se osigurala makroekonomski i fiskalna stabilnost, te efikasno i namjensko korištenja javnih resursa u Federaciji BiH. Istovremeno, nastojati će se povećati odgovornost i efikasnost, transparentnost i funkcionalnost upravljanja javnim finansijama, te ispunjenja neophodnih uslova za pristupanje Europskoj uniji.

U cilju praćenja reformskog procesa, a u skladu sa Zakonom o budžetima u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“ br. 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15 i 104/16) Vlada Federacije BiH je Smjernicama ekonomski i fiskalne politike za period 2018.- 2020. godine, potvrdila i odlučnost u provedbi reformskih aktivnosti, te fokusiranost na politiku smanjenja/ograničavanja javne potrošnje na svim nivoima vlasti u Federaciji BiH. Postavljeni strateški ciljevi Vlade Federacije BiH potvrđuju njeno usmjeravanje na održavanje makroekonomski stabilnosti, konkurentnosti, održivog razvoja, zapošljavanja, socijalne uključenosti te europskih integracija.

Pored navedenog, prioriteti Vlade Federacije BiH će u narednom periodu biti usmjereni i na povećanje konkurenčnosti privrede, projekte intenziviranja privrednog razvoja, jačanje unutrašnje društvene stabilnosti Federacije BiH, iniciranje i provođenje reformi usklađenih sa potrebama BiH na putu ka pridruživanju Europskoj uniji, jačanje regionalne saradnje, te jačanje koordinacije i saradnje sa nižim nivoima vlasti u Federaciji BiH.

Fiskalno vijeće BiH je na sjednici održanoj 4.10.2017. godine usvojilo Globalni okvir fiskalnog bilansa i politika u BiH za period od 2018.- 2020. godine, čime su se stvorili preduslovi za izradu projekcija prihoda od indirektnih poreza, te upućivanje Dokumenta okvirnog budžeta 2018. -2020. godine Vladi Federacije BiH na razmatranje.

Dokumentom okvirnog budžeta za period 2018. – 2020. godina projicirane gornje granice rashoda za 2018. godinu iznose 2.757,8 mil. KM, za 2019. godinu 2.648,2 mil. KM i za 2020. godinu 2.580,2 mil. KM, što je u odnosu na Budžet Federacije BiH za 2017. godinu, u 2018. godini povećanje za 0,3%, u 2019. godini smanjenje za 3,9%, te u 2020. godini smanjenje za 2,5%.

³ Strategija reforme upravljanja javnim finansijama u Federaciji BiH za period 2017.- 2020., FMF, april 2017.g.

Poglavlje 1- Uvod u Dokument okvirnog budžeta Federacije BiH za period 2018.

- 2020. godina

Priprema i izrada budžeta se zasniva na Dokumentu okvirnog budžeta (u daljem tekstu: DOB), aktu koji između ostalog, sadrži makroekonomske projekcije i prognoze te gornje granice budžetskih sredstava i izdataka za naredne tri godine.

Postupak pripreme DOB-a počinje dostavljanjem Instrukcije broj 1 o načinu i elementima izrade DOB-a koja sadrži: osnovne ekonomske prepostavke i smjernice za pripremu DOB-a, tabele pregleda prioriteta budžetskih korisnika, te dinamiku i rokove pripreme DOB-a.

Izrada DOB-a zasniva se na procjeni privrednog razvoja, razvoja socijalnog sektora, makroekonomskih indikatora i prognozi prihoda i rashoda.

Glavni cilj ovog dokumenta je da se osigura bolja povezanost između prioritetnih politika Vlade Federacije BiH i načina na koje ona vrši raspodjelu budžetskih sredstava, kao i da doprinese razvoju strateškog planiranja prioriteta i ciljeva Vlade Federacije BiH.

Dokument okvirnog budžeta Federacije BiH za period 2018. – 2020. godine sadrži sljedeća poglavlja:

- ✓ Poglavlje 1: Uvod u DOB Federacije BiH za period 2018. – 2020. godine,
- ✓ Poglavlje 2: Makroekonomski trendovi i kretanja u srednjoročnom periodu,
- ✓ Poglavlje 3: Srednjoročne porezne politike,
- ✓ Poglavlje 4: Upravljanje rashodima na nivou Vlade Federacije BiH,
- ✓ Poglavlje 5: Budžetski prioriteti za period 2018. – 2020. godine i gornje granice rashoda budžetskih korisnika u naredne tri godine

Poglavlje 2 - Makroekonomski trendovi i kretanja u srednjoročnom periodu

Dokument okvirnog budžeta je akt koji sadrži makroekonomske projekcije i prognoze budžetskih sredstava i izdataka za naredne tri godine na kojima se temelji priprema i izrada budžeta. Izrada DOB-a se temelji na procjeni privrednog razvoja, razvoja socijalnog sektora, makroekonomskih pokazatelja i prognozi prihoda i rashoda.

U ovome poglavlju najprije će biti govora o makroekonomskim pokazateljima u okruženju, odnosno Eurozoni kao zoni utjecaja na makroekonomska kretanja u području Federacije BiH. Nakon toga, dati su osnovni srednjoročni makroekonomski pokazatelji i prognoze na kojima se zasnivaju procjene unutar Dokumenta okvirnog budžeta Federacije BiH za period 2018. - 2020. godina, kao i strateški okvir i ciljevi makroekonomske politike Federacije BiH. Predstavljeni pokazatelji o trenutnoj ekonomskoj situaciji i makroekonomskim trendovima i procjenama za razdoblje 2018.-2020. godine za BiH i Federaciju BiH preuzeti su iz dostupnih izvještaja i drugih akata Direkcije za ekonomsko planiranje BiH, Federalnog zavoda za statistiku i Federalnog ministarstva finansija.

2.1. Eurozona i neposredno okruženje

Prema pokazateljima EUROSTAT i OECD-a, Evropska privreda je tokom 2015. godine zabilježila rast realnog BDP-a. Prema podacima zavoda za statistiku zemalja u regionu i podacima iz izvještaja Europske komisije iz februara 2016. godine, u eurozoni je u 2015. godini zabilježen blagi rast realnog BDP-a u procentu od 2%. Procjenjuje se da se vanjskotrgovinska aktivnost zemalja EU u 2016. godini povećala, što je dalo pozitivan doprinos rastu u prethodnoj godini. Prema prognozama EUROSTAT-a, u EU se procjenjuje izvršenje za 2016. godinu od 1,7% realnog rasta, dok se u 2017. godini očekuje povećanje rasta od 1,7%.⁴

Doprinos domaće tražnje u EU je bio nešto veći u 2015. godini u odnosu na ranije godine, što je rezultiralo opadanjem stope nezaposlenosti sa 11,6% u 2014. godini na 11,0% u 2015. godini. Prema EUROSTAT-ovim zvaničnim objavama, stopa zaposlenosti u EU je u 2016. godini iznosila 71,1%, što predstavlja 1% više u donosu na prethodnu godinu.⁵ Očekivanja su da će stopa nezaposlenosti u eurozoni pasti na 10,2% u 2017. godini, sa procijenjenih 10,5% u 2016. godini.⁶

Privredna kretanja i projekcije u pojedinim zemljama EU, ali i zemljama regije, imaju uglavnom pozitivan trend. Privredna kretanja u EU, naročito u Njemačkoj, Austriji i Italiji, te zemljama u regionu sa kojima je BiH najintenzivnije privredno povezana, imaju značajan utjecaj na domaću privredu. U 2015. godini zabilježen je realan rast BDP-a Njemačke u procentu od 1,7%, procjenjuje se i rast za 2016. godinu u procentu od 1,9%, a očekuje se rast za 1,5% 2017. godini. Austrija je imala nešto

⁴ Ekonomski politika 2017. – 2019. godina, Vlada FBiH, januar 2017.g.

⁵ <http://ec.europa.eu/eurostat/web/lfs/statistics-illustrated>

⁶ Ibid.

niži rast BDP-a nego Njemačka i u 2015. godini je iznosio 1,0%. za 2016. godinu, u Austriji se predviđa rast po stopi od 1,5% i u 2017. godini rast za 1,6%. Italija je zabilježila realan rast u 2015. godini za 0,7%, a procjene su da je i 2016. godine zadržala isti nivo rasta. Italija bi trebala dostići rast od 0,9% u 2017. godini.

Slovenija i Hrvatska bilježe blagi rast realnog BDP-a u 2015. godini, s tim što je Hrvatska imala rast za 1,6%, a Slovenija za 2,3%. Prema projekcijama u 2016. godini očekuje se rast BDP-a Slovenije za 2,2%, a u Hrvatskoj 2,6%. U 2017. godini očekivanja su da će Hrvatska imati rast za 2,5%, dok će Slovenija bilježiti nešto viši rast od 2,6%. Oporavak u privredi Srbije zabilježen je u 2015. godini po stopi od 0,8%, u 2016. godini očekivanja rasta su 2,7%, a u 2017. godini predviđa se realan rast za 3,0%. Kretanja realnog BDP-a u Makedoniji bilježila su rast za 3,7% u 2015. godini, s istim očekivanim rastom od 2,1% u 2016. godini. Sličan trend rasta makedonske ekonomske aktivnosti očekuje se i u 2017. godini i to po stopi od 3,2%. Crna Gora je, također zabilježila oporavak u 2015. godini sa realnim rastom BDP-a u procentu od 3,4%, sa procjenama rasta u 2016. godini po stopi od 2,7%. Prema predviđanjima Evropske komisije, Crna Gora će i u 2017. godini zadržati rastući trend ekonomske aktivnosti i to za 3,4%.⁷

Prema proljetnim prognozama DG ECFIN-a za 2018 godinu, EU28 bi u trebala rasti 1,9% što je identično stopi projiciranoj za 2017. godinu. Slična je i situacija na nivou Euro zone koja bi trebala rasti 1,8% što je tek neznatno viša stopa u odnosu na projekciju 2017. godine. Pri tome je slika donekle pomiješana na nivou pojedinih zemalja značajnih za ekonomska kretanja u BiH. S jedne strane, u Njemačkoj i Italiji se očekuje ubrzanje rasta u odnosu na 2017. za 0,3 i 0,2 procentna poena, dok se u Austriji prognozira identična stopa kao i prethodne godine. Pored toga, u Srbiji kao važnoj zemlji iz okruženja koja nije članica EU, je također projicirano ubrzanje rasta za 0,3 procentna poena. Nasuprot tome, Slovenija i Hrvatska projiciraju blago usporenje ekonomskog rasta u 2018 godini za 0,2 i 0,3 procentna poena.⁸

U zemljama Eurozone se u periodu 2018. – 2020. godine očekuje oporavak privatne potrošnje, porast investicija, te povećanje ukupnog izvoza i uvoza, što će rezultirati intenziviranjem vanjskotrgovinske razmjene zemalja EU međusobno i sa ostatkom svijeta. Očekuje se i uticajniji značaj internih dinamika kroz strukturalne reforme u funkciji jačanja ukupne industrijske proizvodnje u BiH. Ovakvi pozitivni trendovi u okruženju trebali bi rezultirati većim iskoristenjem industrijskih kapaciteta u BiH kroz veći obim proizvodnje, viši nivo investicija a time i povećanjem zaposlenosti.

Potencijalni rizik za navedene projekcije predstavlja eventualno nedovoljan ekonomski oporavak zemalja u širem, a posebno u užem okruženju. Dodatni rizik za ostvarivanje navedenih pretpostavki mogu predstavljati i kašnjenje, odnosno nizak stepen implementacije reformskih zakona i aktivnosti vezanih uz njihovu implementaciju. Visok nivo integracije sa zemljama EU i regionala kroz trgovinske i finansijske tokove praktički određuje kretanje industrijske proizvodnje u BiH. Eventualno pogoršanje situacije na EU tržištu posebno u slučaju zemalja koje su

⁷ Ibid.

⁸ Makroekonomske projekcije za DOB 2018. – 2020. godina, DEP, septembar 2017.g.

glavni trgovinski partneri BiH predstavlja najveći rizik po oporavak industrijske proizvodnje u BiH.

2.2. Makroekonomski trendovi i projekcije u BiH

Očekivani rast u BiH najviše je vezan uz ekomska kretanja u okruženju, prvenstveno uz promjenu izvozne tražnje, te inostranog finansiranja finalne potrošnje i investicija. S druge strane, politička stabilnost i poboljšanje poslovnog ambijenta unutar zemlje interne su pretpostavke za razvoj privrede. Međunarodni monetarni fond (MMF) je u 2016. godini za BiH odobrio Prošireni aranžman u sklopu kreditne linije Fonda za proširene aranžmane (Extended Fund Facility). Vlasti u BiH su se, s druge strane, u Pismu namjere u 2016. godini obavezale da će provoditi politike koje se tiču unapređenja poslovnog okruženja, s ciljem otvaranja radnih mesta u privatnom sektoru i povećanja potencijala za rast, osiguranja fiskalne održivosti i unapređenja kvaliteta vladine potrošnje, te očuvanja finansijske stabilnosti i oživljavanja kreditne aktivnosti banaka. Značajnu prioritetu zadaču u programu predstavljaju mjere koje jačaju jedinstveni ekonomski prostor u BiH, uvažavajući ustavno uređenje i nadležnosti relevantnih institucija. Očekuje se da će ovakav aranžman sa MMF-om potaći nastavak politike restriktivne javne potrošnje uz preusmjeravanje eventualnih fiskalnih prostora za javne projekte, te da će poboljšati kontrolu budžetske potrošnje i stabilizovati finansijski sektor. Implementacija strukturalnih odrednica iz Pisma namjere će imati direktni utjecaj na makrofiskalnu poziciju BiH, obzirom da je povlačenje tranši uslovljeno ispunjavanjem uslova definiranih u sklopu Proširenog aranžmana.

Prema preliminarnim podatcima BHAS, BiH je u 2016 godini ostvarila skroman ekonomski rast od 3,1% (mjeren proizvodnim pristupom). Glavni nosioci ovog rasta su bili izvoz i finalna potrošnja uz skroman rast investicija u stalna sredstva. Povećanje domaće tražnje i izvoza su doveli do realnog rasta uvoza koji je uprkos izvoznom rastu (zbog dvostrukog veća osnove) doveo do realnog povećanja vanjskotrgovinskog deficitu od preko 2%. Snažan rast budžetskih rashoda na javne radove od približno 30% je bio glavni faktor ukupnog povećanja investicija, obzirom da su privatne investicije bile neznatno smanjene.⁹

Dostupni indikatori za 2017. godinu ukazuju da je ekonomski rast u drugom i na početku trećeg tromjesečja bio sličan prvom kvartalu kada je (prema podatcima BHAS) ostvarena realna stopa od 2,7% (g/g). Glavni nosilac rasta je bio snažan realni rast robnog izvoza od preko 10% prvom polugodištu koji je donekle bilo praćen skromnim rastom privatne potrošnje i investicija. Nasuprot tome, skok obaveza servisiranja vanjskog duga od 36% nakon sedam mjeseci je po svemu sudeći ugrozio prije svega javne investicije, ali vjerovatno i rast potrošnje. U svakom slučaju, rast domaće tražnje i izvoza su doveli do realnog rasta robnog uvoza od preko 4% u prvom polugodištu. Ovo je u konačnici, obzirom na snažan izvozni rast, dovelo do realnog smanjenja vanjskotrgovinskog deficitu roba od također približno 4%.¹⁰

⁹ Ibid.

¹⁰ Ibid.

Očekuje se da bi intenziviranje ekonomске aktivnosti trebalo biti nastavljeno u drugom polugodištu tako da bi, prema projekcijama DEP-a, ekonomski rast na kraju 2017. godine trebao dostići realnu stopu od 3,4%. Taj rast bi trebao biti nošen snažnim realnim rastom izvoza od 9,1% i povećanjem domaće tražnje od 2,3%. Rast domaće tražnje i izvoza bi trebali rezultirati realnim povećanjem uvoza od 4,7%, pa prema tome i realnim smanjenjem vanjskotrgovinskog deficitia od 4,5%. Primarnu ulogu povećanja domaće tražnje bi trebao imati privatni sektor kroz realni rast potrošnje od 2%, te investicija u stalna sredstva od 5,9%. U isto vrijeme, skok obaveza servisiranja javnog duga bi mogao ugroziti doprinos javnog sektora tako da se projicira realna stagnacija javne potrošnje praćena skromnim realnim rastom javnih radova od svega 7,9%. Neispunjavanje obaveza iz aranžmana sa MMF-om je bilo jedan od faktora smanjenja projekcije rasta javnih radova u odnosu na martovske projekcije od preko 20%. Ovo smanjenje je kompenzirano povoljnijom projekcijom vanjske trgovine obzirom na njeno naglo intenziviranje (iznad očekivanja) u prvih sedam mjeseci 2017. godine.¹¹

U 2018. godini se projicira nastavak rasta na nivou 2017. godine sa realnom stopom od 3,4%. Osnovna pretpostavka ovdje je nastavak sličnog intenziteta ekonomskog rasta u Evropskoj uniji i bližem okruženju. Kretanja u okruženju predstavljaju glavni faktor ekonomskih kretanja u BiH kroz nekoliko važnih kanala. Vanjska trgovina je pri tome primaran faktor obzirom da izvozna tražnja iz okruženja predstavlja važan faktor rasta (u velikoj mjeri) izvozno orijentisane industrije, a sa njom i zaposlenosti. Njen značaj se ogleda i u činjenici da izvoz čini približno trećinu, a uvoz polovinu BDP-a BiH.

Pored vanjske trgovine, okruženje je ujedno i važan izvor finansiranja bh domaće tražnje. Pri tome, doznake i drugi tekući prilivi iz inostranstva čine između treće i petine raspoloživog dohotka građana, dok direktna strana ulaganja i drugi oblici priliva stranog kapitala čine značajan izvor finansiranja investicija. U isto vrijeme, važan faktor finansiranja javnih radova predstavljaju povoljni zajmovi međunarodnih finansijskih institucija poput MMF-a, Svjetske Banke, EIB-a, EBRD-a i sl. Iako BiH trenutno ima zaključen aranžman sa MMF-om, neispunjavanje postavljenih uslova je na žalost stopiralo isplatu sredstava i ujedno blokiralo odobravanje zajmova ostalih međunarodnih kreditora kojima pomenuti aranžman često služi za ocjenu kreditne sposobnosti i ozbiljnosti vlade u provedbi ekonomskih reformi.¹²

¹¹ Ibid.

¹² Ibid.

Tabela 2.1. Makroekonomski pokazatelji za period 2015. – 2020. godine

Indikator	Zvanični podaci	Projekcije				
		2015	2016	2017	2018	2019
Nominalni BDP u mil. KM	29.666	30.862	31.871	33.366	35.139	37.078
Nominalni rast u %	4,6	4,0	3,3	4,7	5,3	5,5
BDP deflator (prethodna godina = 100)	100,7	101,1	99,9	101,3	101,4	101,6
Realni BDP u mil. KM (prethodna godina = 100)	29.456	30.531	31.905	32.946	34.643	36.496
Realni rast u %	3,8	2,9	3,4	3,4	3,8	3,9
Inflacija mjerena indeksom potrošačkih cijena u %	-1	-1,1	1,1	1,2	1,4	1,5
Potrošnja u mil. KM	29.665	30.042	30.832	31.851	32.957	34.142
Realni rast u %	1,4	1,4	1,6	2,1	2,0	2,1
Vladina potrošnja u mil. KM	6.284	6.266	6.366	6.494	6.624	6.756
Realni rast u %	-0,1	0,1	0,1	0,8	0,5	0,5
Privatna potrošnja u mil. KM	23.382	23.776	24.466	25.357	26.333	27.385
Realni rast u %	1,8	1,8	2,0	2,4	2,4	2,6
Investicije (bruto) u stalna sredstva u mil. KM	5.097	5.189	5.524	6.125	6.795	7.495
Realni rast u %	-3,5	2,5	6,2	10,6	10,5	9,8
Vladine investicije u mil. KM	535	697	764	1.031	1.320	1.663
Realni rast u %	-53,3	31,3	7,9	33,4	26,1	24,1
Privatne investicije u mil. KM	4.563	4.491	4.761	5.094	5.476	5.832
Realni rast u %	10,3	-0,9	5,9	6,9	7,4	6,4
Uvoz u mil. KM	15.216	15.636	17.074	18.162	19.310	20.550
Nominalni rast u %	-1,7	2,8	9,2	6,4	6,3	6,4
Realni rast u %	0,7	7,0	4,7	4,8	4,3	4,2
Izvoz u mil. KM	9.884	10.588	11.875	12.981	14.069	15.176
Nominalni rast u %	6,3	7,1	12,2	9,3	8,4	7,9
Realni rast u %	6,8	9,5	9,1	7,1	5,5	4,5
Nacionalna bruto štednja u % BDP-a	12,7	14,8	15,0	15,7	16,9	18,0
Bilans tekućeg računa u mil. KM	-1.572	-1.308	-1.455	-1.443	-1.500	-1.630
Rast u %	-21,4	-16,8	11,2	-0,8	3,9	8,7
Bilans tekućeg računa u % BDP-a	-5,3	-4,2	-4,6	-4,3	-4,3	-4,4

Izvor: Makroekonomske projekcije za DOB 2018. – 2020. godina, DEP, septembar 2017.g.

Realni BDP, kao osnovni makroekonomski indikator kreće se u rasponu od 3,8% u 2015. godini do 3,9% u 2020. godini. Inflacija mjerena indeksom potrošačkih cijena doživjela je pad od 1% dok se za 2016. godinu predviđa dalji pad od 1,1%. U periodu od 2017. - 2020. godine očekuje se rast inflacije u rasponu od 1,1% - 1,5%.

Prepostavke DEP-a za 2018. godinu, pored projekcija ekonomskog rasta u okruženju i odsustva vremenskih nepogoda, uključuju i jačanje reformskih procesa koji će otkočiti provođenje aranžmana sa MMF-om, te ojačati rast javnih investicija na realnu stopu od 33,4%. Pored toga, očekuje se nastavak snažnog izvoznog rasta sa stopom od 7,1% koja je uslijed snažnog baznog efekta (uzrokovanog snažnim rastom od preko 9% u prethodne dvije godine) nešto niža u odnosu na projekciju 2017 godine. Očekivani izvozni rast uz bolje poslovno okruženje i generalno veći optimizam vezano za provođenje aranžmana sa MMF-om bi mogli dovesti do blagog jačanja rasta privatnih investicija na realnu stopu od 6,9% u 2018. godini. Ovo bi zajedno sa snažnim rastom javnih radova trebalo dovesti do ukupnog realnog rasta investicija u stalna sredstva od 10,6%. Time bi investicije zajedno sa finalnom potrošnjom bile glavni nosioci projiciranog ekonomskog rasta od 3,4% u 2018. godini. Pri tome se očekuje neutralan doprinos vanjske trgovine obzirom na usporen izvozni rast i blago jačanje rasta uvoza.

Povoljno eksterno okruženje i odsustvo vremenskih nepogoda, uz bolji poslovni ambijent su bili osnovna prepostavka projekcija ekonomskog rasta za period 2019-20. S tim u vezi se u 2019. godini projicira rast od 3,8%, te 3,9% u 2020. godini. Osnovni nosilac ovog rasta bi trebala biti domaća tražnja sa realnom stopom od 3,4-3,5% uz neutralan (neznatno negativan) utjecaj vanjske trgovine. Jačanje investicija na stopu od 10-11% bi trebalo biti rezultat i privatnog i javnog sektora. Ovo bi trebalo biti posljedica boljeg poslovnog ambijenta kao rezultat sve intenzivnije provedbe ekonomskih reformi, te većeg pristupa povoljnim sredstvima međunarodnih finansijskih institucija podstaknutog napretkom u procesu EU integracija.

Glavni rizici za ostvarenje ovih projekcija su vezani za (ne)ostvarivanje prepostavki iz vanjskog sektora vezano za ekonomski rast u okruženju, kretanje svjetskih cijena, vremenske prilike i sl.

2.3. Makroekonomска кретања у Федерацији BiH за период од 2013. – 2016. године

Tabela 2.2. Makroekonomski pokazatelji FBiH за период 2013. – 2016. године (%)

Naziv	2013	2014	2015	2016 ¹³
Bruto domaći proizvod (realni)	1,7	1,4	3,1	2,0
Indeks industrijske proizvodnje	7,3	0,1	2,2	2,2
Izvoz roba	5,7	4,2	6,3	-1,0
Uvoz roba	-1,4	5,3	3,1	0,8
Pokrivenost uvoza izvozom	56,4	55,8	57,5	57,0
Stopa registrirane nezaposlenosti	47,4	46,9	46,4	45,5
Indeks potrošačkih cijena	-0,2	-0,7	-0,7	-1,3

Izvor: Federalni zavod za statistiku, Federalni zavod za programiranje razvoja

Нешто slabiji makroekonomski pokazatelji u eurozoni u prethodnom periodu uticali su i na кретања у Федерацији BiH и BiH u cjelini. Usporavanje ekonomske aktivnosti u razvijenim zemljama Europe, kao što su Njemačka i Austrija, koje su značajni vanjskotrgovinski partneri BiH, svakako da je imalo utjecaja i na našu privredu. Međutim, u toku 2013. godine došlo je do stabiliziranja u eurozoni, EU i regiji što se direktno odrazilo i na stabilizaciju prilika u Federaciji BiH, odnosno došlo je do rasta stopa realnog BDP-a, industrijske proizvodnje i izvoza.

Kretanje BDP-a na nivou BiH i Federacije BiH nastavilo je pozitivan trend kako u 2014. godini, tako i u 2015. godini. Ostvareni BDP u BiH za 2015. godinu je nominalno iznosio 28.540,00 mil. KM, pri čemu je ostvaren realan rast u procentu od 3,0%.¹⁴ U Federaciji BiH je također zabilježen realni rast BDP-a u 2015. godini od 3,1%.

Prema ocjenama Federalnog zavoda za programiranje razvoja očekuje se da će realan rast BDP-a u Federaciji BiH u 2016. godini iznositi 2,1%.¹⁵

Industrijska proizvodnja u Federaciji BiH u prvih devet mjeseci 2016. godine u odnosu na isti period prethodne godine veća je za 2,2%. Također, i indikator rasta industrijske proizvodnje u 2016. godini identičan je indikatoru industrijske proizvodnje i iznosi 2,2%.¹⁶

Pokrivenost uvoza izvozom je nešto niža u prva tri kvartala 2016. godine (57,0%), u odnosu na prethodnu godinu kada je 57,5% uvoza bilo pokriveno izvozom. Rast

¹³ Podaci za 2016. godinu odnose se na devet mjeseci (I-IX 2016. godine), dok je Federalni zavod za statistiku objavio realne stope rasta BDP-a u 2016. godini za prvi i drugi kvartal.

¹⁴ U dokumentu je korišten pokazatelj BDP-a za BiH, proizvodni pristup, prema pokazateljima BHAS.

¹⁵ Procijenjeni podatak Federalnog zavoda za programiranje razvoja na bazi zvanično objavljenog podatka FZS-a za prva tri kvartala 2016. godine.

¹⁶ Smjernice ekonomske i fiskalne politike za period 2018. – 2020. godina, FMF, maj 2017.g

izvoza u 2015. godini za 6,3%, nije nastavljen i u prvih devet mjeseci 2016. godine, pa isti bilježi pad 1,0%. Uvoz je u 2015. godini zabilježio rast u procentu od 3,1%, a u prvih devet mjeseci 2016. godini rastao je po stopi od 0,8%.¹⁷

Blagi rast privredne aktivnost u toku 2015. i početkom 2016. godine uticao je na pozitivna kretanja na tržištu rada. Prema statističkim podacima, prosječan broj ukupno zaposlenih u 2015. godini povećan je za 1,5%, i u prvih devet mjeseci 2016. godine također ostvaren je rast od 1,5%.¹⁸

Stepen nezaposlenosti (registrovana nezaposlenost) u Federaciji BiH u 2015. godini iznosio je 46,4% (mjerena brojem nezaposlenih u odnosu na radnu snagu), a u prvih devet mjeseci 2016. godine stepen nezaposlenosti je nešto niži i iznosi 45,5%. Pored nedovoljnog rasta u zemljama EU zone, izostanka strukturnih reformi i pada investicija, ovako visokoj stopi nezaposlenosti u znatnoj mjeri doprinosi veoma velika prisutnost rada na „crno“, pri čemu su, pored stvarno nezaposlenih u ovaj podatak uključeni i zaposleni koji rade u neregistriranoj ekonomiji. Stopa nezaposlenosti u Federaciji BiH prema Anketi o radnoj snazi za 2015. godinu iznosi 29,1% (također predstavlja odnos broja nezaposlenih i radne snage) i znatno je niža u odnosu na zvaničnu (registrovanu) stopu nezaposlenosti.¹⁹

U Federaciji BiH u 2015. godini zabilježena je deflacija u procentu od 0,7%. Po stopi od 1,7% zabilježen je pad cijena za prvih devet mjeseci u 2016. godini.²⁰

Statistički podaci za 2016. godinu preuzeti su od Federalnog zavoda za statistiku, a odnose se na indikatore pobrojane u narednoj tabeli.

Tabela 2.3. Statistički podaci za 2016. godinu za Federaciju BiH²¹

INDIKATOR	IZVRŠENJE 2016.
Broj zaposlenih-godišnji prosjek	457.974
Broj nezaposlenih- godišnji prosjek ²²	377.854
Stopa registrovane nezaposlenosti	45,2 %
Stopa nezaposlenosti prema Anketi o radnoj snazi	25,6%
Index potrošačkih cijena 2016/2015	98,9%
Index industrijske proizvodnje 2016/2015	102,6%
Ukupan uvoz , u 000KM	10.925.411
Ukupan izvoz, u 000KM	6.259.782
Pokrivenost uvoza izvozom	57,3%

Izvor: Federalni zavod za statistiku

¹⁷ Ibid.

¹⁸ Ibid.

¹⁹ Ibid.

²⁰ Ibid.

²¹ Prvi rezultati o BDP-u za 2016.godinu, uključujući i stope realnog rasta objavljaju se polovinom jula u skladu sa Planom provođenja statističkih istraživanja od interesa za Federaciju BiH

²² Zavod za zapošljavanje Federacije BiH

2.4. Makroekonomski indikatori Federacije BiH za period 2018. -2020. godine

Makroekonomiske projekcije za period 2017. – 2020. godine, temeljene su na dostupnim informacijama o inputima i statističkim pokazateljima objavljenim do sredine septembra 2016. godine. Spor oporavak ekonomskih kretanja u međunarodnom okruženju, prije svega u EU, u 2015. i 2016. godini, doveli su do jačanja negativnih rizika, što je uticalo na makroekonomске projekcije.

2.4.1. Ekonomski rast u Federaciji BiH

U domaćoj privredi, nakon realnog rasta ekonomskih aktivnosti u 2015. godini (3,1%), procjenjuje se blagi realni rast BDP-a u 2016. godini u procentu od 2,1%. Očekivanja su da će BDP zabilježiti realan rast u 2017. godini po stopi od 3,4%, u 2018. godini 3,8%, da bi u 2019., odnosno 2020. godini procijenjeni rast iznosio 4,0% i 4,5%.²³

Tabela 2.4. Makroekonomski pokazatelji Federacije BiH za period 2015. – 2020. godina²⁴

Indikator	Izvršenje	Procjen a ostvare nja	Projekcije			
			2015.	2016.	2017.	2018.
Nominalni BDP u mil. KM	18.688	19.537	20.263	21.164	22.289	23.614
Nominalni rast u %	3,1	2,9	3,7	4,4	5,3	5,9
Realni BDP u mil. KM (prethodna g. = 100)	19.258	19.949	20.847	21.527	22.639	23.846
Realni rast u %	3,0	3,6	4,5	3,2	5,1	5,3

Izvor: FMF, BHAS

Očekivanja su da u periodu 2017. – 2020. godine Federacija BiH ostvaruje kontinuirani rast izvozne aktivnosti i to u 2017. godini za 7,1%, u 2018. za 7,9%, te u 2019., odnosno 2020. godini za 7,9%. U istom periodu se očekuje rast uvoza u 2017. godini za 6,4%, dok su očekivanja za 2018. godinu povećanje uvoza za 6,8%, a u 2019. i 2020. godini očekuje se rast uvoza za 7,2% i 6,4%.²⁵

²³ Ibid.

²⁴ Projekcije izrađene na osnovu DEP projekcija za DOB iz septembra 2017.g, a na osnovu procenta učešća entiteta FBiH u BDP-u BiH- Saopćenje BHAS broj 2. od 21.7.2017.g.

²⁵ Smjernice ekonomске i fiskalne politike za period 2018. – 2020. godina, FMF, maj 2017.g.

2.4.2. Industrijska proizvodnja u Federaciji BiH

Ekonomski aktivnost BiH, a tako i Federacije BiH se povećala zahvaljujući pozitivnom međunarodnom okruženju i domaćoj tražnji, a time je došlo i do povećanja makroekonomskih indikatora kao što su BDP, zaposlenost, industrijska proizvodnja te intenziviranje vanjskotrgovinske robne razmjene sa svijetom. Posmatrano sektorski, može se konstatovati da su svi sektori pozitivno doprinosili rastu, a nosilac rasta bila je prerađivačka industrija u prvom polugodištu 2016. godini, a u drugom polugodištu energetski sektor. Registrovane stope rasta u 2016. godini u odnosu na prethodnu godinu su iznosile: sektor rudarstva 3,4%, prerađivačka industrija 3,1% i sektor za proizvodnju električne energije 8,5%.²⁶

Prema projekcijama DG ECFIN-a u svim zemljama EU očekuje se nastavak trenda ekonomskog rasta, što će imati pozitivne implikacije na industrijsku proizvodnju Federacije BiH, a posebno na prerađivačku industriju i njene izvozno orijentisane grane.²⁷ Pored toga, u 2017. godini se očekuje i značajni doprinos energetskog sektora koji čini 1/3 ukupne industrijske proizvodnje u BiH.

U periodu 2018. - 2020. godine u Eurozoni se očekuje oporavak privatne potrošnje, porast investicija, te povećanje ukupnog uvoza i izvoza, što će intenzivirati vanjskotrgovinsku razmjenu. Osim eksternih pozitivnih utjecaja očekuje se pozitivan efekt internih kroz strukturalne reforme, a sve u funkciji jačanja industrijske proizvodnje u Federaciji BiH. Planirana investiciona ulaganja bi trebala doprinijeti jačanju građevinskog sektora i svih grana industrije vezanih uz građevinarstvo.

2.4.3. Tržište rada

Pozitivna dešavanja u realnom sektoru u 2016. godini imali su utjecaja na tržište rada u Federaciji BiH. Tokom 2016. godine u djelatnostima prerađivačke industrije i trgovine na veliko i malo zaposleno je najviše lica. Stopa registrovane nezaposlenosti je smanjena u odnosu na prethodnu godinu uz povećanje broja zaposlenih lica, dok se prosječna plata nominalno nije značajno uvećala.

Hronično visoka stopa nezaposlenosti nije rezultat isključivo prethodne krize nego i dugoročne, strukturne nezaposlenosti (struktura radne snage, kvalitet obrazovanja i sl.). Obzirom da se tražnja za radnom snagom posljednjih godina mijenja, to implicira da se radna snaga u Federaciji BiH mora prilagođavati potrebama tržišta rada.

Imajući u vidu planirane aktivnosti Vlade Federacije BiH, očekuje se da bi ukupan broj zaposlenih u Federaciji BiH mogao dostići stopu rasta od 2,2% u 2017. godini, stopu rasta od 2,5% u 2018. godini i stopu rasta od 2,5% u 2019. godini, odnosno 2,3% u 2020. godini.

Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, broj registrovanih nezaposlenih osoba u 2016.g. se smanjio za 3,1% u odnosu na 2015. godinu. U 2017. godini se

²⁶ Agencija za statistiku BiH, Saopćenje „Indeks obima industrijske proizvodnje u BiH za decembar 2016.g.“

²⁷ DG ECFIN, European economic forecast, February 2017.

očekuje smanjenje za 2,8%, u 2018. godini za 2,9%, te u 2019., odnosno 2020. godini smanjenje broja nezaposlenih za 3,0% i 3,5%.²⁸

Vlada Federacije BiH, s ciljem smanjenja nezaposlenosti i poboljšanja poslovnog ambijenta namjerava koristiti sve raspoložive instrumente u cilju veće naplate javnih prihoda. Korištenjem porezne politike i većim angažmanom poreznih i inspekcijskih organa moguće je ostvariti značajniju naplatu prihoda budžeta.

Uredbom o poticanju zapošljavanja²⁹ Vlade Federacije BiH, čija je implementacija započela 2016. godine ostvareni su značajni rezultati u smislu smanjenja nezaposlenosti u Federaciji BiH. Kao jedan od koraka za poticaj zapošljavanja je i projekt opisan u nastavku.

Vlada Federacije BiH je na sjednici usvojila Zaključak³⁰ kojim je podržala inicijativu da se zaduženjem kod Svjetske banke - Međunarodne banke za obnovu i razvoj osiguraju sredstva za Projekat podrške zapošljavanju u ukupnom iznosu do 50 mil. EUR od čega se na Federaciju BiH odnosi iznos od 29.447.500,00 EUR. Ovaj je projekat usko vezan za djelokrug rada Federalnog ministarstva rada i socijalne politike i biti će implementiran u periodu od 2017. - 2021. godine.

Projekt ima dva konkretna cilja, a to su povećanje formalne zaposlenosti u privatnom sektoru putem programa za različite kategorije nezaposlenih i unapređenje usluga posredovanja u zapošljavanju koje pružaju službe za zapošljavanje nezaposlenim osobama i poslodavcima. Provedbom ovog projekta planirano je zapošljavanje više od 37.000 ljudi u Bosni i Hercegovini. Kad je riječ o Federaciji BiH, planirano je zapošljavanje oko 21.000 osoba s biroa tokom četiri godine, iz kategorije mladih (15-30 godina) i teško zapošljivih. Programi za koje će biti pružena podrška uključuju subvencioniranje plata, obuku uz rad, kao i samozapošljavanje osoba koje planiraju pokrenuti male biznise. Svi programi biti će predmet revidiranja shodno godišnjim rezultatima zapošljavanja, a u ovaj projekt će biti uključeni svi sektori privrede.³¹

Ovaj projekt će, kao i dosadašnje, direktno provoditi Federalni zavod za zapošljavanje u saradnji s kantonalnim službama, dok će Federalno ministarstvo rada i socijalne politike vršiti nadzor i davati smjernice o dizajnu programa.

2.4.4. Cijene i inflacija

U BiH je u 2016. godini registrovana deflacija od 1,1% g/g s tim da je u drugoj polovini godine intenzitet deflacijske sile bio nešto slabiji u odnosu na prvu polovicu godine, što ukazuje na postepenu stabilizaciju nivoa cijena u BiH. Najznačajniji doprinos smanjenju ukupnog nivoa cijena bio je u odjelicima prijevoza, hrane i bezalkoholnih pića, odjeće i obuće. Kao i prethodnu godinu smanjenje cijene sirove nafte na svjetskom tržištu (-16% g/g) značajno je determiniralo CPI indeks. Najbrži rast cijena

²⁸ Smjernice ekonomске i fiskalne politike za period 2018. – 2020. godina, FMF, maj 2017.g.

²⁹ "Službene novine Federacije BiH", br. 95/15 i 32/16

³⁰ 67. sjednica Vlade FBiH , Zaključak Vlade broj 1675/2016 od 1.9.2016.g

³¹ http://www.fbihvlada.gov.ba/bosanski/aktuelno_v2.php?akt_id=6174

u BiH registrovan je u odjeljku alkoholnih pića i duhana (7,4% g/g) što je rezultat nastavka usklađivanja akciza na duhan i duhanske proizvode sa EU regulativom.

U BiH je, nakon višegodišnjeg smanjenja ukupnog nivoa cijena, u periodu I-VII 2017. godine registrovana inflacija (1,1% g/g). Iako je više odjeljaka CPI indeksa imalo utjecaja na rast inflacije, najznačajniji doprinos bio je odjeljku prijevoza sa stopom rasta od 7,1% g/g u posmatranom periodu. Cijena sirove nafte na svjetskom tržištu u P1 2017. godine uvećana je za 32%³² g/g, što je potpomoglo rast ukupnog nivoa cijena. Pored toga, rast cijena u odjeljku alkoholnih pića i duhana od 4,5% g/g, zbog nastavka usklađivanja akciza³³ na duhan i cigarete sa EU zakonodavstvom, bitno je determinirao nivo inflacije u BiH. Cijene u odjeljku hrane i bezalkoholnih pića su imale nešto sporiju stopu rasta u poređenju sa prethodnim odjeljcima (0,4% g/g), ali zbog velikog udjela u CPI indeksu uticale su na razvoj inflacije. Slična kretanja CPI indeksa u BiH se očekuju do kraja godine. Uzimajući u obzir predviđanja³⁴ EK, ECB i MMF-a o kretanju sirove nafte i hrane, u BiH u 2017. godini možemo očekivati inflaciju od 1,1%. Istovremeno, u EU se očekuje inflacija od 1,8%, što je brži rast cijena u odnosu na prethodnu godinu.

Prepostavljeno kretanje inflacije u BiH u osnovnom scenariju za 2018-2020. godinu je primarno bazirano na stabilnim cijenama sirove nafte ali i hrane, kao vanjskih faktora. Time bi svako odstupanje od predviđenih cijena sirove nafte imalo utjecaja na ukupan nivo cijena u BiH. Brži rast cijena sirove nafte od prepostavljenog u osnovnom scenariju bi doprinio rastu inflacije. Uz eksterne faktore bitno je pomenuti da bi promjene cijena komunalija i povećanje akciza (ili uvođenje novih) mogle, kao domaći faktor, determinirati nivo inflacije u BiH.

2.4.5. Bankarski krediti i depoziti

U Federaciji BiH prvoj polovini 2017. godine poslovanje bankarskog sektora karatkeriše rast bilansne sume, depozita i kredita, nastavak pozitivnih trendova koji se ogledaju u rastu štednje stanovništva, kapitala, dobiti i pada učešća nekvalitetnih kredita u ukupnim kreditima. Na nivou sistema zabilježen je pozitivan finansijski rezultat, te se na osnovu svega može zaključiti da je bankarski sektor i dalje ostao stabilan, adekvatno kapitaliziran, a likvidnost je i dalje zadovoljavajuća.

Krediti, kao najveća stavka aktive banaka, u prvoj polovini 2017. godini zabilježili su rast od 4,3% ili 528 miliona KM i sa 30. 06. 2017. godine iznose 12,8 milijardi KM. Novčana sredstva iznose 5,2 milijarde KM ili 27,4% bilansne sume banaka u FBiH i na približno istom su nivou kao i na kraju 2016. godine. Ulaganja u vrijednosne papire su stavka aktive koja je u prvoj polovini 2017. godini zabilježila značajan rast

³² Izvor: MMF baza podataka (Crude Oil, simple average of three spot prices).

³³ Povećanje akciza na cigarete i duhan od 01.01.2017. godine. Minimalna akciza za pakovanje cigareta od 20 komada iznosi 2,42 KM, a specifična akciza 1,35 KM za isto pakovanje. Akciza na duhan za pušenje iznosi 96,8 KM po kilogramu. Izvor: Odluka o utvrđivanju specifične i minimalne akcize na cigarete i iznos akcize na duhan za pušenje za 2017. godinu.

³⁴ European Economic Forecast, proljeće 2017. godine, Makroekonomikske projekcije stručnjaka ECB - juni 2017, MMF projekcije, juli 2017. godine.

od 8,8% ili 108 miliona KM i sa 30. 06. 2017. godine iznose 1,33 milijarde KM, sa učešćem od 7% u aktivi bankarskog sektora u FBiH.

U strukturi izvora finansiranja banaka sa učešćem od 77,1 % ili u iznosu od 14,6 milijarde KM, depoziti su najznačajniji izvor finansiranja. U prvoj polovini 2017. godine zabilježen je rast depozita od 3,3% ili 462 miliona KM. Štedni depoziti, kao najznačajniji i najveći segment depozitnog i finansijskog potencijala banaka, zadržali su pozitivan trend rasta i sa 30. 06. 2017. godine dostigli su iznos od osam milijardi KM, što je za 1,7% ili 137 miliona KM više nego na kraju 2016. godine.³⁵

Evidentan rast kredita uz umjerene stope privrednog rasta i rasta zaposlenosti predstavljaju realnu pretpostavku da će se kreditna ekspanzija nastaviti i u narednom periodu. Ista je pretpostavka kada je riječ o depozitima, dakle projicira se konstantan rast u narednom periodu, ukoliko ne dođe do značajnih poremećaja izvana koji se odnose na glavne vanjskotrgovinske partnere.

2.4.6. Investicije

Pretpostavka je da bi se strana ulaganja u Bosni i Hercegovini (nakon pada u 2016.god. od 10,8% g/g) u periodu 2017-2020. god. kretala po stopi od 1,7%, 1,9%, 2,1% , 2,3% BDP u 2020. god.³⁶

U Program javnih investicija (PJI) Federacije BiH za period 2017. – 2019. godina³⁷ je uključeno 40 kandidovanih projekata (39 projekata i jedan program), od čega 11 kandidovanih nakon usvojenog Nacrta PJI Federacije BiH za period 2017. - 2019. godina. U vrijednosno najznačajnije spadaju sljedeći projekti:

- ✓ JP Elektroprivreda BiH: izgradnja bloka termoelektrane 8-300MW Kakanj u vrijednosti 1,03 mil. KM i bloka 7-450 MW Tuzla u vrijednosti 1,52 mil. KM, te hidroelektrane Kovacići (rijeka Bosna) vrijednosti 77,70 mil. KM,
- ✓ JP Ceste Federacije BiH: projekti modernizacije magistralnih cesta i izgradnja autoceste koridor Vc Ovčari-Mostar,
- ✓ Rudnik mrkog uglja Banovići: Blok TE 1-350MW Banovići vrijednosti 1,02 mil. KM,
- ✓ JP Željeznice Federacije BiH: projekti obnove željeznica u Federaciji BiH (Podlugovi-Sarajevo, Dobojski Maglaj, Jelina-Maglaj, Podlugovi-Zenica, Tuzla-Doboj, Brčko-Banovići)

Očekivani oporavak ekonomskih aktivnosti u Federaciji BiH, u periodu 2017. – 2019. godine, temeljit će se na strukturnim reformama koje su predviđene Reformskom agendom i na ubrzavanju investicijskog ciklusa, posebno investiranja u sektor energetike. Povećanje investicijske aktivnosti očekuje se u trogodišnjem periodu za koji se donosi ovaj dokument, uz konstantno povećanje udjela investicijskih aktivnosti

³⁵ Agencija za bankarstvo FBiH, www.fba.ba

³⁶ Makroekonomiske projekcije za DOB 2018. – 2020. godina, DEP, septembar 2017.g.

³⁷ Program javnih investicija Federacije BiH za period 2017.- 2019. godina, FMF, oktobar 2016.godine

u BDP-u, koji se kreće od 14,9% u 2015. do 17,1% u 2020. godini. Procjene investicija su vezane za blagi ekonomski oporavak u EU i okruženju, što će pozitivno uticati i na ekonomski oporavak BiH i Federacije BiH.³⁸

Kao glavni rizici za ekonomsku situaciju u svijetu i regionu navode se posljedice Brexit-a uz nastavak sankcija prema Rusiji, te nestabilni ekonomski trendovi kao posljedica političkih dešavanja u SAD. Posljedice bi se reflektovale kroz kretanje cijene energenata tj. struje i smanjeni interes za ulaganje u elektroenergetski sektor. Neusvajanje potrebnog zakona i strategije iz oblasti energije na nivou BiH tj. kao posljedica toga uvođenja sankcija, će svakako imati odraza na daljnje aktivnosti u ovoj oblasti. U alternativnom negativnom scenariju ulaganje SDU bi se kretalo od 1,4% u 2017.god. 1,5% u 2018.god., 1,7% u 2019. god i 1,9% u 2020. godini.³⁹

2.5. Strateški okvir i ciljevi makroekonomske politike Federacije BiH

Usporavanje pozitivnih kretanja makroekonomskih pokazatelja posljednjih godina, kao posljedica globalne ekonomske krize, nisu mimošla ni BiH, odnosno Federaciju BiH. U prevazilaženju postojećeg stanja potrebno je pokrenuti proces oporavka i jačanja ekonomije, te poduzeti konkretne akcije u cilju fiskalne i finansijske konsolidacije i postizanja srednjoročne održivosti. Neophodno je provesti fiskalnu konsolidaciju na svim nivoima vlasti u Federaciji BiH koja će postepeno dovesti do smanjenja budžetskog deficitia i stabilizacije nivoa javnog duga.

Programom rada Vlade Federacije BiH za mandatni period 2015. – 2018. godine, utvrđeni su njeni sljedeći strateški ciljevi:

1. Makroekonomska stabilnost,
2. Konkurentnost,
3. Održivi razvoj,
4. Zapošljavanje,
5. Socijalna uključenost i
6. EU integracije.

Ovi strateški ciljevi predstavljaju dio strateškog okvira koji opredjeljuje rad Vlade Federacije BiH u narednom periodu. Uvažavajući trenutnu situaciju kao i buduće potrebe, strateški ciljevi i opredjeljenja Vlade Federacije BiH se ogledaju kroz društveno-ekonomski razvoj koji, prvenstveno podrazumijeva razvoj konkurentnosti domaće privrede i tržišta rada. Jačanje privrede i konkurentnosti ključ je održivog i stabilnog rasta u cijeloj BiH kako bi se osigurao bolji životni standard građana i prosperitet. S druge strane, model stabilnog rasta privrede i jačanja konkurentnosti mora osigurati socijalnu jednakost i solidarnost svih slojeva stanovništva.

³⁸ Smjernice ekonomske i fiskalne politike za period 2018. – 2020. godina, FMF, maj 2017.g

³⁹ Makroekonomske projekcije za DOB 2018. – 2020. godina, DEP, septembar 2017.g.

Prema Reformskoj agendi BiH za period 2015.- 2018. godina⁴⁰, koja je usaglašena od strane svih nivoa vlasti u BiH, treba se osigurati stabilno makroekonomsko okruženje. Za stabilan pozitivan realni rast u srednjoročnom, odnosno dugoročnom periodu neophodno je provesti niz strukturalnih reformi. Reforme su grupisane u šest glavnih oblasti od kojih je od posebnog značaja set reformi u oblasti javnih finansija, oporezivanja i fiskalne održivosti.

Prioriteti i mjere koji su predviđeni agendom, podržani su i od strane ključnih partnera u međunarodnim finansijskim institucijama i delegacije EU. Reforme bi trebale da uspostave osnovu za pregovore o pojedinačnim programima finansijske i tehničke pomoći međunarodnih finansijskih institucija i EU, kao i drugih donatora i partnera koji žele podržati agendu. Reformska agenda je tjesno povezana s ciljevima novog pristupa EU ekonomskom upravljanju na Zapadnom Balkanu i u skladu je s Programom ekonomskih reformi, kao temeljnim elementom koji treba da potakne sveobuhvatne strukturne reforme sa ciljem održanja makroekonomске stabilnosti i ubrzanja ekonomskog rasta i rasta konkurenčnosti i zapošljavanja.

Ekomska politika Vlade Federacije BiH za period od 2017.-2019. godine⁴¹ će u značajnoj mjeri usmjeriti djelovanje federalnih ministarstava i institucija na politike i aktivnosti koje će najviše doprinijeti ostvarenju zacrtanih strateških ciljeva, ali i na provedbu dvije europske strategije koje su usmjerene na razvoj specifičnih regiona (dunavskog i jadransko-jonskog). Strategija razvoja Jugoistočne Europe do 2020. godine⁴², koja predstavlja bazu za dvije prethodno navedene strategije, inicirana od strane Europske komisije, jedan je od glavnih okvirnih strateških dokumenata koji Vlade Federacije BiH namjerava provoditi. Ključni cilj ove Strategije je postizanje visokog i održivog ekonomskog razvoja, a samim tim i poticanje većeg privrednog rasta u regiji, napredak i stvaranje novih radnih mesta, kroz jačanje regionalne saradnje i veze sa Europskom unijom.

Prioriteti Vlade Federacije BiH u periodu od 2017. - 2019. godine će, kako je na početku navedeno, biti usmjereni na fiskalnu konsolidaciju, povećanje konkurenčnosti privrede, projekte intenziviranja privrednog razvoja, jačanje unutrašnje društvene stabilnosti Federacije BiH, iniciranje i provođenje reformi uskladijenih sa potrebama BiH na putu ka pridruživanju Europskoj uniji, jačanje regionalne saradnje, te jačanje koordinacije i saradnje sa nižim nivoima vlasti u Federaciji BiH.

⁴⁰ <http://www.fbihvlada.gov.ba/pdf/Reformska%20agenda.pdf>

⁴¹ Ekomska politika Vlade Federacije BiH za period 2017.- 2019. godina, Federalni zavod za programiranje razvoja, januar 2017. godine

⁴² Regionalno vijeće za saradnju (RCC), Strategija Jugoistočna Europa 2020.g. usvojena na Ministarskoj konferenciji Investicione komisije za JI Europu od strane zemalja JI Europe 21.11.2013. godine

Poglavlje 3 - Srednjoročne porezne politike

Srednjoročna fiskalna strategija za period 2018. - 2020. godine zasnovana je na smjernicama ekonomske i fiskalne politike za navedeni srednjoročni period, na makroekonomskim prilikama i općim politikama Vlade Federacije BiH. Temeljni pravac djelovanja ekonomske politike Vlade Federacije BiH određen je Programom rada Vlade Federacije BiH za period 2015 - 2018. godina, primarno fokusiranom na poticanju ekonomskog rasta i jačanju ekonomskog razvoja.

Posebna pažnja u ovom periodu će također biti usmjerena na izvršenje zadataka i provođenje neophodnih reformi ka pridruživanju Evropskoj uniji (EU). Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) definirana je obaveza usklađivanja zakonodavstva u oblasti oporezivanja, vodeći računa o prioritetima pravne stečevine EU – *acquis*, suzbijanju poreznih prevara i štetne porezne konkurenциje.

Zasnovan na dosadašnjim aktivnostima, prioritet porezne politike i politike javnih prihoda i u narednom periodu je stavljen na osiguranje povoljnijeg poslovnog ambijenta, u cilju privlačenja novih investicija, kao ključnog pokretača ekonomskog rasta i dugoročnog stabilnog razvoja. Prvenstveno će se i dalje raditi na iznalaženju modela za smanjenje opterećenja poslodavaca uz istovremene mjere očuvanja fiskalne stabilnosti i održivosti, prije svega vanbudžetskih fondova, kao i budžeta svih nivoa vlasti i ostalih korisnika javnih prihoda u Federaciji BiH.

Prvi rezultati implementiranog projekta mehanizma razmjene podataka između entitetskih poreznih uprava, Porezne uprave Brčko Distrikta i Uprave za indirektno oporezivanje, putem uspostavljenog informacionog sistema, kontinuirano provođenje aktivnosti na jačanju inspekcijskih organa, uvođenje preventivnih poticajnih mjer za poštivanje propisa, kao i pooštavanje sankcija za protivno ponašanje, mehanizmi su kojim će se u što većoj mjeri suzbiti pojave sive ekonomije, te postići efikasnija naplata javnih prihoda u Federaciji BiH.

Za postizanje postavljenih ciljeva neophodno je jačanje unutrašnje društvene stabilnosti Federacije BiH provođenjem strukturnih i drugih reformi, afirmacijom projekata intenziviranja privrednog razvoja, uz zajedničko djelovanje svih sudionika i angažman domaćih kreativnih potencijala, na čemu će Vlada Federacije BiH i u narednom periodu aktivno djelovati.

U nastavku ovog poglavlja detaljno su izložena očekivanja po pitanju prihoda za finansiranje javne potrošnje u periodu 2018. - 2020. godina, rađena na temelju makroekonomskih pokazatelja, trenutnih poreznih politika i fiskalne strategije za naredni srednjoročni period.

3.1. Ostvarenje javnih prihoda u 2016. godini, revidirana procjena za 2017. godinu i plan za srednjoročni period 2018. - 2020. godina

Prikupljanje i raspodjela poreznih prihoda, prihoda po osnovu naknada i taksi, doprinosa i ostalih javnih prihoda vrši se u skladu sa važećim propisima na teritoriji Federacije BiH. Prikupljenim javnim prihodima vrši se finansiranje funkcija Federacije BiH, kantona, jedinica lokalne samouprave, vanbudžetskih fondova, nadležnih tijela za upravljanje cestama i ostalih korisnika javnih prihoda.

Vodeći se projektovanim makroekonomskim pokazateljima, u ovom srednjoročnom periodu nastaviti će se trend blagog rasta ekonomske aktivnosti, što će prije svega biti uvjetovano daljim reformskim aktivnostima na poboljšanju poslovnog ambijenta i privlačenju novih ulaganja. U skladu sa planom, ukupni javni prihodi u 2018. godini iznose 8.103,0 mil. KM, u 2019. godini 8.328,0 mil. KM, dok je u 2020. godini planiran nivo od 8.582,0 mil. KM. Planirani iznosi ukupnih javnih prihoda, sa očekivanim prosječnim rastom od oko 2,5% u svakoj godini u odnosu na prethodnu uzimaju prosječno učešće od 24% u očekivanom BDP-u Bosne i Hercegovine, preuzetom od strane Direkcije za ekonomsko planiranje (DEP), odnosno 37% u projektovanom BDP-u Federacije BiH, izračunatom na bazi plana učešća u krajnjoj potrošnji. Plan rasta prihoda rađen je oprezno, konzervativnim pristupom, te je iz tog razloga i nešto manji od projektovanog kretanja realnog BDP-a u ovom srednjoročnom periodu.

U nastavku je dat konsolidirani pregled izvršenja ukupnih javnih prihoda u Federaciji BiH u 2016. godini, revidirana projekcija za 2017. godinu i procjena za period 2018 – 2020. godina. Isti uključuje pet ključnih elemenata:

- ✓ Budžet Vlade Federacije BiH,
- ✓ podentitetske budžete (budžete kantona i jedinica lokalne samouprave),
- ✓ vanbudžetske fondove (Federalni zavod za penzijsko i invalidsko osiguranje – PIO/MIO, Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja Federacije BiH i kantonalni zavodi zdravstvenog osiguranja, Federalni zavod za zapošljavanje i kantonalne službe za zapošljavanje),
- ✓ sredstva javnih preduzeća (JP Autoceste Federacije BiH i JP Ceste Federacije) i direkcija za ceste na nižim nivoima vlasti, koja se prikupljaju kao javni prihodi,
- ✓ sredstva ostalih korisnika javnih prihoda u Federaciji BiH.

Također, u narednim tabelarnim pregledima može se vidjeti i pojedinačno učešće svake planirane kategorije javnih prihoda u BDP-u Federacije BiH.

Tabela 3.1. Konsolidovani ukupni javni prihodi u Federaciji BiH

Konsolidirana tabela - Federacija BiH		u mil. KM			
NAZIV		PROJEKCIJA			
		2016	2017	2018	2020
I POREZNI PRIHODI		3.705	3.791	3.899	4.040
1. Prihodi po osnovu indirektnih poreza sa Jedinstvenog računa		2.971	3.033	3.128	3.256
2. Prihodi po osnovu putarine 0,10 KM/l za autoceste		76	77	79	81
3. Porez na dobit		246	261	264	268
4. Porez na dohodak		315	320	325	331
5. Porezi gradana		97	101	102	103
II NEPOREZNI PRIHODI		1.034	1.043	1.096	1.107
1. Naknade i takse, novčane kazne i ostali neporezni prihodi		502	532	513	518
2. Posebne naknade		199	207	210	212
3. Federalne naknade za upotrebu puteva		29	30	31	32
4. Ostali neporezni prihodi, od čega:		304	274	342	345
<dividende></dividende>		78	93	94	94
prihodi krajnjih korisnika		192	147	215	217
prihodi od GSM licence		0	0	0	0
grantovi za budžetsku potrošnju		0	0	0	0
ostalo		33	34	34	34
UKUPNO POREZNI I NEPOREZNI PRIHODI (I + II)		4.740	4.835	4.995	5.147
III VANBUDŽETSKI FONDOVI		2.983	3.062	3.108	3.181
1. Doprinosi za penzijsko i invalidsko osiguranje		1.647	1.691	1.716	1.756
2. Doprinosi za zdravstveno osiguranje		1.200	1.232	1.250	1.279
3. Doprinosi za osiguranje od nezaposlenosti		136	140	142	145
UKUPNO PRIHODI (I + II + III)		7.722	7.897	8.103	8.328
UKUPNO PRIHODI (I + II + III)		7.722	7.897	8.103	8.582

NAPOMENA: U prikazane iznose uključen dio prihoda namjenjen otplatama vanjskog duga. Plan prihoda ne uključuje prihode od privatizacije i grantova.

Tabela 3.2. Konsolidovani ukupni javni prihodi u Federaciji BiH - učešće u BDP-u FBiH

Konsolidirana tabela - Federacija BiH - učešće u projiciranom GDP-u FBiH		PROJEKCIJA				
NAZIV		2016	2017	2018	2019	2020
I POREZNI PRIHODI		18,81%	18,65%	18,30%	18,03%	17,76%
1. Prihodi po osnovu indirektnih poreza sa Jedinstvenog računa		15,08%	14,92%	14,68%	14,53%	14,39%
2. Prihodi po osnovu putarine 0,10 KM/l za autoceste		0,39%	0,38%	0,37%	0,36%	0,35%
3. Porez na dobit		1,25%	1,28%	1,24%	1,19%	1,15%
4. Porez na dohodak		1,60%	1,57%	1,52%	1,48%	1,43%
5. Porezi gradana		0,49%	0,49%	0,48%	0,46%	0,44%
II NEPOREZNI PRIHODI		5,25%	5,13%	5,14%	4,94%	4,75%
1. Naknade i takse, novčane kazne i ostali neporezni prihodi		2,55%	2,62%	2,41%	2,31%	2,21%
2. Posebne naknade		1,01%	1,02%	0,98%	0,95%	0,91%
3. Federalne naknade za upotrebu puteva		0,15%	0,15%	0,15%	0,14%	0,14%
4. Ostali neporezni prihodi, od čega:		1,54%	1,35%	1,61%	1,54%	1,49%
dividende		0,40%	0,46%	0,44%	0,42%	0,40%
prihodi krajnjih korisnika		0,98%	0,72%	1,01%	0,97%	0,95%
prihodi od GSM licence		0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
grantovi za budžetsku potrošnju		0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
ostalo		0,17%	0,16%	0,16%	0,15%	0,15%
UKUPNO POREZNI I NEPOREZNI PRIHODI (I + II)		24,06%	23,79%	23,44%	22,97%	22,51%
III VANBUDŽETSKI FONDOVI		15,14%	15,07%	14,59%	14,19%	13,75%
1. Doprinosi za penzijsko i invalidsko osiguranje		8,36%	8,32%	8,05%	7,84%	7,59%
2. Doprinosi za zdravstveno osiguranje		6,09%	6,06%	5,87%	5,71%	5,53%
3. Doprinosi za osiguranje od nezaposlenosti		0,69%	0,69%	0,66%	0,65%	0,63%
UKUPNO PRIHODI (I + II + III)		39,19%	38,86%	38,03%	37,16%	36,26%

3.2. Indirektno oporezivanje na nivou BiH i raspodjela prihoda

Način strukturiranja i vođenja Jedinstvenog računa, na koji se vrši uplata svih prihoda po osnovu indirektnih poreza (PDV, carine, akcize, putarine) direktna je odrednica planiranog dijela ovih prihoda za korisnike u Federaciji BiH. Plan prihoda po osnovu indirektnih poreza za Federaciju BiH, uključujući sve korisnike istih, direktno zavisi i od planiranih izdvajanja za minimalne rezerve, iznosa za prijenos budžetu institucija BiH zasnovanom na usvojenom Budžetu za tekuću godinu, izdvajanja u procentualnom iznosu od 3,5% ili minimalno 124,0 mil. KM u absolutnoj vrijednosti za Brčko Distrikt, kao i od samog načina raspodjele ovih prihoda između entiteta Federacije BiH i Republike Srpske. Isti se temelji na procentualnom učešću u raspoloživim prihodima po osnovu indirektnih poreza za raspodjelu saglasno učešću entiteta u krajnjoj potrošnji prema prijavama PDV-a za koji ne postoji pravo povrata.

Zvanične podatke o planu prihoda na Jedinstvenom računu izrađuje i dostavlja Odjeljenje za makroekonomsku analizu Upravnog odbora Uprave za indirektno

oporezivanje (OMA), te Fiskalno vijeće, koje je kao međuvladino tijelo, između ostalog zaduženo za usvajanje Prijedloga dokumenta „Globalni okvir fiskalnog bilansa i politika u BiH“, u kojem su sadržani prijedlozi fiskalnih ciljeva budžeta institucija BiH, Federacije BiH, Republike Srpske i Brčko Distrikta, prijedlog makroekonomskih projekcija i projekcije ukupnih prihoda po osnovu indirektnih poreza za srednjoročni period.

Stoga, u nastavku slijede podaci o procjenama ukupnih prihoda na Jedinstvenom računu za period 2018. – 2020. godina, preuzeti od strane OMA-e u aprilu 2017. godine. Prema navedenim podacima, u skladu sa metodologijom raspodjele propisanom Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“, br. 22/06, 43/08, 22/09, 35/14 i 94/15) urađen je plan ove kategorije prihoda za korisnike u Federaciji BiH.

3.2.1. Projekcije prihoda od indirektnih poreza u periodu 2017. – 2020. godine⁴³

3.2.1.1. Pretpostavke

Projekcije prihoda od indirektnih poreza za period 2017-2020 sastoje se od osnovnog (baseline) i programskog scenarija projekcija.

Osnovni scenarij projekcija prihoda temelji se na sljedećim pretpostavkama:

- ✓ Prognozama makroekonomskih pokazatelja Direkcije za ekonomsko planiranje (DEP) za pomenuti period iz marta 2017. godine,
- ✓ Nastavku harmonizacije akciza na cigarete sa standardima EU i primjeni nove politike oporezivanja rezanog duhana⁴⁴,
- ✓ Efektima primjene Sporazuma o slobodnoj trgovini između BiH i EFTA⁴⁵ u periodu 2015. – 2017. godine,
- ✓ Efektima primjene adaptiranog Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju EU (SSP), u primjeni od 01.02.2017. godine,
- ✓ Tekućim trendovima u naplati prihoda od indirektnih poreza.

Politika akciza na duhan u 2017. godini utvrđena je Zakonom o akcizama i Odlukom⁴⁶ Upravnog odbora UIO. Politika akciza na duhan u periodu 2017. – 2020. godine podrazumijeva kontinuirano godišnje povećanje specifične akcize na cigarete u visini od 0,15 KM/paklici, utvrđivanje minimalne akcize na cigarete (minimalno 60% prosječne ponderirane cijene cigareta) i usklađivanje specifične akcize na rezani duhan sa akcizom na cigarete (minimalno 80% minimalne akcize na cigarete).

⁴³ Preuzeto od strane Odjeljenja za makroekonomsku analizu Upravnog odbora uprave za indirektno oporezivanje (OMA) u aprilu 2017. godine

⁴⁴ Nova politika je u primjeni od 01.08.2014. (Izmjene Zakona o akcizama u BiH „Službeni glasnik BiH“ br. 49/14)

⁴⁵ „Službeni glasnik BiH – međunarodni ugovori“ br. 18/14.

⁴⁶ „Odluka o utvrđivanju specifične i minimalne akcize na cigarete i iznos akcize na duhan za pušenje za 2017.godinu (Službeni glasnik BiH br. 84/2016).

Programski scenarij projekcija prihoda polazi od sljedećih izmjena politika oporezivanja akcizom/putarinom⁴⁷:

- ✓ Povećanje akciza na derivate nafte (dizela, benzina, lož-ulja, kerozina) za 0,15 KM/l,
- ✓ Uvođenje akcize na biodizel u visini od 0,45 KM/l,
- ✓ Uvođenje putarine od 0,25 KM/l na tečni naftni plin,
- ✓ Transformacija putarine od 0,15 KM/l iz budžetskog prihoda u namjenski prihod direkcija za puteve i autoputeve.

3.2.1.2. *Tekući trendovi naplate*

2016. godina je donijela iznenadujuće visok rast prihoda od indirektnih poreza od 5,2%. Visoka godišnja stopa rasta je bila rezultat iznimno visokog rasta naplate prihoda od PDV-a, akciza i putarine na derivate nafte. Prihodi od akciza na uvozne derivate u 2016. godini su bili čak 34% veći nego u 2014. godini, a 16,9% veći nego u 2015. godini. Rast potrošnje derivata generirali su sljedeći faktori: niske cijene na svjetskom tržištu derivata, najave povećanja akciza na derivate i regionalna konkurentna prednost BiH u segmentu oporezivanja derivata u pogledu stopa PDV i akciza u odnosu na zemlje regiona, koja potiče prekograničnu i tranzitnu prodaju ne samo derivata nafte, već i ostalih dobara i usluga. To je, vjerovatno, bio i faktor rasta domaćeg PDV-a u 2016. godini iznad stopa rasta ekonomije i potrošnje. Značajan dio rasta prihoda u 2016. godini generiran je u posljednja dva mjeseca snažnim rastom PDV-a na uvoz. Međutim, zbog slabije prodaje uvezene robe značajno su povećani zahtjevi za povrate i porezne kredite koji su ugrozili bruto i neto naplatu u prvom kvartalu 2017. godini. Pored toga, snažni rast povrata po osnovu međunarodnih projekata u prvom kvartalu 2017. godine ukazuje na zaključak da je naplata PDV-a tokom realizacije projekata doprinijela rastu prihoda u 2016. godini, dok je naknadnim povratom plaćenog PDV-a opterećena naplata u 2017.godini.

Povećane isplate povrata PDV-a u prva dva mjeseca 2017. godine premašivale su rast bruto naplate, tako da je u prva dva mjeseca ostvaren pad neto prihoda od 1,3%. Pozitivna kretanja u naplati prihoda u martu su u cijelosti kompenzirala pad prihoda iz prva dva mjeseca. Prema preliminarnom izvještaju UIO u martu 2017. godine naplaćeno je 551,0 mil. KM bruto prihoda od indirektnih poreza, što predstavlja povećanje od 5,9% i, ujedno, rekordan iznos prihoda koji je naplaćen u tom mjesecu od uspostave UIO. Međutim, zbog rasta povrata od 12,3 mil. KM neto efekti naplate u odnosu na isti mjesec 2016. godine su iznosili 18,3 mil. KM ili 4,2%.

Poređenje naplate prihoda od indirektnih poreza u prvom kvartalu 2017. godine u odnosu na prvi kvartal prethodne godine ukazuje na zaključak da je naplata prihoda od indirektnih poreza u nominalnom iznosu bila najuspješnija od uspostave UIO.

Na nivou prvog kvartala 2017. godine bruto naplata je bila veća za 51,7 mil. KM u odnosu na isti kvartal 2016. godine. Iako su realizirane rekordno visoke isplate povrata, u konačnici, neto naplata prihoda od indirektnih poreza u prvom kvartalu

⁴⁷ Izmjene Zakona o akcizama u BiH u parlamentarnoj proceduri.

2017. godine je bila veća za 8 mil. KM, odnosno za 0,6% u odnosu na naplatu u prvom kvartalu 2016. godine.

3.2.1.3. Projekcije

Tabela 3.3. Osnovni scenarij projekcija za period od 2017. – 2020. godine

Vrsta prihoda (neto)	u mil KM					Projektirana stopa rasta			
	Izvršenje	Projekcija							
		2016	2017	2018	2019	2020	2017	2018	2019
PDV	3.433,80	3.566,40	3.699,30	3.872,80	4.074,50	3,90%	3,70%	4,70%	5,20%
Akcize	1.448,90	1.426,40	1.430,20	1.428,60	1.434,50	-1,60%	0,30%	-0,10%	0,40%
Carine	248,2	229,8	236,6	258	276,1	-7,40%	3,00%	9,00%	7,00%
Putarina	358,8	362,4	372,2	382,3	392,6	1,00%	2,70%	2,70%	2,70%
Ostalo	41	41,2	41,4	41,6	41,8	0,50%	0,50%	0,50%	0,50%
UKUPNO	5.530,70	5.626,40	5.779,80	5.983,20	6.219,40	1,70%	2,70%	3,50%	3,90%
Putarina (0,10 KM/I)	143,5	145	148,9	152,9	157	1,00%	2,70%	2,70%	2,70%
SREDSTVA ZA RASPODJELU	5.387,20	5.481,40	5.630,90	5.830,30	6.062,40	1,70%	2,70%	3,50%	4,00%

Na osnovu trendova naplate prihoda, godišnjih makroekonomskih projekcija i procjena efekata izmjene Zakona o akcizama, efekata primjene adaptiranog SSP i primjene Sporazuma o slobodnoj trgovini između BiH i EFTA, projektirana neto naplata prihoda od indirektnih poreza za 2017. godinu iznosi 5.626,4 mil. KM, što je za 1,7% više nego u 2016. godini.

Niži postotak rasta prihoda u 2017. godini je rezultat izuzetno visoke statističke osnovice za poređenje (2016. godina), prelijevanja negativnih efekata u prvi kvartal 2017. godine (povrati i poreski krediti), uključivanja efekata izmjena politike indirektnog oporezivanja i niže projektirane nominalne naplate pojedinih vrsta akciza koje su do sada, uz PDV-e, determinirali rast prihoda.

Projektirane stope rasta prihoda za 2018., 2019., i 2020. godinu iznose 2,7%, 3,5% i 3,9% respektivno. Projekcija prihoda u navedenom periodu zasnovana je na projektiranim relevantnim makroekonomskim pokazateljima, istorijskoj sezonskoj shemi naplate i projekcijama pojedinih kategorija prihoda za 2017. godinu, te efektima izmjena politika u oblasti carina i akciza na duhan.

Tabela 3.4. Učešće u godišnjem nominalnom rastu prihoda

Učešće u godišnjem nominalnom rastu prihoda (u %)	Projekcija		
	2018	2019	2020
PDV	86,60%	85,30%	85,40%
Akcize	2,40%	-0,80%	2,50%
Carina	4,40%	10,50%	7,70%
Putarina	6,40%	4,90%	4,40%

Najveći generator suficita prihoda od indirektnih poreza u navedenom periodu je PDV, s obzirom na njegovo značajno učešće u prihodima, te planiranim stabilnim stopama rasta u skladu sa projektiranim stopama rasta potrošnje. U 2017. godini suficit PDV-a kompenzira gubitke prihoda od akciza i carina, te je neto efekat mnogo manji nego prethodnih godina. U 2018., 2019. i 2020. godini prihodi od PDV-a generiraju preko 85% apsolutnog godišnjeg projektiranog rasta prihoda (Tabela 3.4.).

Projekcije akciza na duhanske prerađevine temelje se na nastavku primjene politike usklađivanja oporezivanja cigareta sa standardima EU i usklađivanja oporezivanja rezanog duhana sa oporezivanjem cigareta. Projekcije se zasnivaju na pretpostavci prijenosa dodatnog poreznog opterećenja u cijelosti na maloprodajne cijene duhanskih prerađevina. Odjeljenje očekuje da će zbog rasta maloprodajnih cijena doći do daljeg jačanja supstitucije cigareta rezanim duhanom, erozije tržišta cigareta i jačanja nelojalne konkurencije, a spori oporavak ekonomije i potrošnje neće moći ublažiti negativne trendove. U takvim okolnostima u 2018., 2019. i 2020. godini može se očekivati još izraženiji pad prihoda od akciza na duhanske prerađevine od -1,7%, -2,5% i -1,6% respektivno.

U periodu 2018. – 2020. godina planirane su stabilne stope rasta akciza na derivate nafte i putarine, u skladu sa makroekonomskim projekcijama DEP-a. Očekuje se da će se potrošnja derivate nafte u BiH konsolidirati u narednim godinama, tim više što su očekivanja međunarodnih agencija da će se rast cijena derivata nafte u 2018. godini kretati između 2% i 6%⁴⁸.

Projekcije carina prate projektirane stope rasta uvoza i uključuju pune efekte primjene adaptiranog SSP i konačno ukidanje carina na uvoz roba porijeklom iz EFTA-e.

3.2.1.4. Rizici po projekcije

S obzirom na osnovne postavke projekcija indirektnih poreza i ukupne ekonomske uvjete u BiH i u svijetu ostvarenje projektiranog nivoa prihoda od indirektnih poreza u periodu 2017. - 2020. godina je podložno sljedećim rizicima:

⁴⁸ Izvor: IEA, 11 April 2017 release

- ✓ Projekcije prihoda od indirektnih poreza usko su vezane za projekcije makroekonomskih pokazatelja DEP-a. Svako odstupanje ovih parametara od projektiranih vrijednosti predstavlja rizik za projekcije prihoda,
- ✓ Slabiji ekonomski oporavak glavnih izvoznih partnera BiH (EU, zemlje CEFTA) povećava nivo rizika za ostvarenje makroekonomskih projekcija, a time i projekcija prihoda od indirektnih poreza u cjelini,
- ✓ Veći gubici prihoda od carina u vezi sa primjenom adaptiranog SSP-a u odnosu na pretpostavku koja je korištena u projekciji prihoda od carina negativno će se odraziti na izvršenje naplate prihoda u 2017. godini i narednim godinama,
- ✓ Jačanje crnog tržišta duhanskih prerađevina, uzrokovano bržim rastom poreznog opterećenja cigareta u BiH u odnosu na zemlje u okruženju, može ugroziti izvršenje projekcija prihoda od akciza na cigarete,
- ✓ Pojava eksternih šokova, u vidu rasta cijena nafte i derivata na svjetskom tržištu izvan sadašnjih očekivanja, pogodiće tržište derivata u BiH i negativno će se odraziti na potrošnju derivata, a time i na izvršenje projekcija prihoda od akciza na derivate i putarine iz cijene naftnih derivata.

3.2.2. Raspodjela prihoda od indirektnih poreza u Federaciji BiH

Kako je već istaknuto u jednom od ranijih dijelova, od ukupno raspoloživih prihoda sa Jedinstvenog računa za raspodjelu entitetima, Federaciji BiH se doznači iznos u skladu sa procentualnim učešćem, saglasnim učešću ovog entiteta u prijavljenoj krajnjoj potrošnji. U skladu sa članom 21. Zakona o sistemu indirektnog oporezivanja („Službeni glasnik BiH“, br. 44/03, 52/04, 34/07, 49/09 i 32/13) pripadajući iznos se umanjuje za iznos obaveze ovog entiteta po osnovu vanjskog duga.

Raspodjela prihoda po osnovu indirektnih poreza korisnicima u Federaciji BiH, nadalje, vrši se prema formuli i kriterijima propisanim Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH.

Prema podacima za 2016. godinu Federaciji BiH je sa Jedinstvenog računa doznačeno 2.955,1 mil. KM pripadajućeg dijela. Po odbitku dijela prihoda za izmirenje obaveza vanjskog duga u iznosu od 465,3 mil. KM raspoloživi prihodi Federacije BiH iznosili su 2.489,8 mil. KM, što je za 2% ili za 52,0 mil. KM više u odnosu na prethodnu godinu. Od navedenog iznosa Budžetu Federacije BiH je raspoređeno 901,3 mil. KM, kantonalnim budžetima 1.275,5 mil. KM, jedinicama lokalne samouprave 209,7 mil. KM, direkcijama cesta 97,1 mil. KM i Gradu Sarajevu 6,2 mil. KM.

U tabelarnom pregledu koji slijedi može se vidjeti izvršenje ukupnih prihoda na Jedinstvenom računu, revidirana procjena za 2017. godinu i srednjoročni plan 2018. – 2020. godina, kao i prikaz istih po korisnicima unutar Federacije BiH.

Treba istaći da upravo prihodi od indirektnih poreza uzimaju najveće učešće u budžetima svih nivoa vlasti, čime predstavljaju najznačajniji prihod.

Tabela 3.5. Prihodi po osnovu indirektnih poreza

Raspodjela prihoda sa JR po nivou vlasti	IZVRŠENJE		PLAN		
	2016	2017	2018	2019	2020
Izvršeni neto prihodi sa JR i projicirani neto prihodi sa JR za period 2017-2020. godina (sa uključenom putarinom 0,10 KM)	5.523.039.716	5.626.400.000	5.779.800.000	5.983.200.000	6.219.400.000
Putarina 0,10 KM/I	143.551.668	145.000.000	148.900.000	152.900.000	157.000.000
Izvršeni neto prihodi sa JR i projicirani neto prihodi sa JR za period 2017-2020. godina za korisnike budžeta (bez putarine 0,10 KM)	5.379.488.048	5.481.400.000	5.630.900.000	5.830.300.000	6.062.400.000
Prihodi sa JR - državni budžet	750.000.000	750.000.000	750.000.000	750.000.000	750.000.000
Iznos za raspodjelu nakon izdvajanja za državni budžet	4.629.488.048	4.731.400.000	4.880.900.000	5.080.300.000	5.312.400.000
Prihodi Federacije BiH sa JR	2.955.148.802	3.032.669.687	3.128.494.203	3.256.302.957	3.405.071.320
Otplata vanjskog duga Federacije	465.374.400	649.302.903	664.267.323	569.017.770	481.182.600
Prihodi Federacije BiH sa JR nakon otplate vanjskog duga	2.489.774.402	2.383.366.784	2.464.226.880	2.687.285.187	2.923.888.720
Raspodjela po korisnicima u Federaciji BiH:					
Udio Budžeta FBiH	36,2%	36,2%	36,2%	36,2%	36,2%
Prihodi Budžeta FBiH	901.298.334	862.778.776	892.050.131	972.797.238	1.058.447.717
Udio direkcija za ceste	3,9%	3,9%	3,9%	3,9%	3,9%
Prihodi direkcija za ceste	97.101.202	92.951.305	96.104.848	104.804.122	114.031.660
Udio kantona	51,23%	51,23%	51,23%	51,23%	51,23%
Prihodi kantona	1.275.311.426	1.220.998.803	1.262.423.431	1.376.696.201	1.497.908.191
Udio općina/gradova	8,42%	8,42%	8,42%	8,42%	8,42%
Prihodi općina/gradova	209.639.005	200.679.483	207.487.903	226.269.413	246.191.430
Udio Grada Sarajeva	0,25%	0,25%	0,25%	0,25%	0,25%
Prihodi Grada Sarajeva	6.224.436	5.958.417	6.160.567	6.718.213	7.309.722
Putarina 0,10 KM/I - JP Autoceste FBiH	76.225.936	76.995.000	79.065.900	81.189.900	83.367.000

NAPOMENA: Izračun na bazi podataka preuzetih od strane Odjeljenja za makroekonomsku analizu Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje OMA (preuzeto april 2017. god. - OSNOVNI SCENARIJ)

Prema procjenama, pripadajući dio prihoda sa Jedinstvenog računa za Federaciju BiH u 2018. godini iznosi 3.128,5 mil. KM, u 2019. godini iznos od 3.256,3 mil. KM, dok se u 2020. godini očekuju 3.405,1 mil. KM.

Izvršenje raspoloživih prihoda po osnovu indirektnih poreza za budžete korisnika u Federaciji BiH direktno će ovisiti i o visini potrebnih sredstava za servisiranje vanjskog duga. U ovom periodu ona uzimaju značajno učešće u prihodima sa Jedinstvenog računa, što će se odraziti na budžete svih nivoa vlasti. U 2018. godini planiran je najveći iznos u ovom srednjoročnom period od 664,3 mil. KM, dok se u narednim godinama očekuje smanjenje obaveza za oko 15%. U 2019. godini su tako planirana sredstva u iznosu od 569,0 mil. KM, dok u 2020. godini ista iznose 481,2 mil. KM.

U raspodjeli prihoda korisnicima u Federaciji BiH, procjenjuje se da će budžetu Federacije BiH u 2018. godini pripasti iznos od 892,0 mil. KM raspoloživih prihoda od

indirektnih poreza, u 2019. godini planirana sredstva iznose 972,8 mil. KM, dok se u 2020. godini očekuje 1.058,5 mil. KM ovih prihoda. Ukoliko se u navedene iznose uključe i planirana sredstva za servisiranje vanjskog duga, ukupni planirani prihodi Vlade Federacije BiH po osnovu indirektnih poreza u 2018. godini iznose 1.556,3 mil. KM, u 2019. godini 1.541,8 mil. KM i u 2020. godini 1.539,7 mil. KM.

Raspoloživi prihodi od indirektnih poreza za kantonalne budžete, budžete jedinica lokalne samouprave i Grad Sarajevo, u skladu sa planom, u 2018. godini iznose 1.476,1 mil. KM, u 2019. godini planiran je iznos od 1.609,7 mil. KM, dok isti u 2020. godini iznose 1.751,4 mil. KM.

Planirani nivo ostvarenja prihoda po osnovu indirektnih poreza za finansiranje direkcija cesta u Federaciji BiH u 2018. godini iznosi 96,1 mil. KM, u 2019. godini je planiran iznos od 104,8 mil. KM i u 2020. godini iznos od 114,0 mil. KM. Od navedenih iznosa 60% se raspoređuje kantonalnim direkcijama za ceste, a 40% JP Ceste Federacije BiH.

Zakonom o akcizama („Službeni glasnik BiH“, broj: 49/09) uvedena je i putarina u iznosu od 0,10 KM/l za izgradnju autocesta, koja se uplaćuje na poseban podračun u okviru Jedinstvenog računa Uprave za indirektno oporezivanje i dijeli u skladu sa Odlukom o privremenoj raspodjeli prihoda od putarina za autoceste („Službeni glasnik BiH“, broj: 102/09). Prema navedenoj Odluci, 10% prikupljenih sredstava se zadržava na posebnom računu za poravnjanja, dok se ostatak dijeli u sljedećim procentualnim učešćima: 59% Federaciji BiH, 39% Republici srpskoj i 2% Brčko Distriktu. Dio prihoda po osnovu putarine 0,10 KM/l, koji Federacija BiH dobije u raspodjeli je namjenski i služi za finansiranje JP Autoceste Federacije BiH.

Prateći propisani način raspodjele, za Federaciju BiH je u 2018. godini planiran iznos od 79,1 mil. KM prihoda po osnovu putarine 0,10 KM/l, sa tendencijom rasta od 2,5% za svaku od narednih godina, u 2019. godini iznosi 81,2 mil. KM i u 2020. godini 83,4 mil. KM.

3.3. Direktni porezi

Pored prihoda po osnovu indirektnih poreza, koje dobija sa Jedinstvenog računa, u Federaciji BiH se u skladu sa Zakonom o pripadnosti javnih prihoda prikupljaju i drugi oblici poreza: porez na dobit pravnih lica, porez na dohodak, porez na imovinu i ostali porezi građana.

3.3.1. Porez na dobit

Od 2016. godine u primjeni je novi Zakon o porezu na dobit („Službene novine Federacije BiH“, broj: 15/16) kojim je proširena porezna osnovica, kroz smanjenje porezno priznatih troškova i ograničenje priznavanja rashoda u porezne svrhe. Zakon je rađen prema preporukama Međunarodnog monetarnog fonda, a istim je podržana

borba protiv erozije porezne osnovice, izvršeno je usaglašavanje i prilagođavanje sa drugim propisima kako na nivou države, tako i na nivou EU, te stvorenim uslovima za unapređenje rasta i veću naplatu ove vrste prihoda.

Tako je u 2016. godini, prvoj godini primjene novog zakonskog rješenja, zabilježen rast ove kategorije prihoda za preko 30% u odnosu na 2015. godinu.

Primjenom novog zakonskog rješenja oporezivanja dobiti nije izmijenjena pripadnost naplaćenih prihoda po ovom osnovu. U skladu sa Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH porez na dobit koji uplaćuju banke i druge finansijske organizacije, društva za osiguranje i reosiguranje lica i imovine, pravna lica iz oblasti elektroprivrede, pošte i telekomunikacija, pravna lica iz oblasti igara na sreću prihod je Budžeta Federacije BiH, dok ostala pravna lica uplatu poreza na dobit vrše u korist kantonalnog budžeta, prema svom sjedištu.

U narednom srednjoročnom periodu očekuje se rast prihoda po osnovu poreza na dobit za 1,5% u svakoj godini. U 2018. godini planirani prihodi iznose 263,9 mil. KM, dok se u 2019. godini očekuje naplata iznosa od 267,7 mil. KM, odnosno 271,7 mil. KM u 2020. godini. Na taj način bio bi postignut prosječni srednjoročni rast preko 4%. Od navedenih iznosa preko 75% se odnosi na prihode kantonalnih budžeta, a prikaz istih pojedinačno po kantonima je dat u narednom tabelarnom pregledu.

Tabela 3.6. Prihodi po osnovu poreza na dobit

KANTON	IZVRŠENJE		PLAN		
	2016	2017	2018	2019	2020
Unsko-sanski kanton	11.406.626	11.994.067	12.137.996	12.307.928	12.492.547
Posavski kanton	2.522.591	2.627.279	2.658.806	2.696.029	2.736.470
Tuzlanski kanton	27.010.287	28.131.214	28.468.788	28.867.352	29.300.362
Zeničko-dobojski kanton	19.780.174	22.704.759	22.977.216	23.298.897	23.648.381
Bosansko-podrinjski kanton	1.977.315	2.388.023	2.416.679	2.450.512	2.487.270
Srednjobosanski kanton	11.090.414	14.096.551	14.265.710	14.465.430	14.682.411
Hercegovačko-neretvanski kanton	20.839.789	23.464.264	23.745.835	24.078.277	24.439.451
Zapadnohercegovački kanton	14.325.490	14.941.486	15.120.784	15.332.475	15.562.462
Kanton Sarajevo	71.398.721	74.361.768	75.254.109	76.307.667	77.452.282
Kanton 10	1.264.752	1.600.939	1.620.150	1.642.832	1.667.474
Kantoni - ukupno	181.616.159	196.310.349	198.666.074	201.447.399	204.469.110
Budžet Federacije BiH	63.886.885	64.525.754	65.300.063	66.214.264	67.207.478
UKUPNO:	245.503.044	260.836.103	263.966.136	267.661.662	271.676.587

3.3.2. Porez na dohodak

Oporezivanje dohotka od nesamostalne i samostalne djelatnosti, dohotka od imovine i imovinskih prava, ulaganja kapitala i dobitaka ostvarenih sudjelovanjem u nagradnim igrama i igrama na sreću propisano je Zakonom o porezu na dohodak („Službene novine Federacije BiH“, br. 10/08, 9/10, 44/11 i 7/13), dok je pripadnost prihoda naplaćenih po ovom osnovu regulisana Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH. U skladu sa tim, porez na dohodak prihod je kantonalnih budžeta, kojima pripada najviše 65,54% ukupno uplaćenih prihoda i budžeta jedinica lokalne samouprave, kojima pripada najmanje 34,46% ukupno naplaćenih prihoda, izuzev općina Kantona Sarajevo, kojima pripada 1,79% od ukupno naplaćenih prihoda od poreza na dohodak u Kantonu Sarajevo. Kantoni svojim propisima mogu

jedinicama lokalne samouprave u svom sastavu ustupiti i veći iznos ovih prihoda od zakonski propisanog minimuma. U nastavku je dat srednjoročni plan ovih prihoda iskazan pojedinačno po kantonu, u ukupnom iznosu za budžet kantona i budžete jedinica lokalne samouprave u njegovom sastavu.

Tabela 3.7. Prihodi po osnovu poreza na dohodak

KANTON	IZVRŠENJE		PLAN		
	2016	2017	2018	2019	2020
Unsko-sanski kanton	19.905.236	20.761.161	21.508.563	22.325.888	23.241.250
Posavski kanton	4.217.252	4.259.425	4.310.538	4.370.885	4.436.448
Tuzlanski kanton	47.918.712	49.116.680	50.393.713	51.754.344	53.177.588
Zeničko-dobojski kanton	37.847.559	38.604.510	39.415.205	40.282.339	41.188.692
Bosansko-podrinjski kanton	3.985.780	4.025.638	4.073.945	4.130.981	4.300.351
Srednjobosanski kanton	21.542.856	21.758.285	22.019.384	22.327.655	22.662.570
Hercegovačko-neretvanski kanton	36.779.109	37.146.900	37.592.663	38.118.960	38.690.745
Zapadnohercegovački kanton	11.095.051	11.206.002	11.340.474	11.499.240	11.671.729
Kanton Sarajevo	124.944.172	126.193.614	127.707.937	129.495.848	131.438.286
Kanton 10	6.412.676	6.476.803	6.554.524	6.646.288	6.745.982
UKUPNO:	314.648.403	319.549.016	324.916.946	330.952.429	337.553.641

3.3.3. Porez na imovinu

Ova kategorija obuhvata porez na imovinu fizičkih i pravnih lica, porez na promet nekretnina fizičkih i pravnih lica, porez na naslijede i poklon i ostale poreze građana. Isti se naplaćuju u skladu sa kantonalnim propisima i raspoređuju između kantonalnih budžeta i budžeta jedinica lokalne samouprave. U prethodnom periodu naplata ovih prihoda kontinuirano je bilježila stabilan rast, koji se očekuje i u narednom srednjoročnom periodu, 4% prosječno.

3.3.4. Neporezni prihodi

U skladu sa Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH neporezni prihodi su određeni propisima Federacije BiH, kantona i jedinica lokalne samouprave, čime im je određena i pripadnost po nivoima vlasti. Za potrebe ovog dokumenta dat je plan ukupnog okvira prihoda po osnovu neporeznih prihoda, koji posmatrano pojedinačno po kantonima može neznatno odstupiti u odnosu na planove kantonalnih budžeta i budžeta jedinica lokalne samouprave, s obzirom da su niži nivoi vlasti samostalni u projiciranju ovih prihoda. Zbog navedenih razloga, različitog tretmana na nivou Federacije BiH, kantona i jedinica lokalne samouprave, neporezni prihodi su još uvjijek najslabija tačka sagledavanja ukupnih javnih prihoda u Federaciji BiH, zbog čega je potrebno njihovo specificirano praćenje. Praćenje, kao i stavljanje naplate neporeznih prihoda pod centralizovanu kontrolu Federacije BiH, će biti postignuto

potpunom uspostavom Registra naknada i taksi u Federaciji BiH, koja se očekuje u 2018. godini i uspostavom novog sistema izvještavanja o ukupno naplaćenim javnim prihodima u Federaciji BiH.

Plan ove kategorije prihoda uključuje:

- ✓ prihode po osnovu naknada i taksi,
- ✓ prihode po osnovu novčanih kazni,
- ✓ prihode po osnovu posebnih naknada,
- ✓ ostale neporezne prihode.

U projekcije neporeznih prihoda nisu uključeni prihodi od privatizacije, grantovi, kao ni bilo koji drugi jednokratni oblik prihoda.

Ukupan plan naplate neporeznih prihoda u 2018. godini iznosi 1.096,0 mil. KM, u 2019. godini 1.107,0 mil. KM i u 2020. godini 1.125,0 mil. KM. U ukupan plan budžetskih prihoda neporezni prihodi ulaze sa učešćem od 20%.

3.4. Prihodi Vlade Federacije BiH

Vlada Federacije BiH, pored prihoda od indirektnih poreza sa Jedinstvenog računa, koje dobije u raspodjeli, prikuplja i prihode po osnovu poreza na dobit, kao i cijeli niz neporeznih prihoda, koji služe za finansiranje osnovnih funkcija Federacije BiH. U ukupnoj strukturi prihoda, porezni prihodi ulaze sa najvećim procentualnim učešćem od preko 79%, od čega se čak 76% odnosi na prihode po osnovu indirektnih poreza, a 3% na prihode po osnovu poreza na dobit. Ostatak od 21% čine neporezni prihodi.

Ukupan okvir planiranih prihoda budžeta Federacije BiH za 2018. godinu iznosi 2.046,0 mil. KM, od čega je nakon odbitka prihoda za servisiranje vanjskog duga, budžetu raspoloživo 1.382,0 mil. KM. Raspoloživi prihodi po osnovu indirektnih poreza, bez vanjskog duga su, kako je već navedeno u posebnom dijelu, planirani u iznosu od 892,0 mil. KM, dok plan prihoda po osnovu poreza na dobit, za navedenu godinu iznosi 65,0 mil. KM.

Ukupan plan prihoda po osnovu naknada, taksi i novčanih kazni u 2018. godini iznosi 42,0 mil. KM i isti uključuje plan naplate prihoda po osnovu: federalne administrativne takse, sudske takse, takse za uspostavu rezervi naftnih derivata, kao i budžetske naknade i novčane kazne po federalnim propisima. Prateći plan i za naredne dvije godine očekuje se prosječan srednjoročni rast ove kategorije prihoda za 5%.

U 2018. godini očekuje se naplata 41,0 mil. KM prihoda po osnovu posebnih naknada, koji između ostalog uključuju i prihode od mjesecne naknade prometa Lutrije BiH, naknade za priređivanje igara na sreću, mjesecne naknade za priređivanje igara sreću kladionica, kasina, automata i internet igara i naknade za priređivanje igara na sreću koja pripada budžetu Federacije BiH. U skladu sa Zakonom o igramu sreću („Službene novine Federacije BiH“, br. 48/15 i 60/15) vrši se raspodjela dijela ovih prihoda za finansiranje određenih projekata. Plan posebnih

naknada ne uključuje namjenska akumulirana sredstva, koja se planiraju u Budžetu Federacije BiH za zakonima utvrđene namjene.

Ostali neporezni prihodi, koji se naplaćuju u Budžet Federacije BiH u 2018. godini su planirani u iznosu od 342,0 mil. KM, sa slijedećom strukturom:

- ✓ dividende u iznosu od 94,0 mil. KM,
- ✓ prihodi krajnjih korisnika u iznosu od 215,0 mil. KM,
- ✓ ostali neporezni prihodi, koji uključuju i vlastite prihode federalnih budžetskih korisnika u iznosu od 34,0 mil. KM.

Ako se pogleda ukupan plan prihoda Budžeta Federacije BiH u narednim godinama vidljiv je približno isti nivo ostvarenja kao i u 2018. godini, čak sa blagim padom u 2019. godini, ali je isto uvjetovano nižim planom vanjskog duga u ove dvije godine, u odnosu na rekordnu 2018. godinu.

Ukoliko se u razmatranje uzmu raspoloživi prihodi federalnog budžeta, bez uključenog vanjskog duga, vidljiv je plan rasta od oko 6% u svakoj godini, čime bi se u periodu 2018. - 2020. godina dosegao prosječni srednjoročni rast od 20%, na što bi najveći utjecaj imao očekivani porast naplate prihoda krajnjih korisnika.

Tabela 3.8. Prihodi budžeta Vlade Federacije BiH

BUDŽET FEDERACIJE BIH		PROJEKCIJA u mil. KM				
NAZIV		2016	2017	2018	2019	2020
I POREZNI PRIHODI		1.435	1.577	1.622	1.608	1.607
1. Prikupljanje po osnovu indirektnih poreza - sa uključenim dijelom za otplate vanjskog duga		1.371	1.512	1.556	1.542	1.540
2. Porez na dobit		64	65	65	66	67
II NEPOREZNI PRIHODI		380	355	425	428	438
1. Naknade i takse, novčane kazne i ostali prihodi		40	41	42	43	44
2. Posebne naknade		37	41	41	41	41
3. Ostali neporezni prihodi, od čega:		304	274	342	345	353
<dividende><td></td><td>78</td><td>93</td><td>94</td><td>94</td><td>94</td></dividende>		78	93	94	94	94
prihodi krajnjih korisnika		192	147	215	217	224
ostalo		33	34	34	34	34
UKUPNO (I + II)		1.815	1.932	2.046	2.036	2.045

3.5. Budžeti kantona i jedinica lokalne samouprave

Pripadnost javnih prihoda kantonalnim budžetima, kao i budžetima jedinica lokalne samouprave regulisana je odredbama Zakona o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH. Pored raspoloživih prihoda od indirektnih poreza, koje niži nivoi vlasti dobiju u procesu raspodjele, u korist ovih budžeta vrši se i uplata prihoda po osnovu poreza na dobit pravnih lica, poreza na dohodak, poreza građana, te neporeznih prihoda utvrđenih federalnim, kantonalnim i općinskim/gradskim propisima.

U 2018. godini očekuje se da će kantoni, jedinice lokalne samouprave, uključujući i ostale korisnike javnih prihoda, ukupno na raspolaganju imati 2.793,7 mil. KM prihoda za finansiranje svojih Ustavom utvrđenih nadležnosti. Od navedenog iznosa preko 77% čine porezni prihodi, planirani u iznosu od 2.153,9 mil. KM, a ostatak plana čine neporezni prihodi u iznosu od 639,8 mil. KM. Rast prihoda očekuje se i u 2019. i 2020. godini, čime bi bio postignut ukupni prosječni srednjoročni rast od preko 13%.

U tabeli koja slijedi dat je plan ukupnog okvira prihoda za kantonalne budžete, budžete jedinica lokalne samouprave, koji uključuje i prihode ostalih korisnika javnih prihoda.

Tabela 3.9. Prihodi kantonalnih budžeta, budžeta jedinica lokalne samouprave i ostalih korisnika javnih prihoda

KANTONALNI I OPĆINSKI/GRADSKI BUDŽETI UKUPNO	IZVRŠENJE		PLAN		
	2016	2017	2018	2019	2020
I Porezni prihodi	2.148.212.910	2.094.628.714	2.153.851.283	2.302.334.431	2.460.214.299
1.Indirektni porezi ukupno	1.554.420.187	1.477.449.069	1.527.574.243	1.665.848.087	1.812.518.618
od toga kantonalni budžet	1.284.068.670	1.220.998.803	1.262.423.431	1.376.696.201	1.497.908.191
od toga općinski budžet	209.639.873	200.679.483	207.487.903	226.269.413	246.191.430
od toga upravitelji cesta	60.711.644	55.770.783	57.662.909	62.882.473	68.418.996
2. Porez na dohodak (sa uključenim zaostalim obavezama)	314.648.403	319.549.016	324.916.946	330.952.429	337.553.641
od toga kantonalni budžet	239.890.429	250.659.879	254.672.750	259.212.516	264.173.544
od toga općinski budžet	74.757.974	68.889.137	70.244.197	71.739.913	73.380.097
3. Porez na dobit	181.616.159	196.310.349	198.666.074	201.447.399	204.469.110
4. Porez na imovinu	96.753.088	100.531.119	101.896.934	103.281.189	104.859.309
5. Ostali porezi	775.073	789.160	797.086	805.328	813.622
II Naknade i takse	216.963.198	247.010.751	225.030.203	228.036.195	231.195.706
1. Naknade i takse	216.963.198	247.010.751	225.030.203	228.036.195	231.195.706
III Posebne naknade	162.742.236	166.476.844	168.714.634	171.151.263	173.763.011
1. Posebne naknade	162.742.236	166.476.844	168.714.634	171.151.263	173.763.011
IV Novčane kazne	27.268.649	27.501.453	27.730.416	27.975.352	28.229.115
1. Novčane kazne	26.628.114	26.856.805	27.081.452	27.321.973	27.572.922
2. Ostali prihodi	640.535	644.648	648.964	653.379	656.193
V. Ostali neporezni prihodi	217.860.106	217.201.440	218.327.947	219.407.947	220.526.117
1. Ostali neporezni prihodi	217.860.106	217.201.440	218.327.947	219.407.947	220.526.117
2. Grantovi i transferi drugih nivoa vlasti	45.197.982				
UKUPNO (I + II + III + IV)	2.773.047.099	2.752.819.203	2.793.654.484	2.948.905.189	3.113.928.249

NAPOMENA: U izvršenju za 2016. godinu grantovi prikazani samo evidentno.

3.6. Vanbudžetski fondovi

U tabeli koja slijedi dat je srednjoročni plan prihoda po osnovu doprinosa za penzijsko osiguranje, zdravstveno osiguranje i osiguranje od nezaposlenosti, koji se ostvaruju u skladu sa zakonima iz navedenih oblasti, a naplaćuju se u korist Federalnog zavoda penzijskog i invalidskog osiguranja, Zavoda zdravstvenog osiguranja i reosiguranja Federacije BiH i kantonalnih zavoda zdravstvenog

osiguranja, Federalnog zavoda za zapošljavanje i kantonalnih službi za zapošljavanje.

Tabela 3.10. Prihodi vanbudžetskih fondova

VANBUDŽETSKI FONDOVI		u mil. KM			
NAZIV		PROJEKCIJA			
		2016	2017	2018	2020
1. Doprinosi za penzijsko i invalidsko osiguranje		1.647	1.691	1.716	1.756
2. Doprinosi za zdravstveno osiguranje		1.200	1.232	1.250	1.279
3. Doprinosi za osiguranje od nezaposlenosti		136	140	142	145
UKUPNO:		2.983	3.062	3.108	3.254

NAPOMENA: U plan prihoda vanbudžetskih fondova uključeni su samo porezni prihodi-doprinosi, bez neporeznih prihoda i primitaka.

Kako se može vidjeti, plan prihoda po osnovu doprinosa rađen je konzervativnim pristupom, sa očekivanim skromnim godišnjim rastom od 2%. Isti prati očekivani trend rasta prosječne bruto plaće u Federaciji BiH, projektovani rast realnog BDP-a i predviđanja ekonomskih kretanja u ovom srednjoročnom periodu. Treba istaći da u očekivanja naplate doprinosa nisu uzela u obzir sezonsko zapošljavanje i ostale oblike privremenih i povremenih angažmana realizovanih putem projekata za poticanje zapošljavanja.

U navedene planirane iznose uključeni su samo prihodi po osnovu doprinosa, a isti ne uključuju neporezne prihode i sredstva finansiranja, koje ostvaruju vanbudžetski fondovi.

3.7. Direkcije za ceste

U Federaciji BiH direkcije za ceste sredstva ostvaruju iz raspoloživih prihoda od indirektnih poreza koje dobiju u raspodjeli i prihoda po osnovu naknada za upotrebu puteva, utvrđenih Zakonom o cestama Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br. 12/10, 16/10-isp. i 66/13). U narednoj tabeli dat je srednjoročni plan prihoda JP Ceste Federacije BiH i kantonalnih direkcija za ceste.

Tabela 3.11. Prihodi direkcija za ceste

CESTE	NAZIV	2016	PROJEKCIJA			
			2017	2018	2019	2020
1. Prihodi po osnovu indirektnih poreza		101	93	96	105	114
JP Ceste Federacije BiH		40	37	38	42	46
Kantonalni upravitelji za ceste		61	56	58	63	68
2. Ostale cestovne naknade		64	66	68	69	71
Ostale federalne cestovne naknade		29	30	31	32	33
Ostale kantonalne cestovne naknade		34	35	36	38	39
UKUPNO (I + II)		165	159	164	174	186

3.8. Rizici po projekcije prihoda

Srednjoročni plan javnih prihoda u Federaciji BiH usko je vezan za očekivana kretanja makroekonomski pokazatelja, odnosno za kretanje privrednog rasta u BiH, odnosno Federaciji BiH.

S obzirom da prihodi po osnovu indirektnih poreza sa Jedinstvenog računa, kako je više puta istaknuto, uzimaju najveće učešće u ukupnom planu javnih prihoda nivo naplate će između ostalog zavisiti od kvalitetne koordinacije svih korisnika ovih prihoda, institucija BiH, entiteta i Brčko Distrikta, s jedne strane i svih korisnika prihoda od indirektnih poreza unutar Federacije BiH, s druge strane, a sa posebnim naglaskom na nastavak prilagođavanja koeficijenata za raspodjelu ovih prihoda korisnicima. Odsustvo stabilnih koeficijenata, izmjena poreznih politika, administracija poreznog sistema i sl. predstavljaju značajan rizik po ostvarenje srednjoročnih prognoza prihoda.

Pored navedenog, treba istaći da realizacija plana prihoda može imati drugačiji ishod zbog razvoja slijedećih događaja:

- ✓ drugačijih makroekonomskih prepostavki,
- ✓ značajnijeg usporavanja ekonomskog rasta od predviđenog,
- ✓ promjene nivoa zaduženosti,
- ✓ nepredviđenih izmjena poreznih politika, zakonske regulative kojom se utvrđuju porezni i neporezni prihodi,
- ✓ realizacije poslovanja, kao i eventualne promjene vlasničke strukture u preduzećima sa većinskim državnim vlasništvom, kada je riječ o nivou ostvarenja prihoda po osnovu dividendi ,
- ✓ razvoja ostalih neplaniranih događaja (elementarnih nepogoda i sl.)

Plan prihoda za period 2018. - 2020. godina rađen je pod prepostavkom da u ovom srednjoročnom periodu neće doći do izmjena poreznih politika, kao i da neće doći do prijenosa nadležnosti sa kantonalnog nivoa na Federaciju BiH ili sa federalnog i kantonalnog nivoa na nivo države.

3.9. Prioriteti u oblasti fiskalne politike i javnih prihoda

U periodu 2018. - 2020. godina Vlada Federacije BiH nastavlja provedbu mjera za osiguranje i očuvanje ambijenta pogodnog privrednom rastu i razvoju, sa predvidivim i stabilnim uslovima poslovanja. Poseban fokus se stavlja na poboljšanje naplate javnih prihoda, kao jednog od primarnih agregata za planiranje razvojnih, socijalnih i ostalih društvenih potreba i obaveza.

Aktivnosti u oblasti porezne reforme usmjerene na modernizaciju porezne strukture, prvenstveno proširenjem porezne osnovice oporezivanjem svih izvora dohotka, a posebno naknada za topli obrok, prijevoz i regres, nastavljaju se procedurama usvajanja propisa Zakona o porezu na dohodak i Zakona o doprinosima, koji su upućeni u parlamentarnu proceduru početkom marta 2017. godine. Cilj pomenutih Zakona je smanjenje opterećenja na primanja iz radnog odnosa, a u svrhu smanjenja cijene rada na tržištu, kao faktora pokretača povećanja zaposlenosti u Federaciji BiH. Analiza efekata primjene novih zakona predstavlja aktivnost, koja bi se vršila u kontinuitetu. Nakon usvajanja zakona, slijedit će usvajanje podzakonskih akata, kao i edukacija poreznih obveznika i Porezne uprave Federacije BiH u njihovoj primjeni.

Proces rasterećenja privrede započet je projektom pojednostavljenja plaćanja javnih prihoda u Federaciji BIH (USAID Projekat reforme fiskalnog sektora – FAR, 2014. – 2019. godina), čija provedba bi imala višestruke koristi i za obveznike i za Poreznu upravu Federacije BiH, kao što su uštede u vremenu i troškovima u odnosu na sadašnje stanje, smanjenje prosječnih troškova prikupljanja prihoda, kao i povećanje stepena dobrovoljnog izmirenja obaveza, olakšavajući privrednim subjektima da redovno izmiruju obaveze. U narednom periodu očekuje se nastavak aktivnosti procjene modela koji se mogu primijeniti.

Uz tehničku pomoć FAR projekta kreirana je i javnosti publikovana preliminarna verzija sveobuhvatnog interaktivnog Registra neporeznih prihoda u Federaciji BiH, strukturiranog prema vrsti naknada i taksi koje se naplaćuju, zakonodavnom okviru, obveznicima plaćanja, načinu uplate i pripadnosti. Potpunom implementacijom Registra uspostaviti će se kontrola i nadzor nad uvođenjem novih neporeznih prihoda, od strane svih nivoa vlasti, te će se na osnovu istog izvršiti analiza neporeznih prihoda u Federaciji BiH. Analiza bi trebala poslužiti kao osnov za davanje prijedloga smanjenja postojećih opterećenja za porezne obveznike, čime bi se stimuliralo povećanje stope zaposlenosti i rast novih privrednih ulaganja.

Projekat „one-stop-shop“ registracije privrednih društava, koji je započet u 2016. godini od strane Vlade Federacije BiH, a čija se potpuna realizacija očekuje u narednom periodu, obuhvatio je i dio koji se odnosi na poreznu registraciju odnosno dodjeljivanje identifikacionih brojeva. Izmjene i dopune podzakonskih akata iz ove oblasti predstavljaju kontinuitet, koji bi bio praćen izmjenama i dopunama drugi propisa koji imaju direktni utjecaj na porezne propise. Cilj ovog projekta je rasterećenje privrede i olakšanje vršenja djelatnosti.

U okviru djelatnosti igara na sreću u narednom periodu se očekuju izmjene propisa, koje bi uticale na poreznu politiku ove djelatnosti, uzimajući u obzir da je u postupku proces izmjene i dopune Zakona o igramama na sreću kojim se iz Zakona o porezu na dohodak preuzima oporezivanje dobitaka od igara na sreću. U narednom periodu planiran je proces izmjene i dopune podzakonskih akata iz ove oblasti, kao i nastavak praćenja ove djelatnosti kroz izvještavanja od strane Porezne uprave Federacije BiH.

U cilju stvaranja boljih historijskih podataka za planiranje javnih prihoda, te poboljšanja procesa izvještavanja između Federacije BiH i nižih nivoa vlasti, te ostalih korisnika javnih prihoda, u ovom periodu nastavlja se na uvođenju novog sistema izvještavanja o prikupljenim i raspoređenim javnim prihodima u Federaciji BiH, baziranog na direktnom preuzimanju podataka od strane Porezne uprave Federacije BiH, te njegovoj punoj primjeni.

Očekivanja od novog sistema za izvještavanje su višestruka, jer prije svega kvalitetni i pouzdani izvještaji o prikupljenim i raspoređenim javnim prihodima predstavljaju osnov za izradu plana prihoda u fazi budžetskog procesa, budući da isti predviđa okvir sredstava za finansiranje potrošnje i prioritetnih programa vlada svih nivoa vlasti u Federaciji BiH. Novi sistem izvještavanja će između ostalog služiti kao dobra podloga za donošenje strateških odluka od značaja za Federaciju BiH.

U oblasti javnih prihoda kontinuirano se provode i aktivnosti na sagledavanju zakonskih rješenja u oblasti pripadnosti i raspodjele javnih prihoda u Federaciji, sa posebnim naglaskom na davanje prijedloga za poboljšanje postojećeg vertikalnog i horizontalnog sistema raspodjele prihoda od indirektnih poreza. Zbog kompleksnosti rješavanja pitanja raspodjele javnih prihoda uključen je i Međunarodni monetarni fond (MMF), koji je dao određene preporuke i sugestije za raspodjelu prihoda, kao i potrebu rješavanja pitanja otplate vanjskog duga, čime bi se osigurala odgovornost odgovarajućih nivoa vlasti i transparentno upravljanje otplatom duga.

Prateći preporuke MMF-a, kao i zahtjeve i inicijative korisnika, Vladi Federacije BiH će se u narednom periodu dostaviti nacrt novog Zakona o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH.

Uzimajući u obzir da je implementiran projekat mehanizma razmjene podataka o poreznim obveznicima između četiri porezne uprave (UINO, PUFBiH, PURS i PUBD) koji je uspostavljen uz pomoć MMF-a, odnosno potpuna uspostava informacionog sistema na način da svaka porezna uprava ima elektronski pristup informacijama koje se odnose konkretno na porezne obveznike, a koji se nalaze u drugim upravama, u narednom periodu očekuju se rezultati tih aktivnosti koji će se u kontinuitetu pratiti i analizirati. Cilj ovog projekta je suzbijanje sive ekonomije i porezne evazije, koje dovode do smanjenja javnih prihoda.

Također, u cilju izvršavanja efikasnijeg prikupljanja javnih prihoda, prateći izmjene Zakona koji regulišu direktnе poreze, administrativne takse i ostale javne prihode, a u cilju smanjenja sive ekonomije i rada na crno planirano je usvajanje seta zakona kojim bi se uredili porezni postupci i porezne procedure, koji su u fazi pripreme, a sa sličnim rješenjima koji su u primjeni i u Republici Srpskoj.

U 2017. godini očekuje se početak projekta u saradnji sa Svjetskom bankom. Svrha ovog projekta jeste pružanje podrške organima vlasti u daljem razvoju kapaciteta njihovih poreskih uprava. Projekat će poboljšati zakonski okvir u cilju pružanja podrške u upravljanju porezima i provođenju kontrola i istraga, kako direktnih, tako i indirektnih poreza, jačati kapacitete za postepeno usvajanje savremenog pristupa upravljanju rizicima, te unaprijediti efikasnost u izabranim glavnim poslovnim procesima.

I u periodu 2018. - 2020. godina nastavljaju se aktivnosti provođenja reforme Porezne uprave Federacije BiH kroz izmijene pravnih pretpostavki koje će omogućiti racionalnije i efikasnije djelovanje Porezne uprave kroz:

- ✓ izmjene organizacione strukture i radnih procesa koji će promicati efikasnost, racionalnost i odgovornost,
- ✓ poticanje unapređenja informacionih tehnologija i obnavljanje ljudskih resursa s ciljem bolje komunikacije sa poreznim obveznicima te brže i kvalitetnije pružanje usluga,
- ✓ unapređenja dobrovoljnog poštivanja poreznih propisa kroz poreznu edukaciju, obavještavanje i komunikaciju sa poreznim obveznicima.

Kao i u proteklom periodu, nastavlja se kontinuirano provođenje aktivnosti na jačanju inspekcijskih organa u BiH, uvođenju preventivnih mjera za poticanje poštivanja propisa, kao i pooštravanje sankcija za nepoštivanje istih, uvođenju mehanizma kontrole za otkrivanje prevara, unapređenju sistema fiskalizacije u Federaciji BiH, kojim bi se minimiziralo prikrivanje ostvarenog prometa, a u cilju poboljšanja porezne discipline, suzbijanja sive ekonomije, te postizanja efikasnije naplate javnih prihoda.

Realizacija prezentiranog plana aktivnosti zavisiće prije svega od političke stabilnosti i institucionalne spremnosti nosioca aktivnosti, kao i drugih nepredviđenih događaja koji bi eventualno usporili i/ili odgodili realizaciju istih.

Poglavlje 4 – Upravljanje rashodima na nivou Vlade Federacije BiH

Upravljanje rashodima predstavlja izuzetno značajno pitanje, posebno kada je riječ o nastojanjima da se održi makroekonomski stabilnost. Sistem upravljanja rashodima određuje procedure kojim se definiraju kretanja javnih sredstava, te se na taj način nastoji osigurati efikasna upotreba istih, te postići fiskalna disciplina i implementacija strateških prioriteta. Sam uspjeh u formulaciji i implementaciji fiskalne politike u velikoj mjeri zavisi od pažnje koju javne institucije posvete dizajniranju aktivnosti u okviru sistema upravljanja rashodima. Osnovu upravljanja rashodima predstavlja težnja za unapređenjem ekonomije postizanjem efikasnosti i efektivnosti u mobiliziranju, alociranju i optimiziranju javnih sredstava.

Ovo poglavlje objašnjava politiku rashoda, te daje kratak osvrt na oblast upravljanja rashodima, u smislu analize strukture rashoda po glavnim ekonomskim stawkama, kao i trendovima njihovih kretanja u proteklom periodu. Također su date preporuke o strukturi budžetske potrošnje za naredni trogodišnji period po glavnim ekonomskim stawkama, te su detaljno razmotrene pojedine kategorije rashoda, uključujući plaće i naknade troškova zaposlenih, izdatke za materijal i usluge, transfere i kapitalnu potrošnju unutar budžeta Federacije BiH. Ovo poglavlje sadrži i detaljnu analizu javnog duga Federacije BiH, uključujući pojedine kategorije unutrašnjeg i vanjskog duga.

4.1. Politika rashoda

Strateško opredjeljenje za integrisanje u Europsku uniju pred BiH, između ostalog, stavlja obavezu da značajno vodi računa o politici upravljanja rashodima.

Tako je Vlada Federacije BiH u okviru Strategije reforme upravljanja javnim finansijama u Federaciji BiH, čiji je cilj da pruži sveobuhvatni i integrисani okvir za planiranje, koordinaciju, provođenje i praćenje napretka u provođenju aktivnosti kako bi se unaprijedila makroekonomski stabilnost, osiguralo efikasno i namjensko korištenje javnih resursa i unaprijedile usluge koje pruža državna uprava u Federaciji BiH, posebnu pažnju posvetila rashodima, odnosno mjerama za unapređenjem aktivnosti prilikom planiranja, izrade i izvršenja budžeta.

Da bi održala makroekonomsku stabilnost, te poboljšala konkurentnost, održivi razvoj, zapošljavanje, socijalnu uključenost, te nastavila put ka EU integracijama, Vlada Federacije BiH koristeći raspoložive instrumente, namjerava nastaviti sa provođenjem smanjenja i nadzora ukupnih rashoda i izdataka, smanjenjem opterećenja na rad, reformom tržista rada, poboljšanjem poslovnog okruženja, aktiviranjem resursa, privrede i potpore privrednim aktivnostima, borbor protiv korupcije i uređenja socijalne oblasti.

Međutim, i pored pobrojanih aktivnosti još uvijek su prisutni problemi koji imaju potencijal da u znatnoj mjeri umanju stepen fiskalne održivosti i perspektive za

poboljšanje životnog standarda. Stoga, Vlada Federacije BiH će se u narednom periodu, pored općih odrednica, fokusirati na:

- ✓ nastavak provođenja restriktivne politike zapošljavanja, te bi se broj zaposlenih u većini federalnih organa uprave trebao blago smanjiti u odnosu na broj zaposlenih odobren Budžetom Federacije BiH za 2017. godinu,
- ✓ stavljajući u funkciju Registra gotovinskih naknada, gdje će se u segmentu socijalnih davanja pokušati povećati učinak istih kroz bolje ciljanje u dodjeli socijalnih davanja u smislu potrebe, a ne prava za socijalnim primanjima,
- ✓ sanaciju deficit-a Federalnog zavoda za penzijsko-invalidsko osiguranje, s ciljem uspostavljanja srednjoročne stabilnosti istog i omogućavanja redovnije isplate penzija.

Opredjeljenje Vlade Federacije BiH u nastavku provođenja mjera smanjenja ukupnih rashoda i izdataka, kako bi se čim prije postigao stabilan i održiv fiskalni sistem i vršila kontrola istih u skladu sa novim institucionalnim okvirom, ne umanjuje intencije da se u predviđenom okviru ipak pokuša iznaći prostora za investicije.

Iz gore navedenog nameće se zaključak da bi naredni fiskalni period trebao biti nastavljen u duhu reformskih procesa, koji su definirani Reformskom agendom. Vezujući se za tu odrednicu svakako da Vlada Federacije BiH u Međunarodnom monetarnom fondu i Svjetskoj banci vidi partnere i finansijere za provođenje reformskih aktivnosti.

4.2. Opća struktura rashoda i trendovi

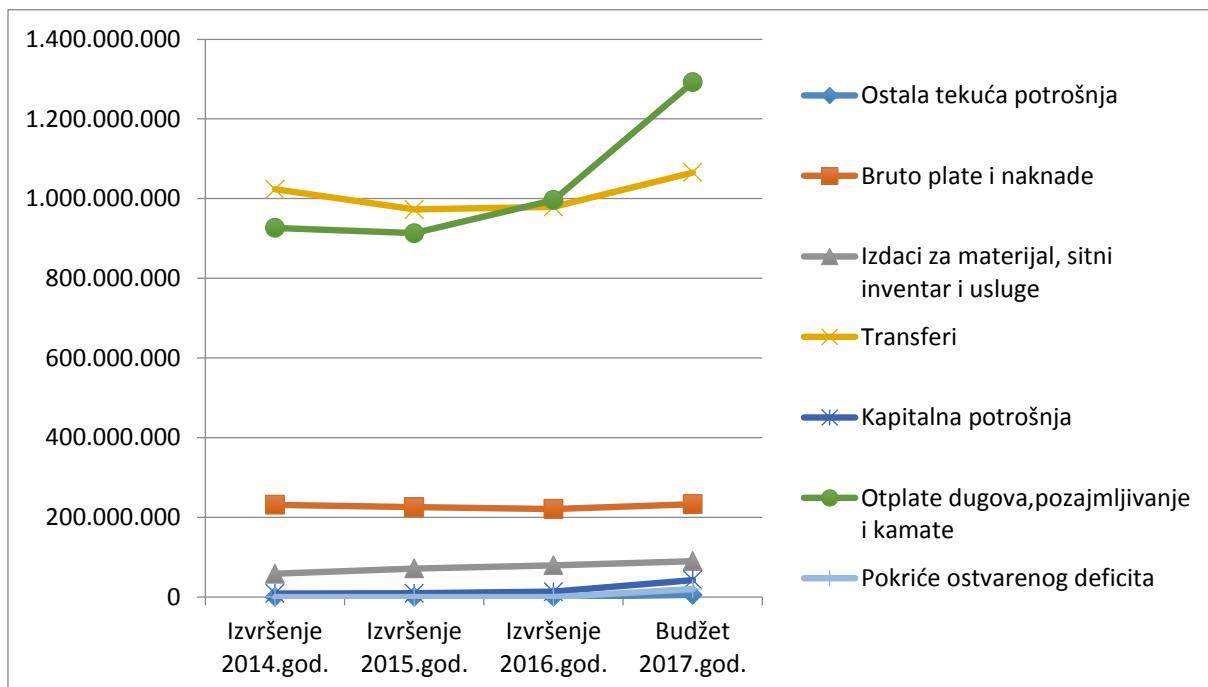
Ukupno planirani rashodi i izdaci uključujući otplate dugova, pozajmljivanje i izdatke za kamate u 2017. godini iznosi 2.747,6 mil. KM. Ovaj planirani iznos predstavlja rast od 20,0% u odnosu na izvršenje Budžeta Vlade Federacije BiH za 2016. godinu. Ako se posmatraju planirani rashodi u iznosu od 1.586,9 mil. KM (bez iznosa otplate dugova) najveći udio odnosi se na tekuće transfere 65,8% (1.045,1 mil. KM), bruto plaće, naknade i doprinose 14,6% (233,1 mil. KM), izdacima za materijal, sitan inventar i usluge pripada dio od 5,6% (89,7 mil. KM), ostaloj potrošnji (rezerva) 0,2% planiranih rashoda i kapitalnoj potrošnji pripada oko 2,6% planiranih rashoda.

U skladu sa navedenim, ukupan Budžet Federacije BiH za 2017. godinu iznosi 2.747.628.075,0 KM.

Tabela 4.1. – Struktura ukupnih rashoda i izdataka za period 2014. - 2017. godine⁴⁹

Vrsta izdatka	Izvršenje 2014. godine	Izvršenje 2015. godine	Izvršenje 2016. godine	Budžet 2017. godine
Ostala tekuća potrošnja	0	0	0	5.155.000
Bruto plate i naknade	231.077.671	225.346.584	220.707.043	233.067.008
Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	57.910.375	71.545.333	79.498.549	89.729.074
Transferi	1.023.391.730	972.607.278	979.177.164	1.065.294.433
Kapitalna potrošnja	8.670.686	9.258.082	12.897.498	42.269.306
Otplate dugova, pozajmljivanje i kamate	926.432.316	913.091.516	996.504.548	1.292.113.254
Pokriće ostvarenog deficita	0	0	0	20.000.000
Ukupno:	2.247.482.778	2.191.848.793	2.288.784.802	2.747.628.075

Grafikon 4.1. –Struktura ukupnih rashoda i izdataka za period 2014. - 2017. godine⁵⁰

Izvršenje Budžeta za 2016. godinu na pozicijama Bruto plaće, naknade i doprinosi manje je u odnosu na 2015. godinu za 4,6 mil. KM ili 2,06 %. Jedan od razloga smanjenja sredstava na navedenim pozicijama jeste Zaključak Vlade Federacije koji se odnosi na moratorij na zapošljavanje a koji se produžava svakih 90 dana. Zaključkom V. broj: 1914 od 30.12.2015. godine zadužuju se federalna ministarstva, federalne uprave, federalne upravne organizacije, federalne ustanove i druge federalne institucije i službe, a naročito Agencija za državnu službu Federacije BiH,

⁴⁹ Izveštaji o izvršenju budžeta za 2014., 2015., i 2016. godinu i Budžet Federacije BiH za 2017. godinu, Federalno ministarstvo finansija

⁵⁰ Ibid.

da obustave sve konkursne procedure za prijem državnih službenika, do 31.03.2016. godine. Potom se donošenjem Zaključaka moratorij produžava tokom cijele 2016. godine.

4.3. Struktura projekcije budžetske potrošnje za period 2018. – 2020. godine

Projekcije rashoda Budžeta Vlade Federacije BiH za 2018. godinu iznose 1.623,0 mil. KM i čine 7,4% BDP-a Federacije BiH, što predstavlja rast od 2,2% u odnosu na planirane rashode u 2017. godini.

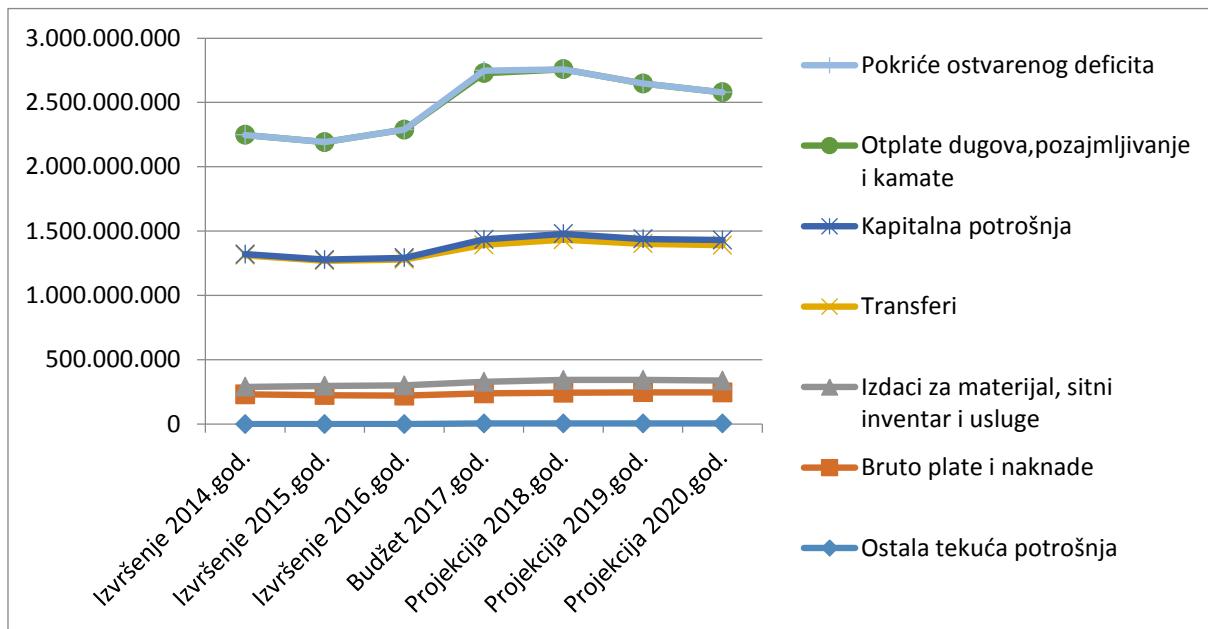
Rashodi su projicirani na nivou od 1.606,3 mil. KM (7,3% BDP-a Federacije BiH) u 2019. godini, i 1.593,3 mil. KM (6,87 BDP-a Federacije BiH) u 2020. godini.

Ukupni rashodi i izdaci, koji pored rashoda uključuju i otplate unutrašnjeg i vanjskog duga, projicirani su u 2018. godini u iznosu od 2.757,8 mil. KM ili 12,6 % BDP-a Federacije BiH. Ovako projicirani ukupni rashodi i izdaci za 2018. godinu predstavljaju blago povećanje od 0,3% ili 9,8 mil. KM u odnosu na 2017. godinu. U 2019. godini ukupni rashodi i izdaci su projicirani na nivou od 2.648,2 mil. KM ili 12,0% BDP-a Federacije BiH, dok je u 2020. godini na nivou od 2.580,2mil. KM ili 11,1% BDP-a Federacije BiH.

Tabela 4.2. –Projekcija budžetske potrošnje za period 2018. – 2020. godine

Vrsta izdatka	Projekcija 2018. godine	Projekcija 2019. godine	Projekcija 2020. godine
Ostala tekuća potrošnja	5.155.000	5.155.000	5.155.000
Bruto plate i naknade	238.217.198	242.935.903	241.910.388
Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	99.690.880	94.967.846	91.391.410
Transferi	1.090.141.296	1.058.717.510	1.053.530.287
Kapitalna potrošnja	45.806.250	37.520.400	38.847.240
Otplate dugova, pozajmljivanje i kamate	1.278.833.574	1.208.925.873	1.149.378.366
Pokriće ostvarenog deficitta	0	0	0
Ukupno:	2.757.844.198	2.648.222.532	2.580.212.691

Grafikon 4.2. –Projekcija budžetske potrošnje za period 2018. – 2020. godine

Bruto plaće, doprinosi i naknade troškova zaposlenih u 2018. godini projicirane su na nivou od 238,2 mil. KM, što predstavlja povećanje od 2,1% ili 5,0 mil. KM u odnosu na Budžet Federacije BiH za 2017. godinu. Iznos ove kategorije projiciran za 2019. godinu je 242,9 mil. KM, dok u 2020. godini iznosi 241,9 mil. KM.

Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge za 2018. godinu projicirani su na nivou od 99,6 mil. KM, što predstavlja uvećanje za 10,9% ili 9,8 mil. KM u odnosu na Budžet Federacije BiH za 2017. godinu. Iznos predviđen za izdatke za materijalne troškove i usluge u 2019. godini je 94,9 mil. KM i u 2020. godini je 91,3 mil. KM.

Transferi (tekući i kapitalni) za 2018. godinu su projicirani na nivou od 1.090,1 mil. KM, što je u odnosu na Budžet Federacije BiH za 2017. godinu veće za 24,7 mil. KM ili 2,3%, dok iznos transfera predviđen za 2019. godinu iznosi 1.058,7 mil. KM. U 2020. godini se očekuje smanjenje ove kategorije, te je ona projicirana u iznosu od 1.053,5 mil. KM.

Kapitalna potrošnja u 2018. godini projicirana je u iznosu od 45,8 mil. KM, što predstavlja povećanje od 7,9% ili 3,3 mil. KM u odnosu na Budžet Federacije BiH za 2017. godinu. Za 2019. godinu izdaci za kapitalnu potrošnju projicirani su u iznosu od 37,5 mil. KM, te 38,8 mil. KM za 2020. godinu.

Otplate dugova i kamata u 2018. godini projicirane su u iznosu od 1.271,8 mil. KM, što predstavlja smanjenje od 1,3% u odnosu na Budžet Federacije BiH za 2017. godinu ili 17,3 mil. KM. Otplata duga i kamate predviđena za 2019. godinu iznosi 1.198,5 mil. KM, dok za 2020. godinu iznosi 1.138,9 mil. KM.

Iz navedenog se vidi da projekcija ukupnih rashoda i izdataka predviđa rast po godišnjoj stopi od 0,3% u 2018. godini, zatim pad od 3,9% u 2019. godini, te pad 2,5% u 2020. godini.

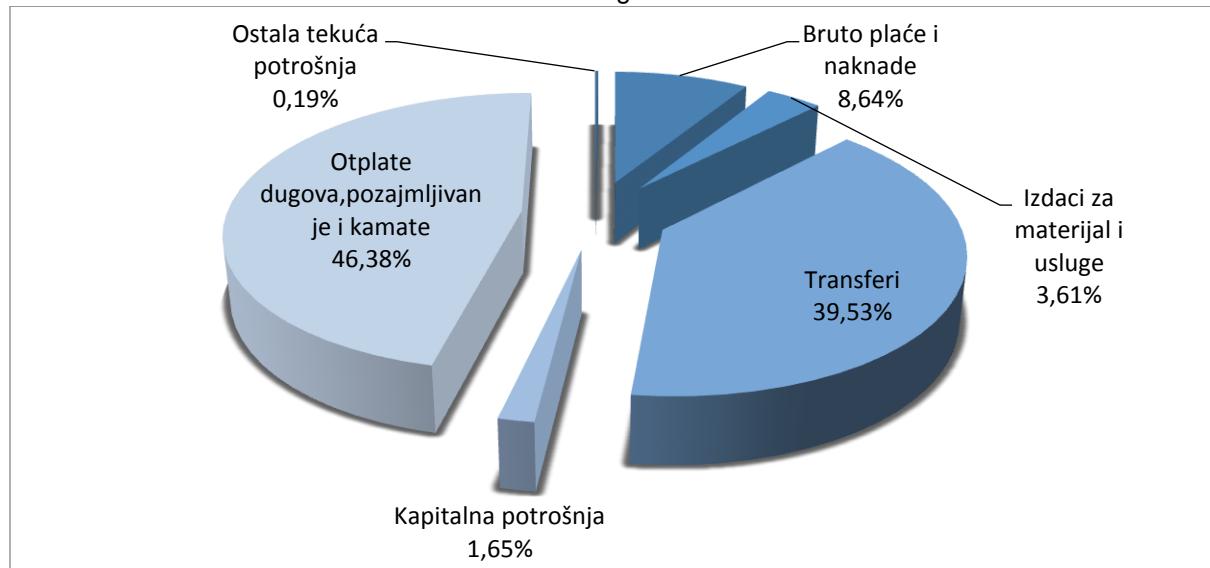
Nadalje, u strukturi rashoda udio bruto plaća iznosi 14,6 % kako je planirano Budžetom Federacije BiH za 2017. godinu, 15,1% u 2018. godini, zatim 15,1% u 2019. godini i 15,1% u 2020. godini.

Učešće socijalnih davanja u rashodima u 2017. godini iznosi 20,6%, u 2018. godini 19,4%, u 2019. godini 19,6% i u 2020. godini 19,8%.

Planiranim Budžetom Federacije BiH za 2017. godinu učešće materijalnih troškova u rashodima iznosi 5,6%. Projekcije u 2018. godini iznose 99,6 mil. KM i njihovo učešće u rashodima je 6,1%. Također, učešće ove kategorije u rashodima za 2019. godinu iznosi 5,9% ili 94,9 mil. KM. U 2020. godini ovo učešće ne odstupa znatno od prethodne godine i iznosi 5,7% odnosno 91,3 mil. KM.

Učešće kapitalne potrošnje u rashodima za 2017. godinu iznosi 2,6% ili 42,3 mil. KM, dok su projekcije za naredne godine: 2,8% ili 45,6 mil. KM u 2018. godini, 2,3% ili 37,6 mil. KM u 2019. godini i 2,4% ili 38,9 mil. KM u 2020. godini.

Grafikon 4.3. – Projekcije učešća pojedinih rashoda i izdataka u ukupnim rashodima i izdacima u 2018. godini

4.4. Tekući rashodi

4.4.1. Plaće i naknade u javnom sektoru

Projicirani iznos bruto plaća, naknada i doprinosa za 2018. godinu je 238,2 mil. KM. Isti je ustanovljen na osnovu Zakona o plaćama i naknadama u organima vlasti Federacije BiH („Službene novine FBiH“, br. 45/10 i 111/12), Zakona o plaćama i naknadama policijskih službenika Federacije BiH („Službene novine FBiH“, broj: 45/10).

Napominjemo da je na snazi Zaključak Vlade Federacije BiH V. broj: 512/2017 od 07.04.2017. godine kojim se zadužuju federalne uprave, federalne upravne organizacije, federalne ustanove i druge federalne institucije i službe, naročito Agencija za državnu službu Federacije BiH, institucije Federacije BiH koje je osnovala Federacija BiH, a koje vrše javna ovlaštenja i koje imaju svojstvo pravnog lica, izuzev federalnih ministarstava, da obustave konkursne procedure za prijem državnih službenika, namještenika i ostalih zaposlenika do 30.06.2017. godine.

Ukupna planirana potrošnja na bruto plaće, naknade i doprinose u Budžetu Vlade Federacije BiH u 2017. godini predstavlja 14,6% ukupnih rashoda⁵¹ ili 233,0 mil. KM. Projekcija u dijelu bruto plaća i naknada u 2018. godini iznosi 238,2 mil. KM odnosno 14,6% ukupnih rashoda, te u 2019. godini 15,1% i u 2020. godini 15,1 % ukupnih rashoda.

Bitno je naglasiti da u projekcijama za 2018. godinu i naredne dvije godine nisu planirana makroekonomска prilagođavanja na pozicijama bruto plaća i naknada po osnovu moguće inflacije i da će se isto eventualno projektovati u Instrukcijama broj 2.

Također, navodimo da broj zaposlenih planiran u Budžetu Federacije BiH za 2017. godinu iznosi 7.210 i manji je za 150 uposlenika u odnosu na 2016. godinu, a na osnovu Dokumenta politike o ograničavanju javne potrošnje na plaće i naknade troškova zaposlenih usvojenog Zaključkom Vlade Federacije BiH V. broj: 1363/2016, od 24.06.2016. godine.

Međutim, planirani broj uposlenih za 2018., 2019. i 2020. godinu je 7.246, 7.253 i 7.259. Navedeno povećanje u 2018. godini odnosi se na:

- ✓ 2601- Vrhovni sud Federacije BiH u okviru kojeg došlo do povećanja za 15 izvršilaca u Posebnom odjelu Vrhovnog suda Federacije BiH;
- ✓ 2801- Federalno tužilaštvo povećanje za 14 izvršilaca, također u Posebnom odjelu Federalnog tužilaštva; i
- ✓ 4401- Ured za reviziju institucija u Federaciji BiH gdje je došlo do povećanja za 7 novozaposlenih.

U narednoj tabeli prikazana je potrošnja na plaće i naknade u javnom sektoru za period 2017.- 2020. godine.

⁵¹Rashodi obuhvataju ukupnu javnu potrošnju umanjenu za iznos unutrašnjeg i vanjskog duga

Tabela 4.3. - Plaće, naknade, doprinosi i broj zaposlenih u periodu 2017 – 2020

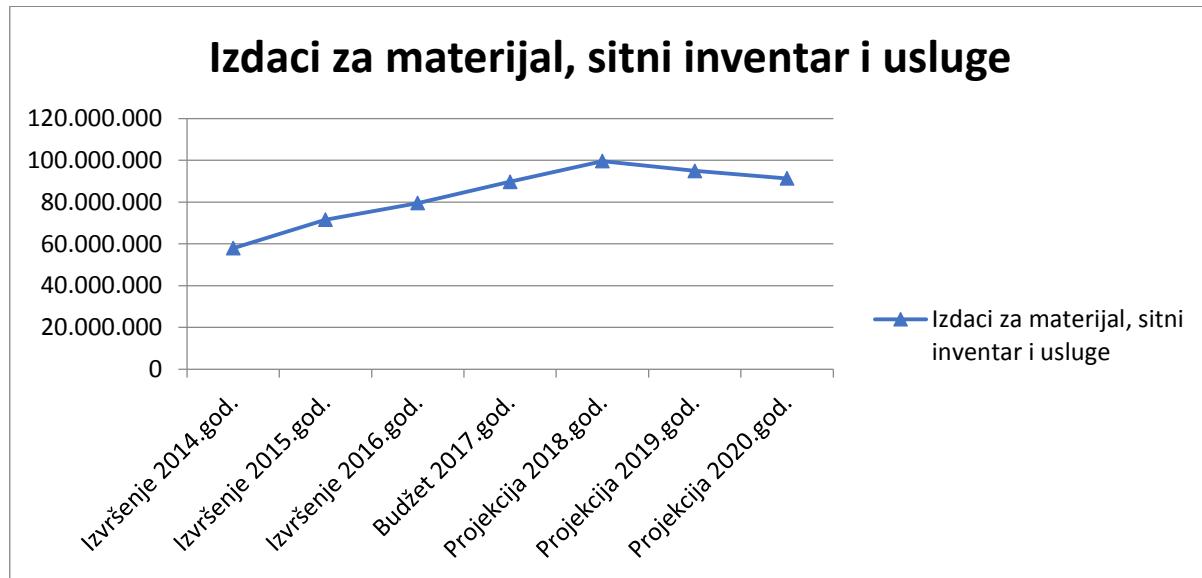
	Ek.kod	Izvršenje	Budžet	Procjena		
		2016. mil KM	2017. mil KM	2018. mil KM	2019. mil KM	2020. mil KM
Vlada Federacije BiH						
	6111					
Ukupno plate i naknade	6112					
Ukupan broj zaposlenih	6121	220.707	233.067	238.217	242.935	241.910
			7.210	7.246	7.253	7.259

4.4.2. Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge

Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge u 2018. godini projicirani su u iznosu od 99,6 mil. KM, što je u odnosu na 2017. godinu povećanje za 11,0 % ili 9,8 mil. KM. Pozicija izdataka za materijal i usluge učestvuje sa 6,1% u rashodima za 2018. godinu.

Izdaci za materijal i usluge za 2019. godinu iznose 94,9 mil. KM ili 5,9% rashoda, a u 2020. godini 91,3 mil. KM ili 5,7 % rashoda, što se može vidjeti iz grafikona koji slijedi.

Grafikon 4.4. Prikaz izdataka za materijal, sitni inventar i usluge za period 2014. - 2020. godina

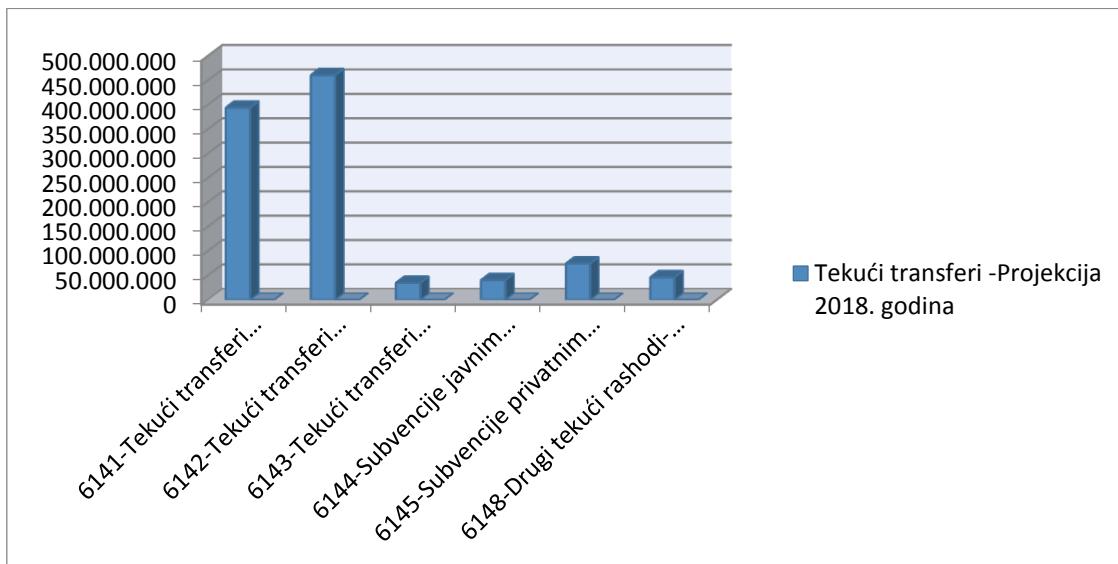

4.4.3. Tekući transferi i drugi tekući rashodi

Tekući transferi za 2018. godinu projicirani su u iznosu od 1.051,7 mil. KM, što je u odnosu na odobrena sredstva za ovu namjenu u 2017. godini uvećanje za 6,5 mil. KM ili 0,6%. Značajnije uvećanje odnosi se na transfere za PIO/MIO.

Projicirani tekući transferi za 2018. godinu imaju udio od 64,8% u ukupnim rashodima. Tekući transferi za 2019. godinu projicirani su u iznosu od 1.035,3 mil. KM ili 64,4% ukupnih rashoda i 1.030,1 mil. KM ili 64,6% ukupnih rashoda za 2020. godinu.

Grafikon 4.5. Projekcija tekućih transfera za 2018. godinu

4.4.3.1. *Tekući transferi drugim nivoima vlasti i fondovima*

Projekcija ukupnih transfera drugim nivoima vlasti i fondovima za 2018. godinu iznosi 394,2 mil. KM što je uvećanje u odnosu na Budžet Federacije BiH za 2017. godinu za 13,0 mil. KM ili 3,4%.

Najznačajniji udio Tekućih transfera drugim nivoima vlasti u 2018. godini imaju sljedeći transferi:

- ✓ Transferi za PIO/MIO u iznosu od 285,0 mil. KM,
- ✓ Tekući transferi drugim nivoima vlasti i fondovima - Transfer za civilne žrtve rata 27,0 mil. KM,
- ✓ Tekući transferi drugim nivoima vlasti i fondovima - Zavod za zdravstveno osiguranje i reosiguranje FBiH u iznosu od 26,0 mil. KM,
- ✓ Tekući transferi drugim nivoima vlasti i fondovima - Sredstva na ime verifikacije duga prema FZMIO/PIO u iznosu od 18,0 mil. KM.

Transferi drugim nivoima vlasti i fondovima projicirani su u iznosu od 397,9 mil. KM ili 24,7% rashoda za 2019. godinu, dok za 2020. godinu projekcija iznosi 391,5 mil. KM ili 24,5% ukupnih rashoda.

4.4.3.2. Tekući transferi pojedincima

Tekući transferi pojedincima projicirani u 2018. godini iznose 461,0 mil. KM ili 28,4 % ukupnih rashoda, od toga se značajniji iznosi raspoređuju na:

- ✓ Tekući transferi pojedincima - za invalidnine u iznosu od 282,0 mil. KM,
- ✓ Tekući transferi pojedincima - Transfer za lica sa invaliditetom - neratni invalidi u iznosu od 138,0 mil. KM,
- ✓ Tekući transferi pojedincima - za implementaciju Zakona o posebnim pravima dobitnika ratnih priznanja u iznosu od 16,0 mil. KM,
- ✓ Tekući transferi pojedincima - Transfer za raseljena lica i povratnike u iznosu od 16,1 mil. KM.

Tekući transferi pojedincima projicirani su u iznosu od 460,0 mil. KM ili 28,6% rashoda za 2019. godinu, dok za 2020. godinu je isti iznos ili 28,8% ukupnih rashoda.

4.4.3.3. Tekući transferi neprofitnim organizacijama

Tekući transferi neprofitnim organizacijama projicirani su u 2018. godini u iznosu od 34,8 mil. KM ili 2,1% ukupnih rashoda, dok projekcije za 2019. godinu iznose 35,4 mil. KM ili 2,2% ukupnih rashoda u 2019. godini, odnosno 2,2 % ukupnih rashoda u 2020. godini ili 36,6 mil. KM.

4.4.3.4. Subvencije javnim preduzećima

Subvencije javnim preduzećima za 2018. godinu projicirane su u iznosu od 40,6 mil. KM ili 2,5% ukupnih rashoda. Projekcije za 2019. godinu iznose 40,9 mil. ili 2,5% ukupnih rashoda. Iznos od 41,2 mil. KM odnosi se na 2020. godinu. Najznačajniji transfer odnosi se na subvencije javnim preduzećima - Transfer željeznicama Federacije BiH u iznosu od 22,0 mil. KM.

4.4.3.5. Subvencije privatnim preduzećima i poduzetnicima

Sredstva projicirana za ove namjene u 2018. godini iznose 74,6 mil. KM što je 4,6% u ukupnih rashoda. Isti iznos je projiciran i za naredne dvije godine, a značajniji iznosi odnose se na:

- ✓ Subvencije privatnim preduzećima i poduzetnicima - Poticaj za poljoprivredu u iznosu od 69,2 mil. kao i
- ✓ Sredstva projicirana na razdjelu Federalnog ministarstva razvoja poduzetništva i obrta u iznosu od 3,0 mil. KM.

4.4.3.6. Drugi tekući rashodi

Projekcija sredstava za Druge tekuće rashode odnosi se na sredstva za sudske presude po osnovu neizmirenih plaća Vojsci FBIH, sredstva za preuzete obaveze

bivšeg FMO i VFBIH-doprinosi PIO/MIO, sudske presude po osnovu dobavljača, te izdaci za izvršenje sudskih presuda i rješenja o izvršenju.

Za 2018. godinu projicirana su sredstva u iznosu od 46,2 mil. KM ili 2,8% ukupnih rashoda. U skladu sa Zaključkom Vlade Federacije V. broj:567/2015 od 22.05.2015. u gornje granice rashoda i za 2018. godinu uključene su projekcije sredstva za potraživanja iz radnog odnosa na ekonomskim kodovima budžetskih korisnika.

Projekcije za 2019. godinu iznose 26,4 mil. KM ili 1,6% i za 2020. godinu 26,7 mil. KM ili 1,6% ukupnih rashoda.

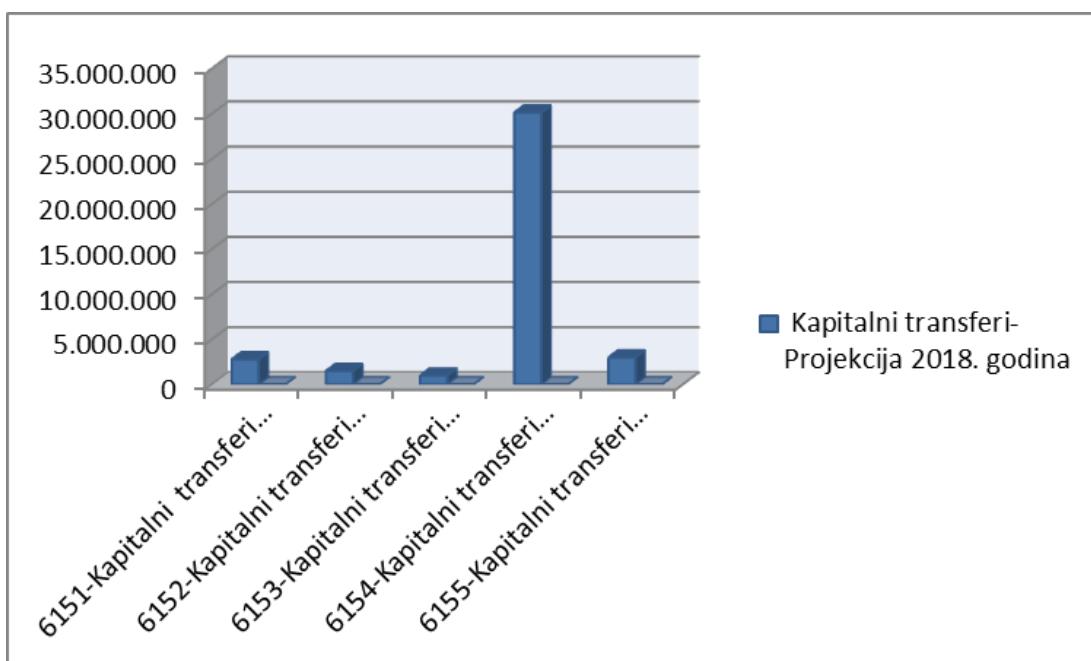
4.4.4. Kapitalni transferi

Ukupni kapitalni transferi projicirani su u iznosu od 38,4 mil. KM ili 2,3% ukupnih rashoda za 2018. godinu što je za 18,2 mil. KM povećanje u odnosu na Budžet Federacije BiH za 2017. godinu.

Po strukturi kapitalni transferi su projicirani za 2018. godinu odnose se na:

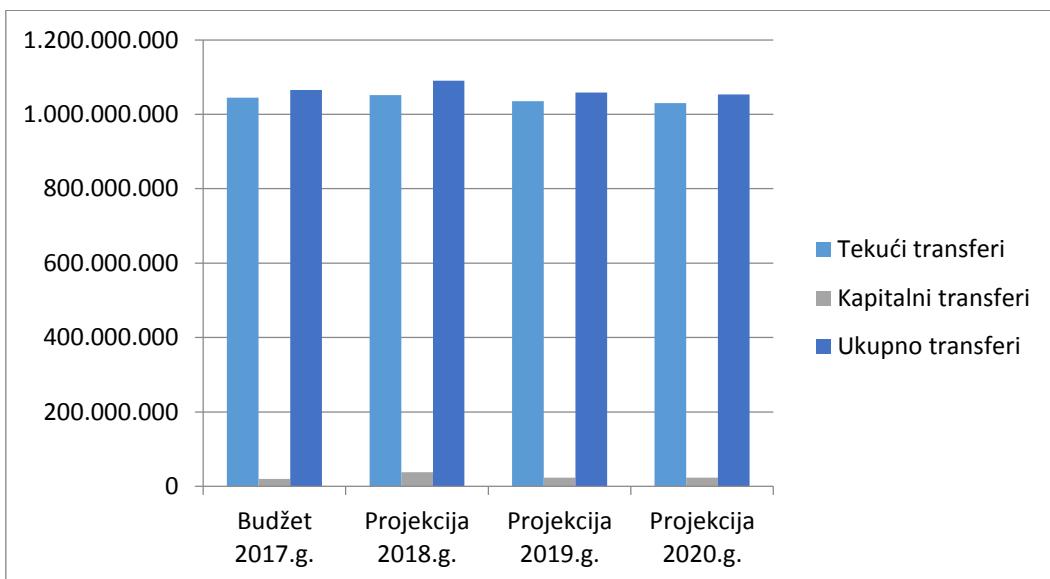
- ✓ Kapitalni transferi drugim nivoima vlasti i fondovima u iznosu od 2,8 mil. KM,
- ✓ Kapitalni transferi pojedincima u iznosu od 1,5 mil. KM,
- ✓ Kapitalni transferi neprofitnim organizacijama u iznosu od 1,0 mil. KM,
- ✓ Kapitalni transferi javnim preduzećima u iznosu od 30,1 mil. KM i
- ✓ Kapitalni transferi privatnim preduzećima i poduzetnicima u iznosu od 3,0 mil. KM.

Grafikon 4.6. Projekcija kapitalnih transfera za 2018. godinu

Za 2019. i 2020. godinu projekcija kapitalnih transfera iznosi 23,3 mil. KM ili 1,4% ukupnih rashoda.

Grafikon 4.7. Grafički prikaz transfera za period 2017.- 2020.godine

4.4.5. Kapitalna potrošnja

Ukupna kapitalna potrošnja za 2018. godinu projicirana je u iznosu od 45,8 mil. KM ili 2,8% ukupnih rashoda, što je za 3,3 mil. KM povećanje u odnosu na Budžet Federacije BiH za 2017. godinu. Najznačajniji iznosi u 2018. godini odnose se na:

- ✓ Sredstva planirana na razdjelu Službe za zajedničke poslove organa i tijela Vlade Federacije BiH za rješavanje smještaja institucija Vlade Federacije Bosne i Hercegovine u iznosu od 20,6 mil. KM,
- ✓ Nabavka robnih rezervi u iznosu od 2,5 mil. KM,
- ✓ Sredstva planirana na razdjelu Federalne uprave civilne zaštite za zaštitu i spašavanje od prirodnih i drugih nesreća u iznosu od 4,4 mil. KM.

Projekcija za 2019. godinu iznosi 37,5 mil. KM ili 2,3% ukupnih rashoda, dok je za 2020. godinu projekcija u iznosu od 38,8 mil. KM ili 2,4% ukupnih rashoda.

Tabela 4.4. Rashodi po ekonomskoj klasifikaciji za period 2016 - 2020. godine

	Izvršenje Budžeta Federacije BiH za 2016. godinu	Budžet Federacije BiH za 2017.godinu	2018/2017	Projekcije Budžeta Federacije BiH za 2018.godinu	2019/2018	Projekcije Budžeta Federacije BiH za 2019.godinu	2020/2019	Projekcije Budžeta Federacije BiH za 2020.godinu
Plate, naknade, doprinosi	220.707.043	233.067.008	102,21	238.217.198	101,98	242.935.903	99,58	241.910.388
Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	79.498.549	89.729.074	111,10	99.690.880	95,26	94.967.846	96,23	91.391.410
Transferi	979.177.164	1.065.294.433	102,33	1.090.141.296	97,12	1.058.717.510	99,51	1.053.530.287
Izdaci za kamate	99.527.174	148.413.980	92,33	137.030.449	114,34	156.684.270	97,09	152.131.243
Tekuća rezerva	0	5.155.000	100,00	5.155.000	100,00	5.155.000	100,00	5.155.000
Izdaci za nabavku stalnih sredstava	9.449.798	37.925.606	108,25	41.056.250	83,47	34.270.400	100,98	34.607.240
Izdaci za finansijsku imovinu	13.847.700	7.343.700	160,00	11.750.000	116,17	13.650.000	107,25	14.640.001
Otplata dugova primjenjenih kroz Državu	387.028.465	562.658.910	103,86	584.376.302	86,62	506.206.991	87,71	443.988.351
Vanjske otplate	4.041.644	3.832.920	110,40	4.231.379	100,00	4.231.379	63,57	2.689.875
Otpalte domaćeg pozajmljivanja	339.603.140	530.000.000	90,57	480.000.000	93,75	450.000.000	106,67	480.000.000
Otpalte unutrašnjeg duga	155.904.125	44.207.444	149,74	66.195.444	122,97	81.403.233	73,91	60.168.896
Pokriće ostvarenog deficitta	0	20.000.000		0		0		
UKUPNO	2.288.784.802	2.747.628.075	100,37	2.757.844.198	96,03	2.648.222.532	97,43	2.580.212.691

4.5. Stanje duga u Federaciji BiH

Ukupan dug Federacije⁵², kantona, gradova, općina i javnih preduzeća u Federaciji BiH (u daljem tekstu: ukupan dug u Federaciji BiH) na dan 31.12.2016. godine iznosi 6.523,9 mil. KM, što predstavlja smanjenje za 13,2 mil. KM u odnosu na prethodnu godinu. U navedenom iznosu duga dug Federacije iznosi 3.846,1 mil. KM , što je 58,95% ukupnog duga u Federaciji. Učešće kantona u ukupnom dugu iznosi 7,34% (478,6 mil. KM), općina i gradova 2,74% (178,5 mil. KM), a javnih preduzeća i ostalih korisnika 30,97% (2.020,6 mil. KM).

Vanjski dug u iznosu od 5.250,0 mil. KM čine:

- ✓ dug Federacije BiH u iznosu od 2.829,1 mil. KM,
- ✓ dug kantona u iznosu od 278,8 mil. KM,
- ✓ dug gradova i općina u iznosu od 121,4 mil. KM i
- ✓ dug javnih preduzeća i ostalih korisnika u iznosu od 2.020,6 mil. KM

Unutrašnji dug u iznosu od 1.273,8 mil. KM čine:

- ✓ dug Federacije BiH u iznosu od 1.016,9 mil. KM,

⁵² Dug Federacije predstavlja dug Vlade Federacije BiH

- ✓ dug kantona u iznosu od 199,8 mil. KM,
- ✓ dug gradova i općina u iznosu od 57,1 mil. KM.

Tabela 4.5. Stanje duga u Federaciji BiH na dan 31.12. po godinama, u mil. KM

Godina	BDP ⁵³	Stanje duga			Odnos duga prema BDP		
		Vanjski dug	Unutarnji dug ⁵⁴	Ukupno	Vanjski dug	Unutarnji dug	Ukupno
	1	2	3	4 (2+3)	5 (2: 1)	6 (3:1)	6 (4:1)
31.12.2016.	19.035	5.250,05	1.273,87	6.523,92	27,58%	6,69%	34,27%
31.12.2015.	18.204	5.273,61	1.263,55	6.537,16	28,97%	6,94%	35,91%
31.12.2014.	17.728	5.143,90	1.109,05	6.252,95	29,02%	6,26%	35,27%
31.12.2013.	17.728	4.671,12	957,62	5.628,74	26,35%	5,40%	31,75%
31.12.2012.	17.031	4.379,43	981,54	5.360,97	25,71%	5,76%	31,48%
31.12.2011.	18.118	4.133,88	925,93	5.059,81	22,82%	5,11%	27,93%

U skladu sa odredbama Zakona o dugu, zaduživanju i garancijama u Federaciji BiH, a u cilju upravljanja dugom u Federaciji BiH, u Federalnom ministarstvu finansija, uspostavljena je evidencija o dugu i izdanim garancijama. Da bi odražavala aktuelno stanje, uspostavljena evidencija se ažurira na osnovu podataka koje kantoni, gradovi i općine imaju obavezu dostavljati kvartalno.

Prema raspoloživim podacima, dug u Federaciji BiH na dan 31.12.2015. godine iznosi 6.523,9 mil. KM i za 13,2 mil. KM je manji od duga na dan 31.12.2015. godine.

Tabela 4.6. Stanje duga u Federaciji na dan 31.12.2016. godine, u mil. KM

Kategorije duga	Stanje duga
1. Unutarnji dug u Federaciji BiH	1.273.868.981
1.1. Unutarnji dug Federacije BiH ⁵⁵	1.016.990.955
1.1.1. Vrijednosni papiri	988.031.740
a) Dugoročni vrijednosni papiri	867.231.740
Stara devizna štednja	51.813.980
Ratna potraživanja ⁵⁶	195.417.760
Obveznice Federacije BiH	620.000.000
b) Kratkoročni vrijednosni papiri (trezorski zapisi)	120.800.000
1.1.2. Krediti banaka	0
1.1.3. Obaveze bivšeg FMO	12.156.604
1.1.4. Verifikovani unutarnji dug za koji nisu ili se ne emituju obveznice	16.802.612
stara devizna štednja	16.293.355
ratna potraživanja	509.257
1.2. Unutarnji dug kantona	199.867.906
Obveznice	0
Krediti	199.867.906

⁵³ BDP za 2016. godinu (19.035 mil. BAM)- prva procjena Federalnog zavoda za statistiku navedeno u Saopćenju broj: 10.3.4 od 31.03.2017. godine; BDP za 2015. godinu (18.204 mil. BAM)-stalne cijene u cijenama prethodne godine- izvor: Statistički godišnjak/Ijetopis FBiH 2016); BDP za 2014. godinu (17.728 mil. BAM); BDP za 2013. godinu (17.728 mil. BAM); BDP za 2012. godinu (17.031 mil. BAM); BDP za 2011. godinu (18.118 mil. BAM);

⁵⁴ Unutrašnji dug za 2013. i 2014. godinu obuhvata dug svih nivoa vlasti u Federaciji. Za godine 2010-2012.

podaci za unutrašnji dug odnose se na dug Vlade Federacije BiH koji ne obuhvata dug krajnjih dužnika (kantona, gradova, općina, JP I drugih)

⁵⁵ Dug Federacije predstavlja dug Vlade Federacije BiH

⁵⁶ Unutrašnji dug Federacije BiH po osnovu emitovanih obveznica za ratna potraživanja prikazan je u ukupnom iznosu, bez umanjenja za obveznice u vlasništvu FBiH (7.597.727 KM)

Ostalo	0
1.3. Unutarnji dug općina i gradova	57.010.119
Obveznice	600.000
Krediti banaka	56.410.119
Ostalo	0
2. Vanjski dug u Federaciji BiH	5.250.047.181
2.1. Vanjski dug Federacije BiH ⁵⁷	2.829.145.871
2.2. Vanjski dug kantona	278.808.813
2.3. Vanjski dug općina i gradova	121.488.147
2.4. Vanjski dug javnih preduzeća i ostalih korisnika	2.020.604.350
UKUPNO dug Federacije BiH	3.846.136.826
UKUPNO dug Kantona	478.676.719
UKUPNO dug općina i gradova	178.498.266
UKUPNO dug javnih preduzeća i ostalih korisnika	2.020.604.350
UKUPNO DUG U FEDERACIJI BIH	6.523.916.162

4.5.1. Dug Vlade Federacije BiH

Stanje duga za koji obavezu izmirenja (prije naplate vanjskog duga od krajnjih dužnika) ima Vlada Federacije BiH na dan 31.12.2016. godine iznosi 6.267,0 mil. KM.

Tabela 4.7. Stanje duga za koji obavezu izmirenja ima Vlada Federacije BiH, u mil. KM

Godina	BDP	Stanje duga			Odnos duga prema BDP		
		Vanjski dug	Unutarnji dug ⁵⁸	Ukupno	Vanjski dug	Unutarnji dug	Ukupno
	1	2	3	4 (2+3)	5 (2: 1)	6 (3:1)	6 (4:1)
31.12.2016.	19.035	5.250,05	1.016,99	6.267,04	27,58%	5,34%	32,92%
31.12.2015.	18.204	5.273,61	1.027,58	6.301,19	28,97%	5,64%	34,61%
31.12.2014.	17.728	5.143,90	888,13	6.032,03	29,02%	5,01%	34,03%
31.12.2013.	17.728	4.671,12	795,83	5.466,95	26,35%	4,49%	30,84%
31.12.2012.	17.031	4.379,43	870,16	5.249,59	25,71%	5,11%	30,82%
31.12.2011.	18.118	4.133,88	818,12	4.952,00	22,82%	4,52%	27,33%

⁵⁷ Dug Vlade Federacije koji se otplaćuje iz Budžeta FBiH i koji nije supsidijarno prenesen na krajnje korisnike

⁵⁸ Unutrašnji dug za 2013. i 2014. godinu obuhvata dug svih nivoa vlasti u Federaciji BiH. Za godine 2010-2012. podaci za unutrašnji dug odnose se na dug Vlade Federacije BiH koji ne obuhvata dug krajnjih dužnika (kantona, gradova, općina, JP i drugih)

Tabela 4.8. Stanje duga Vlade Federacije BiH po godinama, izuzimajući vanjski dug prenesen na krajnje dužnike, u mil. KM

Godina	BDP -realni	Stanje duga Vlade FBiH (po verifikaciji i bez duga prenesenog KK)			Odnos duga prema BDP		
		Vanjski dug	Unutarnji dug	Ukupno	Vanjski dug	Unutarnji dug	Ukupno
	1	2	3	4 (2+3)	5 (2: 1)	6 (3:1)	7 (4:1)
31.12.2016.	19.035	2.829,15	1.016,99	3.846,14	14,86%	5,34%	20,21%
31.12.2015.	18.204	2.825,99	1.027,58	3.853,57	15,61%	5,68%	21,29%
31.12.2014.	17.728	2.800,31	888,13	3.688,44	15,80%	5,01%	20,81%
31.12.2013.	17.728	2.652,32	795,83	3.448,15	14,96%	4,49%	19,45%
31.12.2012.	17.031	2.774,61	870,16	3.644,77	16,29%	5,11%	21,40%
31.12.2011.	18.118	2.884,40	818,12	3.702,52	15,92%	4,52%	20,44%

4.6. Unutrašnji dug Vlade Federacije BiH

Unutrašnji dug Federacije BiH, osim Zakonom o dugu, zaduživanju i garancijama u FBiH („Službene novine Federacije BiH“, br. 86/07, 24/09, 44/10 i 30/16) i Zakonom o budžetima u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“, br. 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15 i 104/16), regulisan je i Zakonom o utvrđivanju i načinu izmirenja unutarnjih obaveza Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, br. 66/04, 49/05, 35/06, 31/08, 32/09, 65/09 i 42/11), Zakonom o izmirenju obaveza po osnovu računa stare devizne štednje („Službeni glasnik BiH“, br. 28/06, 76/06, 72/07, 97/11 i 100/13), Zakonom o izmirenju obaveza po osnovu računa stare devizne štednje u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“, br. 62/09, 42/11 i 91/13) i Zakonom o utvrđivanju i ostvarivanju potraživanja nastalih za vrijeme ratnog stanja i neposredne ratne opasnosti („Službene novine Federacije BiH“, broj: 43/01).

Unutrašnji dug Vlade Federacije BiH posmatra se u odnosu na verifikovani, odnosno registrovani iznos potraživanja⁵⁹. Unutrašnji dug Vlade Federacije BiH je dug nastao u skladu sa zakonom i dug nastao emisijom tržišnih vrijednosnih papira. Dug nastao u skladu sa zakonom odnosi se na:

- ✓ obaveze prema uposlenicima bivšeg Federalnog ministarstva odbrane i pripadnicima Vojske Federacije BiH,
- ✓ obaveze prema dobavljačima bivšeg Federalnog ministarstva odbrane i Vojske Federacije BiH ,
- ✓ obaveze koje podliježu verifikaciji:
 - a. stara devizna štednja (izmiruje se gotovinskim isplatama i emisijom obveznika) i
 - b. ratna potraživanja (izmiruje se gotovinskim isplatama i emisijom obveznika).

Tabela 4.9. Struktura i kretanje unutrašnjeg duga Vlade Federacije BiH po godinama, u mil. BAM

⁵⁹ Obzirom da se godišnja verifikacija stare devizne štednje smanjuje iz godine u godinu, da je verifikacija ratnih potraživanja završena, te imajući u vidu dinamiku i iznose dostavljanja sudskih presuda za ratna potraživanja, ne očekuje se da će ukupna potraživanja u Federaciji dostići prepostavljenih 1.150,0 mil. KM po osnovu stare devizne štednje, odnosno 500,0 mil. KM po osnovu ratnih potraživanja.

	2012	2013	2014	2015	2016
Obveznice SDŠ	477,8	357,9	251,6	179,5	51,8
Obveznice RP	190	194,4	194,4	195,4	195,4
Trezorski zapisi	60	50	100	100	120,8
Obveznice (tržišne)	130	170	290	520	620
Dobavljači	7,4	7,3	7,3	7,3	7,3
Plaće	5	5	4,9	4,9	4,9
Ostalo	0	11,2	39,9	20,5	16,8
UKUPNO	870,2	795,8	888,1	1.027,60	1.016,99

Neizmirene obaveze iz osnova stare devizne štednje iznose 68,1 mil. KM, od čega se na dug po osnovu emitovanih obveznica odnosi 51,8 mil. KM i 16,2 mil. KM po osnovu verifikovanih potraživanja za koje će uslijediti nova emisija obveznica. Dug iz osnova ratnih potraživanja iznosi 195,9 mil. KM. U navedenom iznosu sadržan je dug koji se odnosi na emitovane obveznice za izmirenje ratnih potraživanja u iznosu od 195,4 mil. KM i dug po sudskim presudama u iznosu od 0,51 mil. KM.

Neizmireni dug prema dobavljačima i uposlenicima bivšeg Federalnog ministarstva odbrane i Vojske Federacije BiH iznosi 12,1 mil. KM, od čega je dug prema dobavljačima 7,2 mil. KM i 4,8 mil. KM prema uposlenicima.

Dug koji se sastoji od tržišnih instrumenata odnosi se na trezorske zapise i obveznice Federacije BiH koje je, metodom višestrukih cijena uz zatvorenu ponudu, Federacija BiH počela izdavati 2011. godine, odnosno 2012. godine. Nedospjeli dug Vlade Federacije BiH po emitovanim tržišnim obveznicama Federacije BiH na dan 31.12.2016. godine iznosi 620,0 mil. KM, a po emitovanim trezorskim zapisima 120,8 mil. KM.

4.6.1.Trezorski zapisi Federacije BiH

U 2016. godini izvršeno 13 emisija trezorskih zapisu u ukupnom iznosu od 320,8 mil. KM, i to:

- ✓ tromjesečni: tri emisije u ukupnom iznosu od 80,0 mil KM (prikljepeno 79,9 mil. KM),
- ✓ šestomjesečni: sedam emisija u ukupnom iznosu od 175,0 mil KM (prikljepeno 174,6 mil. KM),
- ✓ devetomjesečni: dvije emisije u ukupnom iznosu od 50,0 mil. KM (prikljepeno 50,0 mil. KM)
- ✓ dvanaestomjesečni: jedna emisija u iznosu od 15,8 mil. KM (prikljepeno 15,8 mil. KM)

Od 120,8 mil. KM nedospjelih obaveza na dan 31.12.2016. godine po emitovanim trezorskim zapisima na šestomjesečne odnosi se 55,0 mil. KM, na devetomjesečne 50,0 mil. KM i 15,8 mil. KM na dvanaestomjesečne trezorske zapise.

Tabela 4.10. Nedospjeli dug na dan 31.12.2016. godine po emitovanim trezorskim zapisima Federacije BiH, u KM

ISIN kod	Simbol	Ročnost	Datum aukcije	Datum dospijeća	Kamatna stopa	Nedospjeli dug
BAFBIHT48005	FBIHT48	9 M	19.10.2016	19.7.2017	0,00%	30.000.000
BAFBIHT49003	FBIHT49	9 M	9.11.2016	9.8.2017	0,00%	20.000.000
BAFBIHT51009	FBIHT51	12 M	23.11.2016	22.11.2017	0,00%	15.800.000
BAFBIHT52007	FBIHT52	6 M	7.12.2016	7.6.2017	0,00%	5.000.000
BAFBIHT53005	FBIHT53	6 M	22.12.2016	23.6.2017	0,00%	50.000.0000
UKUPNO						120.800.000

4.6.2. Obveznice Federacije BiH

Do 31.12.2016. godine izvršeno je 17 emisija obveznica u ukupnom iznosu od 760,0 mil. KM.

Tabela 4.11. Emisije obveznica po godinama, iznos emisije u mil. KM

	2012.			2013.			2014.			2015.			2016.		
	rok	iznos	kamata	rok	iznos	kamata	rok	iznos	kamata	rok	iznos	kamata	rok	iznos	kamata
3y	80	5,25%	3y	40	4,55%	3y	50	4,20%	3y	30	3,15%	5y	40	1,85%	
5y	30	6,10%				5y	50	5,05%	3y	30	2,80%	5y	60	3,00%	
2y	20	4,30%				3y	40	3,95%	5y	20	3,30%	3y	40	2,95%	
									5y	30	3,05%				
									7y	70	3,85%				
									5y	70	2,70%				
									3y	60	2,20%				
UKUPNO	130			40			140			310			140		

Tabela 4.12. Nedospjeli dug na dan 31.12.2016. god. po emitovanim obveznicama FBiH, u KM

ISIN kod	Simbol	Ročnost	Datum izdanja	Datum dospijeća	Kamatna stopa	Nedospjeli dug
BAFBHK4A003	FBIHK4A	5Y	27.06.2012	27.06.2017	6,10%	30.000.000
BAFBHK8A0074	FBIHK8A	3Y	03.09.2014	03.09.2017	4,20%	50.000.000
BAFBHK10A08	FBIHK10A	3Y	03.12.2014	03.12.2017	3,95%	40.000.000
BAFBHK11A07	FBIHK11A	3Y	13.05.2015	13.05.2018	3,15%	30.000.000
BAFBHK12A06	FBIHK12A	3Y	03.06.2015	03.06.2018	2,80%	30.000.000
BAFBHK18A00	FBIHK18A	3Y	18.12.2015	18.12.2018	2,20%	60.000.000
BAFBHK9A002	FBIHK9A	5Y	15.10.2014	15.10.2019	5,05%	50.000.000
BAFBHK21A05	FBIHK21A	3y	27.12.2016	28.12.2019	2,95%	40.000.000
BAFBHK13A05	FBIHK13A	5Y	19.08.2015	19.08.2020	3,30%	20.000.000
BAFBHK14A04	FBIHK14A	5Y	21.10.2015	21.10.2020	3,05%	30.000.000
BAFBHK17A01	FBIHK17A	5Y	11.12.2015	09.12.2020	2,70%	70.000.000
BAFBHK19A09	FBIHK19A	5Y	24.05.2016	25.05.2021	1,85%	40.000.000
BAFBHK16A02	FBIHK16A	5Y	20.12.2016	21.12.2021	3,40%	60.000.000
BAFBHK16A02	FBIHK16A	7Y	30.11.2015	27.11.2022	3,85%	70.000.000
UKUPNO						620.000.000

4.6.3. Obaveze po osnovu računa stare devizne štednje

Do 31.12.2016. godine izvršeno je osam emisija obveznica za izmirenje obaveza iz osnova stare devizne štednje u ukupnom iznosu od 843,9 mil. KM. U 2016. godini izvršena je osma emisija obveznica u iznosu od 18,7 mil. KM. Do 31.12.2016. godine plaćene su sve dospjele obaveze po emitovanim obveznicama (792,1 mil. BAM na ime glavnice i 58,3 mil. BAM na ime kamate), od čega je u 2016. godini plaćeno na ime glavnice 146,4 mil. BAM i 3,6 mil. BAM na ime kamata. Nedospjele obaveze do 31.12.2016. godine po osnovu emitovanih obveznica odnose se na sedmu i osmu emisiju i iznose 53,8 mil. BAM, od čega se 51,8 mil. BAM odnosi na glavnicu.

Tabela 4.13. Nedospjeli dug do 31.12.2016. godine po osnovu emitovanih obveznica za staru deviznu štednju, u KM

ISIN kod	Simbol	Datum izdanja	Datum dospjeća	Kamatna stopa	Nedospjeli dug
BAFBHKI1000	FBIHKI1	11.06.2015	30.09.2017	2,50%	15.000.243,00
BAFBHKJ1009	FBIHKJ1	11.06.2015	30.09.2018	2,50%	21.549.741,00
BAFBHKM1004	FBIHKM1	19.05.2016	30.09.2018	2,50%	7.763.211,00
BAFBHKL1005	FBIHKL1	19.05.2016	30.09.2017	2,50%	7.500.785,00
UKUPNO					51.813.980,00

4.6.4. Obaveze po osnovu ratnih potraživanja

Za izmirenje ratnih potraživanja do 31.12.2016. godine izvršene su četiri emisije obveznica⁶⁰, u ukupnom iznosu od 195,4 mil. KM. i to:

- ✓ I emisija (2009. godine) u iznosu od 190,6 mil. KM i to:
- ✓ II emisija (2011. godine) u iznosu od 3,4 mil. KM
- ✓ III emisija (2013. godine) u iznosu od 0,34 mil. KM
- ✓ IV emisija (2015. godine) u iznosu od 1,0 mil. KM.

Kako izmirenje glavnice po emitovanim obveznicama za ratna potraživanja počinje po isteku grage perioda od 9 godina od emisije⁶¹, 31.12.2016. godine plaćene su samo dospjelle obaveze na ime kamata po tom osnovu. Rok dospjeća obveznica za izmirenje ratnih potraživanja je 14 godina od datuma emisije.

4.6.5. Obaveze prema dobavljačima bivšeg Federalnog ministarstva odbrane i Vojske Federacije BiH i za neizmirene plate i naknade

Obaveze za neizmirene plate i naknade uposlenika bivšeg Federalnog ministarstva odbrane i pripadnika Vojske Federacije BiH, te obaveze prema dobavljačima bivšeg Federalnog ministarstva odbrane i Vojske Federacije BiH izmiruju se gotovinskim isplatama. Do 31.12.2016. godine izmirene su obaveze za plate i naknade u iznosu od 32,6 mil. KM, a prema dobavljačima 17,7 mil. KM. U 2016. godini ukupno plaćene obaveze prema dobavljačima, te za plaće i naknade iznose 0,006 mil. BAM. Preostale neizmirene obaveze za plaće i naknade iznose 4,8 mil. BAM, a obaveze

⁶⁰ kamatna stopa 2,5% godišnje

⁶¹ Otplata glavnice za I tranšu počinje 2019. godine, za II tranšu 2021. godine, za III tranšu 2023. godine, a za IV 2025. godine

prema dobavljačima 7,2 mil. BAM. Za kamate na izvršne sudske odluke po ova dva osnova u 2016. godini plaćeno je 1,0 mil. KM.

4.6.6. Projekcija otplate unutrašnjeg duga

Projekcija otplate unutrašnjeg duga Federacije BiH bazirana je na postojećem dugu Federacije BiH sa stanjem na dan 31.12.2016. godine i otplatama duga koje se odnose na isti, otplatama za IX emisiju obveznica za izmirenje stare devizne štednje, planiranom izdanju i otplatama tržišnih vrijednosnih papira Federacije BiH prema indikativnom kalendaru za 2017. godinu, te na procjeni izdanja tržišnih vrijednosnih papira Federacije BiH u periodu 2018. - 2020. godina i otplata po njihovom dospijeću.

Tabela 4.14. Projekcije otplate unutrašnjeg duga u periodu 2017.- 2020. godina, u mil. KM

Kategorija duga	2017		2018		2019		2020	
	G	K	G	K	G	K	G	K
Tržišne obveznice FBiH	120,00	20,10	120,00	14,62	90,00	12,41	180,00	10,70
Trezorski zapisi	380,80	0	360,00		360,00	0	360,00	
SDŠ-obveznice	27,50	1,50	40,795	1,02	0	0	0	0
RT-obveznice		4,88	0	4,88	45,75	4,88	39,81	3,74
UKUPNO	528,30	26,48	520,79	20,52	495,75	17,29	579,81	14,44

Osim navedenog, Vlada Federacije BiH ima obavezu izmirenja unutrašnjeg duga po sudskim presudama. Za izmirenje presuda iz osnova ratnih potraživanja godišnje je u budžetu Federacije BiH potrebno planirati po 2,0 mil. KM za naredne tri godine, za obaveze prema dobavljačima bivšeg FMO i vojske FBiH po 2,0 mil. KM u 2017. i 2018. godini, te po 1,0 mil. godišnje u narednim godinama, za izmirenje plaća i naknada uposlenicima bivšeg FMO i pripadnicima vojske FBiH po 200.000,00 do 300.000,00 KM godišnje.

4.7. Vanjski dug Federacije BiH

Vanjski dug Federacije BiH regulisan je Zakonom o zaduživanju, dugu i garancijama Bosne i Hercegovine («Službeni glasnik BiH» br. 52/05, 103/09 i 90/16), Zakonom o dugu, zaduživanju i garancijama u Federaciji BiH, Zakonom o Budžetima u Federaciji BiH i Zakonom o trezoru u Federaciji BiH.

U skladu sa članom 49. Zakona o zaduživanju, dugu i garancijama BiH entiteti i Distrikt mogu se zaduživati po osnovu vanjskog duga uz prethodnu saglasnost Parlamentarne skupštine, u skladu s uslovima iz Ustava BiH.

Vanjski dug u Federaciji BiH, uključujući dugove krajnjih korisnika, odnosi se na relevantni i direktni dug. Relevantni dug Federacije BiH, nastao zaduživanjem BiH i supsidijarnim prijenosom obaveza po osnovu ugovorenih kredita na Federaciju BiH, na dan 31.12.2016. godine iznosi 5.161,6 mil. KM, dok direktni dug Federacije, nastao po osnovu kredita koje je direktno sa kreditorom ugovorila Federacija BiH prije stupanja na snagu Zakona o dugu, zaduživanju i garancijama, iznosi 88,3 mil. KM.

Tabela 4.15. Stanje vanjskog duga u Federaciji BiH po godinama, u mil. KM

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Relevantni dug, od čega	3.761,76	4.032,24	4.280,87	4.577,35	5.051,14	5.181,53	5.161,67
stari dug⁶²	1.237,15	1.181,53	1.082,83	989,87	952,10	909,34	834,92
Direktni dug	104,08	101,64	98,56	93,88	92,76	92,08	88,38
UKUPNO	3.865,84	4.133,88	4.379,43	4.671,23	5.143,90	5.273,61	5.250,05

Učešće starog u ukupnom vanjskom dugu je u konstantnom padu i sa 834,9 mil. BAM čini 15,9% ukupnog vanjskog duga⁶³.

U okviru novog vanjskog duga u Federaciji BiH, dug po Stand-by aranžmanima zaključenim između BiH i Međunarodnog monetarnog fonda (MMF) za podršku budžetima na svim nivoima u BiH, iznosi 648,1 mil. BAM.

Vanjski dug u Federaciji BiH, u cilju osiguranja sredstava za finansiranje većih infrastrukturnih projekata, te za budžetsku podršku je najvećim dijelom ugovoren sa bilateralnim i multilateralnim finansijskim institucijama (Svjetska banka, Evropska banka za obnovu i razvoj, Evropska investiciona banka, Međunarodni monetarni fond i dr.).

Kao rezultat toga 4.036,0 mil. BAM⁶⁴ ili 76,53% ukupnog vanjskog duga u Federaciji BiH odnosi se na zaduženje kod multilateralnih finansijskih institucija, dok se preostalih 1.237,6 BAM ili 23,47% odnosi na zaduženje kod bilateralnih kreditora.

Tabela 4.16. Struktura vanjskog duga u Federaciji BiH po kreditorima (u mil. KM)

KREDITOR	Stari dug		Novi dug		Ukupno	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016
Svjetska banka (IDA)	0	0	1.264,79	1.286,999	1.264,79	1.287,00
Svjetska banka (IBRD)	210,59	197,24	270,78	287,546	481,37	484,79
Evropska Investiciona banka	0	0	837,22	855,586	837,22	855,59
Vlada Kraljevine Španije	0	0	138,60	138,599	138,60	138,60
Međunarodni monetarni fond	0	0	653,89	648,157	653,90	648,16
Londonski klub	190,24	142,58	0	0	190,24	142,58
EBRD	0	0	541,03	475,077	541,03	475,07
Pariški klub	508,51	495,10	0	0	508,51	495,10
Evropska Komisija	0	0	143,43	138,211	143,43	138,21
Ostali kreditori	0	0	514,53	584,942	514,53	584,94
UKUPNO	909,34	834,93	4.364,27	4.415,12	5.273,61	5.250,05

4.7.1. Projekcija otplate vanjskog duga Federacije BiH

Plan otplate obaveza po vanjskom dugu Federacije BiH izrađuje se na bazi projekcije obaveza proisteklih iz zaključenih međunarodnih sporazuma (ugovora) sa kreditorima

⁶² Dug Federacije BiH koji je preuzet od SFRJ iznosio je 1.593,79 mil. KM

⁶³ Učešće starog duga u ukupnom vanjskom dugu je 31.12.2010. godine iznosilo 32%, 2011. godine 28,58%, 2012. godine 24,73%, 2013.godine 21,19%, 2014.godine 18,51% a 2015. godine 17,24%

⁶⁴ Uključen i iznos duga prema multilateralnim finansijskim institucijama preuzet od bivše Jugoslavije

i procjene povlačenja kredita, uzimajući u obzir mogućnost promjene kursa valuta u kojima se krediti otplaćuju⁶⁵.

Tabela 4.17. Struktura vanjskog duga u Federaciji BiH po kreditorima (u mil. KM)

	Glavnica		Kamata		Ukupno		% izvršenja (G+K)
	Plan Budžet FBiH	Realizacija	Plan Budžet FBiH	Realizacija	Plan Budžet FBiH	Realizacija	
Relevantni dug	404,83	387,03	92,12	77,04	496,95	464,07	93,38%
Direktni dug	3,95	4,04	2,75	2,60	6,70	6,64	99,10%
UKUPNO	408,78	391,07	94,87	79,64	479,67	470,71	98,13 %

Izuzme li se dug krajnjih korisnika (KK), na koje je supsidijarno prenesena obaveza po osnovu kreditnog zaduženja, a koju uplaćuju u budžet Federacije BiH, stanje vanjskog duga Vlade Federacije BiH na dan 31.12.2016. godine iznosi 2.829,1 mil. KM i u ukupnom dugu Vlade Federacije učestvuje sa 73,58%. Učešće vanjskog duga Vlade Federacije u ukupnom vanjskom dugu u Federaciji BiH se konstantno smanjuje i sa 72,92%, koliko je iznosilo 2010. godine, u 2016. godini svelo se na 54,81%.

Tabela 4.18. Projekcija otplate vanjskog duga uključujući dug krajnjih korisnika na koje je

supsidijarno prenesena obaveza, u mil. KM

2017.		2018.		2019.		2020.	
glavnica	kamata	glavnica	kamata	glavnica	kamata	glavnica	kamata
543,77	95,32	588,94	93,20	510,68	87,02	446,11	79,48

4.8. Pregled ulaganja u projekte

Pregled ulaganja u projekte sa podacima o sredstvima finansiranja planiranim iz budžeta, kredita, donacija i/ili drugih izvora, u skladu sa Uredbom o načinu i kriterijima za pripremu, izradu i praćenje realizacije programa javnih investicija („Službene novine Federacije BiH“, broj: 106/14), sadržan je u dokumentu Program javnih investicija Federacije BiH (u daljem tekstu PJI Federacije).

Vlada Federacije BiH, svake godine, na prijedlog Federalnog ministarstva finansija donosi PJI Federacije. Kantoni također imaju obavezu da donose svoj program javnih investicija u koji su uključeni projekti gradova i općina.

Program obuhvata projekte u implementaciji (projekti za čiju su realizaciju osigurani izvori finansiranja ili je izvjesno da će biti osigurana sredstva za njihovo finansiranje) i kandidovane projekte (prioritetne projekte za koje nisu osigurani izvori finansiranja u momentu izrade programa javnih investicija).

Svrha donošenja PJI Federacije je da posluži Vladi Federacije BiH kao osnov za bolje planiranje i upravljanje sredstvima razvoja. Dugoročni cilj je povezivanje PJI Federacije sa procesom strateškog planiranja i budžetiranja. Projekti uključeni u PJI

⁶⁵ uz korektivni faktor od 5%

stavljaju se u funkciju ostvarivanja sektorskih politika i strateških ciljeva definiranih u okviru nadležnosti Vlade Federacije BiH planiranjem kroz proces izrade Dokumenta okvirnog budžeta, te mobilizacijom i korištenjem sredstava za njihovu realizaciju.

Obzirom da raspoloživa sredstva nisu uvijek dovoljna za višegodišnje finansiranje projekata, PJI Federacije kao instrument planiranja, pomaže u boljem planiranju i korištenju sredstava, te stvara prepostavke za pristup stranim izvorima finansiranja.

Kako se PJI Federacije, pored kandidovanih prioritetnih projekata, sastoje i od projekata u implementaciji, PJI Federacije služi i kao osnova za analizu javnih investicija. Kao takav PJI Federacije, za Vladu Federacije BiH treba postati sredstvo za upravljanje razvojem i podizanje efikasnosti javnih investicija u Federaciji BiH, te osnova za planiranje ulaganje i donošenja investicionih odluka.

Da bi projekat bio kandidovan u PJI mora zadovoljiti kriterij kvalitete i kriterij minimalne vrijednosti. Minimalna ukupna vrijednost projekta koji se kandiduje u PJI Federacije je 1,0 mil. KM.

Budžetskim sredstvima ili zaduživanjem se može finansirati samo onaj projekt koji je uvršten u PJI uz izuzetak projekata koji služe ublažavanju posljedica izazvanih nastankom vanrednih i nepredvidivih događaja (elementarne nepogode, vanjski šokovi ili krize).

Program javnih investicija se priprema i donosi svake godine prema kalendaru utvrđenom Zakonom o budžetima u Federaciji BiH. PJI Federacije 2017. - 2019. godina sadrži podatke o ukupno 80 projekata. Ukupna vrijednost svih projekata je 12.909,2 mil. KM, od čega se 9.135,1 mil. KM odnosi na 40 kandidovanih projekata i 3.774,0 mil. KM na 40 projekata u implementaciji.

Tabela 4.19. Zbirni pregled ulaganja u projekte uključene u PJI Federacije BiH 2017.-2019. godina,u mil. KM

Vrsta finansiranja	Način finansiranja	Ukupna vrijednost projekta	Utrošeno u prethodnim godinama	% utrošenih sredstava	Plan		
					2017	2018	2019
Ino sredstva	Krediti	2.769,86	381,18	13,76%	901,53	648,64	314,47
	Grant	177,22	61,58	34,75%	24,94	19,71	28,14
Domaća sredstva	Budžeti	232,49	117,01	50,33%	32,35	14,20	0,38
	Vlastita sredstva	549,50	74,05	12,46%	119,29	169,02	48,46
U implementaciji		3.774,06	633,83	16,79%	1.078,11	851,57	391,44
Kandidovani		9.135,19					
UKUPNO		12.909,25					

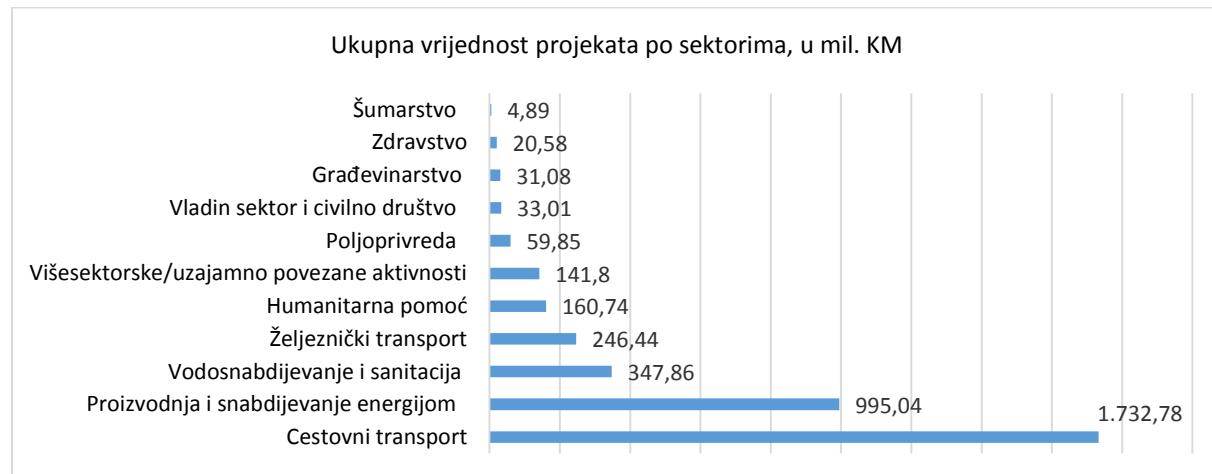
Projekti u implementaciji finansiraju se domaćim i ino sredstvima. Domaća sredstva su budžetska sredstva namijenjena za finansiranje javnih investicija i sufinansiranje projekata finansiranih iz kredita i donacija, prihodi prikupljeni od GSM licence, sredstva kantona, gradova, općina, javnih preduzeća, fondova, domaćih banaka i krajnjih korisnika za finansiranje/sufinansiranje projekata. Ino sredstva su krediti ili

donacije međunarodnih finansijskih institucija (Svjetska banka, Međunarodna banka za obnovu i razvoj, Evropska investiciona banka, Evropska banka za obnovu i razvoj, Razvojna banka Vijeća Evrope, Međunarodni fond za poljoprivredni razvoj), Evropske komisije, vlada pojedinih zemalja, te drugih bilateralnih donatora.

Tabela 4.20. Planirana ulaganja u projekte u implementaciji uključene u PJI Federacije BiH 2017.-2019. godina, po DAC sektorima, u mil KM

DAC Sektor	Broj projekata	Ukupna vrijednost	Utrošeno u prethodnim godinama	% utrošenih sredstava	Plan		
					2017	2018	2019
Cestovni transport	11	1.732,78	204,50	11,80%	515,70	500,73	234,71
Proizvodnja i snabdijevanje energijom	10	995,04	75,07	7,54%	351,31	241,69	111,42
Vodosnabdijevanje i sanitacija	3	347,86	117,39	33,75%	79,24	25,40	0,00
Željeznički transport	2	246,44	171,26	69,49%	20,09	12,64	0,00
Humanitarna pomoć	3	160,74	0,12	0,08%	48,72	44,48	43,73
Višesektorske/uzajamno povezane aktivnosti	4	141,80	33,84	23,87%	27,75	5,18	0,15
Poljoprivreda	2	59,85	6,39	10,68%	11,53	9,58	1,03
Vladin sektor i civilno društvo	2	33,01	5,52	16,72%	8,68	9,07	0,00
Građevinarstvo	1	31,08	0,00	0,00%	13,11	1,65	0,00
Zdravstvo	1	20,58	19,33	93,95%	0,61	0,00	0,00
Šumarstvo	1	4,89	0,40	8,27%	1,36	1,16	0,41
UKUPNO	40	3.774,06	633,83	16,79%	1.078,11	851,57	391,44

Grafikon 4.8. Ukupna vrijednost projekata po sektorima (mil. KM)

Vlada Federacije BiH je na svojoj 80. sjednici održanoj 01.12.2016. godine usvojila Program javnih investicija Federacije BiH 2017. - 2019. godina. U navedenom periodu, prema podacima dostavljenim Federalnom ministarstvu finansija, planirana ulaganja u projekte u implementaciji iznose oko 2.321,1 mil. KM.

Poglavlje 5 – Budžetski prioriteti za period 2018. – 2020. godina

Sa pozicije najvažnijeg instrumenta javnih politika, budžet predstavlja ključni akt planiranja vlade, koji ima za cilj osiguranje fiskalne discipline. Pored osiguranja fiskalne discipline, njegove osnovne funkcije su da osigura alokaciju resursa usklađenu sa strateškim prioritetima vlade, te time Dokument okvirnog budžeta istovremeno predstavlja preliminarni nacrt budžeta za narednu godinu. Imajući u vidu da je osnovni cilj DOB-a, osiguravanje kvalitetne strateške pozicije za srednjoročno planiranje budžeta i pripremu godišnjih budžeta, može se reći da DOB predstavlja sredstvo za provođenje strateških ciljeva vlade u usluge, programe i aktivnosti, a sve u cilju ispunjavanja socioekonomskih potreba građana. Stoga, svaki budžetski korisnik, u procesu pripreme i podnošenja svog godišnjeg finansijskog zahtjeva za budžetskim sredstvima, treba se pridržavati gornje granice rashoda utvrđenih DOB-om.

Prijedlozi prioriteta potrošnje i početnih gornjih granica rashoda za period 2018. – 2020. godine sadržani u ovom dokumentu utvrđeni su sveobuhvatnim razmatranjem sljedećih ključnih faktora:

- ✓ ekonomske politike Vlade Federacije BiH i utvrđenih prioriteta Vlade Federacije BiH.
- ✓ fiskalne politike Vlade Federacije BiH i okvira raspoloživih sredstava,
- ✓ dostavljenih tabela pregleda prioriteta, odnosno finansijskih zahtjeva budžetskih korisnika,

Tabele pregleda prioriteta, dostavljene od strane budžetskih korisnika sadrže inicijalne projekcije potrebnih sredstava za naredni trogodišnji period, sačinjene na osnovu relevantnih vladinih i sektorskih politika i strategija. Kao i prethodnih godina, iznos finansijskih zahtjeva u tabelama pregleda prioriteta budžetskih korisnika uveliko prevazilazi iznos projiciranih raspoloživih sredstava. Obzirom na navedene uslove, prijedlog raspodjele ograničenih sredstava sačinjen je na osnovu raspoloživih podataka o utvrđenim prioritetima Vlade Federacije BiH, imajući u vidu prvenstveno prioritete fiskalne politike, kao ključni ograničavajući faktor u procesu raspodjele. Strateško-planski razvoj načina planiranja budžeta po programima i usmjerenost prema rezultatima predstavljaju osnovna rješenja i alat za jačanje strateške alokacije resursa. Definiranjem budžetskih programa i projekata, utvrđena je programska klasifikacija budžeta koja se nalazi u primjeni i u okviru iste, rashodi i izdaci iskazuju se prema ekonomskoj klasifikaciji.

U okviru i na nivou pojedinačnog sektora, odnosno budžetskog korisnika, ovim DOB-om utvrđene se početne gornje granice rashoda za 2018., 2019. i 2020. godinu. Osnovni cilj početnih gornjih granica rashoda je da osiguraju realan okvir unutar kojeg će resorna ministarstva i budžetski korisnici razviti svoje detaljne zahtjeve za budžetskim sredstvima. Nakon usvajanja DOB-a, a u skladu sa vremenskom dimenzijom budžetskog kalendara, Federalno ministarstvo finansija će budžetskim korisnicima uputiti budžetske instrukcije br. 2 koje će sadržavati usvojene početne gornje granice rashoda za svakog budžetskog korisnika, kao i smjernice za pripremu njihovih detaljnih budžetskih zahtjeva za 2018. godinu.

Srednjoročni planovi potrošnje predloženi u ovom DOB-u od strane Federalnog ministarstva finansija predstavljeni su kroz tri osnovne tabele, koje uključuju:

- ✓ Ukupne procjene budžeta po osnovnim ekonomskim kategorijama (Poglavlje 4, tabela 4.4.),
- ✓ Sektorske projekcije rashoda Vlade Federacije BiH za period 2016 – 2018. godine (Tabela 5.3.) i
- ✓ Početne gornje granice rashoda za budžetske korisnike u odnosu na njihove finansijske zahtjeve (Prilog 1.).

U dijelu 5.2. ovog poglavlja date su Projekcije Budžeta Federacije BiH za naredne tri godine, dok je u dijelu 5.3. ovog poglavlja predstavljen proces dostavljanja finansijskih zahtjeva od strane budžetskih korisnika i analize istih, s fokusom na sadržaj zahtjeva i probleme u procesu njihove pripreme. Dio 5.4. opisuje način na koji su utvrđeni predloženi prioriteti potrošnje, odnosno početne gornje granice rashoda za budžetske korisnike. U dijelu 5.5. dat je detaljan pregled predloženih gornjih granica rashoda po sektorima i budžetskim korisnicima.

5.1. Projekcije Budžeta Federacije BiH za naredne tri godine

Prihodovna strana projiciranog Budžeta Federacije BiH za naredne tri godine predstavlja odraz ekonomske aktivnosti tokom prethodnih godina. Projekcije su rađene na način da su uvažene ažurirane makroekonomske projekcije i korištene revidirane projekcije Federalnog ministarstva finansija. Po navedenim projekcijama, očekuje se blagi porast prihoda, posebno u dijelu koji se odnosi na prihode od indirektnih poreza.

Kao i ranijih godina, rashodovnu stranu čine zahtjevi budžetskih korisnika, uz uvažavanje zakonskih obaveza, politika i prioriteta Vlade Federacije BiH, ažuriranih makroekonomskih projekcija i procjena raspoloživih budžetskih sredstava. Struktura rashodovne strane predstavlja odraz provođenja mjera restriktivne javne potrošnje od strane Vlade Federacije BiH, što predstavlja jedan od prioriteta ekonomske politike u narednim godinama. Fiskalna politika Vlade Federacije BiH će i u narednom periodu biti orijentisana na aktivnosti koje će doprinijeti ekonomskom i socijalnom jačanju

Federacije BiH, odnosno države BiH. U tom kontekstu se nastavljaju provoditi oštре mjere štednje u svim segmentima ukupnih rashoda i izdataka.

Upoređivanjem rashoda u tabelarnom pregledu, može se zaključiti da isti ne odstupaju značajno po godinama u odnosu na Budžet Federacije BiH za 2017. godinu. Dio koji se odnosi na primitke, odražava primitke po osnovu domaćeg i vanjskog zaduživanja.

Tabela 5.1. – Projekcije Budžeta Federacije BiH za naredne tri godine

OPIS	Budžet za 2017. godinu	Projekcije Budžeta za 2018. godinu	Projekcije Budžeta za 2019. godinu	Projekcije Budžeta za 2020. godinu
	1	4	4	4
1. BUDŽETSKI PRIHODI (1.1. + 1.2.)	1.985.024.052	2.046.317.454	2.035.815.008	2.044.630.317
1.1. PRIHODI OD POREZA (1.1.1 + 1.1.2 + 1.1.3)	1.570.991.122	1.621.317.454	1.607.815.008	1.606.630.317
1.1.1. Porezi na dobit pojedinaca i preduzeća	56.924.379	65.000.000	66.000.000	67.000.000
1.1.2. Prihodi od indirektnih poreza sa jedinstvenog računa (1.1.2.1.+1.1.2.2.)	1.513.936.743	1.556.317.454	1.541.815.008	1.539.630.317
1.1.3. Ostali prihodi i prihodi po osnovu zaostalih obaveza	130.000	0	0	0
1.2. NEPOREZNI PRIHODI	414.032.930	425.000.000	428.000.000	438.000.000
2. BUDŽETSKI RASHODI (2.1.+2.2.+2.3.)	1.579.585.101	1.611.291.073	1.592.730.929	1.578.725.568
2.1. RASHODI	1.373.063.515	1.394.764.374	1.378.436.258	1.368.647.083
2.2. KAPITALNI IZDACI I TRANSFERI	58.107.606	79.496.250	57.610.401	57.947.242
2.3. IZDACI ZA KAMATE	148.413.980	137.030.449	156.684.270	152.131.243
3. TEKUĆI BILANS (1.-2.)	405.438.951	435.026.381	443.084.079	465.904.749
4. PRIMICI OD FINANSIJSKE IMOVINE I ZADUŽIVANJA (4.1.+4.2.+4.3.)	762.604.023	711.526.744	612.407.524	535.582.374
4.1. PRIMICI OD FINANSIJSKE IMOVINE	120.000.000			
4.2. PRIMICI OD VANJSKOG ZADUŽIVANJA	282.604.023	231.526.744	162.407.524	55.582.374
4.3. PRIMICI OD DOMAĆEG ZADUŽIVANJA	360.000.000	480.000.000	450.000.000	480.000.000
5. IZDACI ZA NABAVKU FINANSIJSKE IMOVINE I OTPLATE DUGOVA (5.1.+5.2.)	1.148.042.974	1.146.553.125	1.055.491.603	1.001.487.123
5.1. IZDACI ZA FINANSIJSKU IMOVINU	7.343.700	11.750.000	13.650.000	14.640.001
5.2. IZDACI ZA OTPLATE DUGOVA (5.2.1.+5.2.2.+5.2.3.)	1.140.699.274	1.134.803.125	1.041.841.603	986.847.122
5.2.1. Oplate vanjskog duga i vanjske otplate	566.491.830	588.607.681	510.438.370	446.678.226
5.2.2. Oplate domaćeg pozajmljivanja	530.000.000	480.000.000	450.000.000	480.000.000
5.2.3. Oplate unutrašnjeg duga, po izdatim garanc. i otkup	44.207.444	66.195.444	81.403.233	60.168.896
6. NETO FINANSIRANJE	-385.438.951	-435.026.381	-443.084.079	-465.904.749
7. UKUPAN FINANSIJSKI REZULTAT	20.000.000	0	0	0
8. POKRIĆE OSTVARENOG DEFICITA	20.000.000	0	0	0
SVEUKUPNI PRIHODI, PRIMICI I FINANSIRANJE	2.747.628.075	2.757.844.198	2.648.222.532	2.580.212.691
SVEUKUPNI RASHODI, IZDACI I POKRIĆE DEFICITA	2.747.628.075	2.757.844.198	2.648.222.532	2.580.212.691
NEPOKRIVENI VIŠAK RASHODA NAD PRIHODIMA	0	0	0	0

5.2. Dostavljanje i analiza finansijskih zahtjeva budžetskih korisnika

5.2.1. Budžetska Instrukcija br. 1 za period 2018. – 2020. godine

U skladu sa rokovima naznačenim u Zakonu o budžetima u Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“ br. 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15 i 102/15, 104/16), Federalno ministarstvo finansija uputilo je budžetskim korisnicima Budžetske instrukcije br. 1. na osnovu kojih su isti obaviješteni o rokovima, procesima i zahtjevima za dostavljanje informacija za proces pripreme DOB-a Federacije BiH za period 2018. – 2020. godine. Budžetski korisnici kao i do sada, dobili su jasne smjernice u Instrukcijama br. 1 da svoje preglede prioriteta, odnosno finansijske zahtjeve, podnose putem podsistema za pripremu i prikupljanje planova budžetskih korisnika u okviru informacijskog sistema za planiranje i upravljanje budžetom (BPMIS), najkasnije do 31. marta 2017. godine. Ovaj način planiranja i podnošenja pregleda prioriteta omogućava centralizovanu pripremu i prikupljanje finansijskih planova i podataka budžetskih korisnika.

Kroz Budžetske instrukcije br. 1 istaknuti su jasni zahtjevi od budžetskih korisnika, da svoje zahtjeve za potrošnjom dostave pored linijskog i u programskom formatu i to za sljedeću i dvije naredne godine. Budžetski korisnici imali su obavezu da u okviru faze planiranja po modelu programskog budžeta, sredstva planiraju raspoređiti isključivo na osnovu postavljenih ciljeva, odnosno rezultata za koje se očekuje da budu ostvarena tim sredstvima. Ranijim definiranjem budžetskih programa, utvrđena je programska klasifikacija koja se primjenjuje i u okviru koje se rashodi i izdaci iskazuju prema ekonomskoj klasifikaciji. Istaknuto je i da su dosadašnji rezultati analiza postojećih budžetskih programa ukazali na potrebu za optimizacijom istih, na način da se izvrši njihovo reduciranje i redefiniranje. Navedena optimizacija se ogledava u činjenici da budžetski programi trebaju biti usklađeni sa srednjoročnim ciljevima iz strateških dokumenata. Optimiziranje budžetskih programa na ovaj način, kod rukovodioca programa razvija osjećaj stalnog praćenja realizacije programa, kao i informacije o planiranim alokacijama budžetskih sredstava i rezultatima koji se s tim sredstvima planiraju postići.

Slijedom Budžetskih instrukcija br. 1, budžetski korisnici su također upoznati sa makroekonomskim projekcijama, osnovnim karakteristikama trenutne ekonomske situacije u Federaciji BiH, ciljevima fiskalne politike, politikom ukupnih rashoda i izdataka i strateškim prioritetima Vlade Federacije BiH za srednjoročni period. Istaknuto je i djelovanje Vlade Federacije BiH u narednom periodu koje je okarakterisano strateškim okvirom u koji su inkorporirani strateški ciljevi kao što su makroekonomска stabilnost, konkurentnost, održivi razvoj, zapošljavanje, socijalna uključenost, te EU integracije. Navedeni ciljevi su definirani aktuelnim Programom rada Vlade Federacije BiH, dokumentom Ekonomski politika Vlade Federacije BiH i Reformskom agendom koju su prihvatile sve vlade u BiH. Za ostvarenje nabrojanih ciljeva, potrebno je poduzeti određene korake ka implementaciji strukturnih reformi kako bi se održala makroekonomска stabilnost, te pospješio rast i konkurentnost.

Naznačeno je i da će se planiranjem budžeta za naredni period nastojati očuvati socijalna pravednost i zaštita socijalno najugroženijih grupa stanovništva i boračkih populacija, te osigurati aktivan doprinos povećanju investicionih aktivnosti.

Razmatrajući dosadašnje budžetske cikluse primijećeno je da je veliki broj budžetskih korisnika u procesu planiranja i pripreme budžeta primjenjivao konzervativni princip planiranja, na način da je postupak bio koncentrisan unutar odsjeka/službe za finansije, uz relativno slabo učešće rukovodećeg osoblja. Razlozi su najčešće nepostojanje adekvatnih dugoročnih planskih dokumenata, nedostatak znanja i posvećenosti osoblja iz pojedinih organizacionih jedinica, kratki rokovi i nedovoljan kapacitet finansijsko-računovodstvenog osoblja te neadekvatna podrška rukovodstva institucije procesu planiranja uopće. Stoga je u Instrukcijama br. 1 skrenuta pažnja budžetskim korisnicima da ulogu učesnika u procesu planiranja i izrade finansijskog zahtjeva dodijele finansijsko-računovodstvenom osoblju, koje vrši koordinaciju kompletног procesa i pruža potrebne budžetske informacije o istorijskoj potrošnji i budžetskim ograničenjima.

Budžetskim korisnicima je također preporučeno i definiranje gender indikatora u budžetu, imajući u vidu da je Vlada Federacije BiH podržala inicijativu za uvođenje rodno odgovornog budžetiranja (ROB), kao jednu od aktivnosti unutar reforme javnih finansija, kroz programsko budžetiranje zasnovano na rezultatima. Napominjemo da je softverska aplikacija, odnosno informacioni sistem za upravljanje budžetom BPMIS, nadograđen sa komponentom za rodno odgovorno budžetiranje. Stoga su budžetski korisnici prilikom izrade svojih i slanja zahtjeva za budžetskim sredstvima, izvršili potrebne unose u aplikaciji, a koji se odnose na određivanje rodne pripadnosti.

5.2.2. Analiza finansijskih zahtjeva budžetskih korisnika

Imajući u vidu da je budžetskim korisnicima omogućena direktna komunikacija i on-line dostavljanje budžetskih podataka u centraliziranu bazu podataka lociranu kod ministarstva finansija, mogućnost tehničkih greški pri unosu podataka je svedena na minimum, dok je s druge strane došlo do povećanja discipline i efikasnosti u procesu pripreme budžeta, kao i kvaliteta budžetske dokumentacije. U skladu sa Budžetskim instrukcijama br. 1, putem on-line aplikacije i u printanoj formi, Budžetski korisnici su dostavili Federalnom ministarstvu finansija svoje preliminarne finansijske zahtjeve za period 2018. – 2020. godine. Istočemo da je Federalno ministarstvo finansija aktivno učestvovalo u saradnji sa budžetskim korisnicima u procesu pripreme njihovih finansijskih zahtjeva, svakodnevno pružajući tehničku i informatičku pomoć.

Nakon zaprimanja tabela pregleda prioriteta, odnosno finansijskih planova budžetskih korisnika u centralizovanu bazu podataka Federalnog ministarstva finansija, budžetski analitičari su pristupili kontroli tehničke ispravnosti. Finansijski zahtjevi koji su bili tehnički neispravno popunjeni, vraćeni su na korekciju, nakon čega su po ponovnom prijemu zajedno sa ostalim potvrđeni. Nakon tehničke provjere, izvršena je analiza i razmatranje svih relevantnih informacija dostavljenih od

strane budžetskih korisnika na osnovu koje će Federalno ministarstvo finansija predložiti gornje granice rashoda za pojedine budžetske korisnike koje će Vlada Federacije BiH razmotriti u Dokumentu okvirnog budžeta za period 2018. - 2020. godina.

Nakon završenih analiza finansijskih zahtjeva budžetskih korisnika, zaključeno je sljedeće:

- ✓ I dalje je prisutan nedostatak inicijative i kreativnosti u pogledu programskog budžeta, obzirom da većina ekonomskih pozicija budžetskih zahtjeva ne prati adekvatno obrazloženje,
- ✓ Primijeti se nedovoljna razvijenost sistema upravljanja učinkom koji bi omogućili kvalitetniju analizu budžetskih programa i donošenje odluka o prioritetima potrošnje pri raspodjeli ograničenih budžetskih sredstava, u skladu s rezultatima ove analize. Slijedom navedenog, prijedlozi za izmjenama politika najčešće ne sadrže odgovarajuću procjenu utjecaja na buduću potrošnju,
- ✓ Kod većine budžetskih korisnika i dalje je prisutna nedovoljna uključenost rukovodećeg osoblja u proces pripreme budžeta, što rezultira nepotpunim i nekvalitetnim budžetskim informacijama, posebno onim koje se odnose na programski budžet. Stoga je veoma važno u postupku planiranja, izrade i podnošenja pregleda prioriteta, izraditi i primjenjivati interni Pravilnik – „Procedure o procesu planiranja i pripreme budžeta i ostalih planskih dokumenata“, kojim će biti obuhvaćeni svi konkretni zadaci za sektore, odnosno odjeljenja i službe, kao i pojedince u instituciji budžetskog korisnika. Postupanjem po procedurama i principima navedenog pravilnika, budžetski korisnici će povećati kvalitet svog finansijskog zahtjeva za dodjelom budžetskih sredstava, iz kojeg će se moći prepoznati krajnji cilj i namjena utroška sredstava,
- ✓ Budžetski korisnici u tabelama pregleda prioriteta nastavljaju sa iskazivanjem nerealnih finansijskih zahtjeva, iako je kroz Budžetske instrukcije br. 1 jasno naglašena potreba za planiranjem sredstava uz poštivanje principa restriktivne javne potrošnje. Iako je većina iskazanih zahtjeva za dodatnom potrošnjom utemeljena na strateškim prioritetima budžetskih korisnika, njihovo finansiranje prevaziđa okvir raspoloživih budžetskih sredstava.

Dosadašnji način unosa budžetskih zahtjeva kroz on-line aplikaciju, značajno je olakšao rad budžetskim korisnicima, a mogućnost tehničkih greški sveo na minimum. Međutim i dalje postoje primjetne razlike u nivoima kvaliteta, odnosno tehničke ispravnosti podnesenih finansijskih zahtjeva, iz razloga nedefiniranih mjera učinaka, nedovoljnih obrazloženja ili kopiranja istih obrazloženja po godinama. Rijetki su budžetski korisnici koji su svoje budžetske zahtjeve dostavili i uradili na način koji je detaljno opisan Budžetskim instrukcijama br. 1.

Ukupni zahtjevi za budžetskim sredstvima iznose 3.051,5 mil. KM za 2018. godinu (od čega 2.992,5 mil. KM se odnosi na budžetska sredstva, 59,2 mil. KM na

namjenska sredstva i 0,4 mil. na vlastite prihode); 2.904,0 mil. KM za 2019. godinu (od čega 2.863,4 mil. KM se odnosi na budžetska sredstva, 40,6 mil. KM na namjenska sredstva i 0,5 mil. KM na vlastite prihode) i 2.846,8 mil. KM za 2020. godinu (od čega 2.806,8 mil. KM se odnosi na budžetska sredstva, 39,6 mil. KM na namjenska sredstva i 0,4 mil. KM na vlastite prihode). Zahtjevi budžetskih korisnika predstavljaju procentualno povećanje u odnosu na Budžet Federacije BiH za 2017. godinu u iznosu od 11,0% u 2018. godini, 5,7% u 2019. godini i 3,6% u 2020. godini.

Najveći iznos zahtjeva odnosi se na oblast socijalne zaštite. Ukupni zahtjevi samo 5 budžetskih korisnika iznose 940,8 mil. KM u 2018. godini, 921,2 mil. KM u 2019. godini i 923,1 mil. KM u 2020. godini, što predstavlja 30,8% od ukupno zahtijevanog iznosa za 2018. godinu, 31,7% za 2019. godinu i 32,4 % za 2020. godinu. Tabela 5.2. daje pregled najvećih zahtjeva po budžetskim korisnicima.

Tabela 5.2. – Pregled najvećih zahtjeva po budžetskim korisnicima (u .000 KM)

R.br	Org.kod	Budžetski korisnik	Budžet za 2017.god	UKUPAN ZAHTJEV		
				2018.	2019.	2020.
1	5101	Federalno ministarstvo za rad i socijalnu politiku	454.957	428.957	428.957	428.957
2	3201	Federalno ministarstvo za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata	326.875	329.648	329.648	329.648
3	1801	Federalno ministarstvo prometa i komunikacija	31.078	52.078	36.378	36.758
4	2401	Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva	73.067	73.080	73.080	73.080
5	1603	Porezna uprava	46.078	57.000	53.127	54.653
U K U P N O			932,055	940,763	921,19	923,096

U Tabeli 5.5. dat je detaljan pregled zahtjeva svih budžetskih korisnika, gdje su istovremeno prikazani utvrđeni limiti za svakog budžetskog korisnika.

5.3. Prioriteti potrošnje Vlade Federacije BiH

5.3.1. Utvrđivanje predloženih prioriteta potrošnje

Kao i prethodnih godina, u postupku predlaganja prioriteta potrošnje tj. početnih gornjih granica rashoda za period 2018. – 2020. godina, kao polazna osnova uzet je procijenjeni okvir raspoloživih prihoda i prioritetnih politika Vlade Federacije BiH koji je kompariran sa analizama dobijenih finansijskih zahtjeva budžetskih korisnika. Kao osnovni faktor za utvrđivanje predloženih prioriteta potrošnje i početnih gornjih granica rashoda uzet je projicirani okvir raspoloživih prihoda dat u Poglavlju 2. Osnovni ciljevi makroekonomske politike Vlade Federacije BiH, koji su i specificirani u Reformskoj agendi za BiH za period 2015. – 2018. godina, odnose se na očuvanje makroekonomske stabilnosti, jačanje održivog, efikasnog i stabilnog ekonomskog

rasta, povećanje konkurentnosti privrede. Fiskalna politika Vlade Federacije BiH se bazira na smanjenju i nadzoru javne potrošnje, smanjenju opterećenja na rad, reformi tržišta rada i aktiviranju resursa privrede i podrške privrednim aktivnostima.

Postizanje stabilnog budžetskog sistema podrazumijeva:

- ✓ restriktivnu budžetsku potrošnju,
- ✓ povećanje budžetske discipline,
- ✓ jačanje fiskalne odgovornosti,
- ✓ poboljšanje naplate javnih prihoda,
- ✓ provođenje strukturalnih reformi.

Imajući u vidu trenutnu situaciju u kojoj se projekcije rashoda budžeta Vlade Federacije BiH u narednom srednjoročnom periodu moraju uklopiti u raspoložive prihode istaknute u Poglavlju 2., neophodan je nastavak politike restriktivne budžetske potrošnje, što uključuje:

- ✓ Pridržavati se principa restriktivne politike javne potrošnje i nastaviti provoditi ograničavanje rasta zapošljavanja i troškova plaća i naknada kako bi se stvorio dodatni prostor za uštede sredstava,
- ✓ Nastaviti sa ograničavanjem utroška sredstava za materijal i usluge, te unapređenjem kontrola u postupcima racionalnog trošenja sredstava za rad. Obratiti posebnu pažnju na pozicije koje imaju najveće učešće ukupnim materijalnim troškovima, a naročito utrošak sredstava po osnovu ugovora o djelu i formiranja komisija, obzirom da su se najveće primjedbe revizije budžetskih korisnika odnosile upravo na takve utroške,
- ✓ Planirati tekuće i kapitalne transfere na svim nivoima sa aspekta važeće pravne regulative, a u skladu sa načelima restriktivne politike javne potrošnje. Detaljno analizirati dosadašnje učinke, kao i projicirane efekte buduće potrošnje na stanje u nadležnom resoru,
- ✓ Voditi računa i o planiranju sredstava za potraživanja iz radnog spora, odnosno sredstva za izvršenje sudske presude i rješenja o izvršenju, kao i zateznih kamata na sudska rješenja i troškove spora i
- ✓ Poštovati princip restriktivnih mjera javne potrošnje u pogledu nabavku stalnih sredstava, te planirati nabavku osnovnih sredstava u skladu sa realnim potrebama, uz detaljnu specifikaciju i obrazloženje za svaku pojedinu stavku.

5.3.2. Inicijative za uvođenje rodno odgovornog budžetiranja

5.3.2.1. Rodno odgovorno budžetiranje (ROB)

Vlada Federacije BiH, kroz programski budžet temeljen na rezultatima, podržava i inicijativu za uvođenje ROB-a. Nakon što je Vlada Federacije BiH razmotrila i usvojila Završni izvještaj o postignutim rezultatima provedbe Strateškog plana za uvođenje rodno odgovornog budžeta u Budžet Federacije BiH za period 2013. -

2015. godina sa preporukama, nastavak razvoja ove inicijative je osiguran donošenjem Odluke V. broj 547/2016, („Sl. novine F BiH“, broj: 19/16).

Za realizaciju ove Odluke zaduženi su Federalno ministarstvo finansija i Gender centar Vlade Federacije BiH, svako u okvirima svoje nadležnosti, kao i rukovodioци odabranih budžetskih programa, u smislu preuzimanja odgovornosti za namjensko i svrshishodno planiranje i korištenje budžetskih sredstava, u skladu sa Zakonom o ravnopravnosti spolova u BiH („Službeni glasnik BiH“, br.32/19) i Gender akcijskom planom BiH - GAP BiH („Službeni glasnik BiH“, br.98/13). Vlada Federacije BiH je imenovala i Koordinacijski odbor za koordinaciju i praćenje provedbe GAP-a BiH, čiji će redovni izvještaji za Vladu Federacije BiH sadržavati i rezultate provedbe ROB-a. Trenutno se prati rodni utjecaj budžetske potrošnje na 11 programa/14 projekata unutar Budžeta Federacije BiH iz nadležnosti FMPVŠ, FMRPO, FMRSP, FMOIN, FMKIS, FMOIT i FMZ.

Federalno ministarstvo finansija je, u poglavljtu „Smjernice za izradu finansijskog zahtjeva“ Budžetskih instrukcija br. 1., jasno utvrdilo obavezu budžetskih korisnika, da prilikom pripreme programske tabela finansijskog zahtjeva za naredno trogodišnje razdoblje, u iste, između ostalog, uključe: jasan zakonski temelj iz oblasti ravnopravnosti spolova, procjenu efekata uz sagledavanje dosadašnjeg učinka, analize troškova i koristi, jasna obrazloženja o opravdanosti potrošnje i očekivanim rezultatima, kao i uputu za obavezno korištenje aplikacije ROB, kao nadogradnje unutar BPMIS. Analizom dostavljenih finansijskih zahtjeva, u okviru odabranih 14 projekata unutar budžetskih programa i relevantnih transfera za uvođenje ROB-a, utvrđeno je kako slijedi:

- ✓ U samo 3 od 14 odabranih projekata/ budžetskih programa su u pravnom osnovu navedeni i Zakon o ravnopravnosti spolova u BiH, Gender akcijski plan BiH i relevantni propisi iz oblasti nasilja u porodici. Odnosi se na budžetske projekte u oblastima zaštite žrtava nasilja u porodici, poljoprivrede i reforme obrazovnog sistema.
- ✓ U samo 3 budžetska projekta razvijene su rodno odgovorne aktivnosti i mjere učinka, i to samo za aktivnosti namijenjene isključivo ženama, u skladu s članom 8. Zakona o ravnopravnosti spolova u BiH, od kojih je jedna namijenjena ženama u oblasti poduzetništva, druga za žene i djecu žrtve nasilja u porodici, i treća namijenjena provođenju cjeloživotnog obrazovanja i provođenju prekvalifikacije i dokvalifikacije unutar reforme obrazovnog sistema. To su ujedno i jedine mjere iz kojih je moguće dobiti informaciju o visini budžetskih sredstava namijenjenih ženama. Ostali budžetski zahtjevi ne sadrže informaciju o utjecaju budžetske potrošnje na ravnopravnost spolova, učešću žena i muškaraca i provođenje obaveza utvrđenih Zakonom o ravnopravnosti spolova u BiH i Gender akcionim planom BiH.
- ✓ Nijedan budžetski program/projekat u operativnim ciljevima ne iskazuje očekivane rezultate na postizanju ravnopravnosti spolova, kako je to utvrđeno relevantnim pravnim okvirom

- ✓ Samo budžetski zahtjev FMOIN je jednim dijelom pisan rodno osjetljivim jezikom

Rezultati ove analize pokazuju da budžetski potrošači još uvijek ne uključuju zahtjeve ROB-a u programske tabele na zadovoljavajućem nivou, odnosno, još uvijek nije vidljivo učešće žena i muškaraca kao krajnjih korisnika/ica u planiranim aktivnostima nadležnih ministarstava finansiranim iz Budžeta Federacije BiH.

5.4. Gornje granice rashoda budžetskih korisnika Vlade Federacije BiH za period 2018. – 2020. godina po sektorima

Uzimajući u obzir izvršene analize i preporuke koje su spomenute u prethodnom poglavlju, u narednom dijelu se daju gornje granice rashoda budžetskih korisnika za sljedeću budžetsku i naredne dvije fiskalne godine. Zahtjevi budžetskih korisnika i početna budžetska ograničenja, za svakog budžetskog korisnika, izloženi su u Tabeli 5.5.

Dokumentom okvirnog budžeta za period 2018. – 2020. godina projicirane gornje granice rashoda za 2018. godinu iznose 2.757,8 mil. KM, za 2019. godinu 2.648,2 mil. KM i za 2020. godinu 2.580,2 mil. KM, što je u odnosu na Budžet Federacije BiH za 2017. godinu, u 2018. godini povećanje za 0,3%, u 2019. godini smanjenje za 3,9%, te u 2020. godini smanjenje za 2,5%.

Tabela 5.3. Pregled sažetih sektorskih gornjih granica rashoda Federacije BiH za period 2018. – 2020. godina

FUN KOD	BUDŽETSKI KORISNIK	BUDŽET					PROJEKCIJE					
		2017	% BDP	Zahtjev 2018	Zahtjev 2019	Zahtjev 2020	Odobreno 2018	% BDP	Odobreno 2019	% BDP	Odobreno 2020	% BDP
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
	UKUPNI RASHODI	2.747.628	13,79%	3.051.565	2.904.076	2.846.816	2.757.844	12,64%	2.648.222	12,08%	2.580.212	11,13%
01	OPŠTE JAVNE USLUGE	1.504.753	7,55%	1.509.161	1.421.791	1.360.882	1.486.564	6,81%	1.411.057	6,44%	1.347.002	5,81%
02	JAVNI RED I SIGURNOST	142.366	0,71%	204.741	166.970	164.750	155.891	0,71%	138.764	0,63%	139.448	0,60%
03	EKONOMSKI POSLOVI	182.827	0,92%	329.709	306.482	319.370	191.005	0,88%	174.166	0,79%	175.529	0,76%
04	ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE	6.791	0,03%	14.620	13.991	13.941	7.042	0,03%	6.706	0,03%	6.710	0,03%
05	STAMBENI I ZAJEDNIČKI POSLOVI	9.025	0,05%	27.761	27.173	27.148	8.981	0,04%	7.427	0,03%	7.433	0,03%
06	ZDRAVSTVO	52.389	0,28%	77.984	76.842	44.199	53.906	0,25%	53.187	0,24%	41.404	0,18%
07	REKREACIJA, KULTURA I RELIGIJA	12.942	0,06%	15.667	15.258	15.339	13.276	0,06%	13.276	0,06%	13.146	0,06%
08	OBRAZOVANJE	9.333	0,05%	17.112	16.304	16.303	9.651	0,04%	9.274	0,04%	9.326	0,04%
09	SOCIJALNA ZAŠTITA	807.197	4,05%	854.804	859.261	884.877	831.524	3,81%	834.364	3,81%	840.211	3,63%
	POKRIĆE OSTVARENOG DEFICITA	20.000	0,10%						21.816.000		21.919.000	
	BDP FBIH REALNI		19.920.000								23.173.000	

5.4.1. Opće javne usluge

Gornja granica rashoda za sektor Opće javne usluge za 2018. godinu projicirana je u iznosu od 1.486,5 mil. KM. Za 2019. godinu je projicirano 1.411,0 mil. KM, a za 2020. godinu 1.347,0 mil. KM. Ovako određene gornje granice rashoda su, u odnosu na Budžet Federacije BiH za 2017. godinu, u 2018. godini smanjene za 1,3%, u 2019. godini za 6,3%, dok u 2020. godini to smanjenje iznosi 10,6%.

Određena gornja granica rashoda sektora općih javnih usluga za 2018. godinu ima učešće u BDP-u Federacije BiH od 6,8%. Za 2019. godinu taj udio je 6,4% BDP-a Federacije BiH, a za 2020. godinu 5,8% BDP-a Federacije BiH.

5.4.2. Javni red i sigurnost

Gornja granica rashoda za ovaj sektor projicirana je u iznosu od 155,8 mil. KM za 2018. godinu, 138,7 mil. KM za 2019. godinu i 139,4 mil. KM za 2020. godinu.

Određena gornja granica rashoda sektora Javni red i sigurnost za 2018. godinu ima učešće od 0,7% u BDP-u Federacije BiH. Za 2019. godinu taj udio je 0,6% BDP-a Federacije BiH, a za 2020. godinu 0,6% BDP-a Federacije BiH.

5.4.3. Ekonomске usluge

Gornja granica rashoda za ovaj sektor je projicirana u iznosu od 191,0 mil. KM u 2018. godini, 174,1 mil. KM u 2019. godini i 175,5 mil. KM u 2020. godini.

Određena gornja granica rashoda ovog sektora ima učešće od 0,8% u BDP-u Federacije BiH za 2018. godinu, za 2019. godinu 0,7%, a za 2020. godinu to učešće iznosi 0,7% BDP-a Federacije BiH.

5.4.4. Zaštita životne sredine

Gornja granica rashoda za ovaj sektor je projicirana u iznosu od 7,0 mil. KM u 2018. godini, 6,7 mil. KM u 2019. godini i 6,7 mil. KM u 2020. godini.

Određena gornja granica rashoda ovog sektora ima učešće od 0,03% u BDP-u Federacije BiH za 2018. godinu. Također, to učešće za 2019. godinu kao i za 2020. godinu iznosi 0,03% BDP-a Federacije BiH.

5.4.5. Stambeni i zajednički poslovi

Gornja granica rashoda za ovaj sektor projicirana je za 2018. godinu u iznosu od 8,9 mil. KM. Za 2019. godinu iznosi 7,4 mil. KM, a u 2020. godini 7,4 mil. KM.

Određena gornja granica rashoda ovog sektora ima učešće od 0,04% u BDP-u Federacije BiH za 2018. godinu, a ovo učešće u 2019. godini je isto kao i u 2020. godini i iznosi 0,03% BDP-a Federacije BiH.

5.4.6. Zdravstvo

Gornja granica rashoda za ovaj sektor u 2018. godini je projicirana u iznosu od 53,9 mil. KM, u 2019. godini iznosi 53,1 mil. KM, a za 2020. godinu projicirana gornja granica rashoda iznosi 41,4 mil. KM.

Određena gornja granica rashoda sektora Zdravstvo za 2018. godinu ima učešće u BDP-u Federacije BiH od 0,2%. U 2019. godini je taj udio 0,2% BDP-a Federacije BiH, a za 2020. godinu iznosi 0,1% BDP-a Federacije BiH.

5.4.7. Rekreacija, kultura i religija

Gornja granica rashoda za ovaj sektor projicirana je za 2018. godinu u iznosu od 13,2 mil. KM, za 2019. godinu 13,2 mil. KM i 13,15 mil. KM za 2020. godinu.

Ovako određena gornja granica rashoda ovog sektora ima učešće od 0,06% u BDP-u Federacije BiH za 2018. godinu, 2019. i 2020. godinu.

5.4.8. Obrazovanje

Gornja granica rashoda za ovaj sektor projicirana je u iznosu od 9,6 mil. KM za 2018. godinu, 9,2 mil. KM za 2019. godinu i 9,3 mil. KM za 2020. godinu.

Određena gornja granica rashoda ovog sektora za 2018., 2019. godinu i 2020. godinu ima udio u BDP-u Federacije BiH 0,04%.

5.4.9. Socijalna zaštita

Gornja granica rashoda za sektor Socijalna zaštita je projicirana u iznosu od 831,5 mil. KM u 2018. godini, 834,3 mil. KM u 2019. godini i 840,2 mil. KM u 2020. godini.

Određena gornja granica rashoda ovog sektora za 2018. godinu ima učešće od 3,8% u BDP-u Federacije BiH. Za 2019. godinu taj udio je 3,8% BDP-a Federacije BiH, a za 2020. godinu 3,6% BDP-a Federacije BiH.

Tabela 5.4. – Unakrsni pregled gornje granice rashoda po sektorima za period 2018. - 2020.⁶⁶

FUN KOD	BUDŽETSKI KORISNIK	BUDŽET 2017	ZAHTJEVI BUDŽETSKIH KORISNIKA			PRIJEDLOZI FEDERALNOG MINISTARSTVA FINANSIJA		
			2018	2019	2020	2018	2019	2020
	UKUPNI RASHODI	2.747.628.075	3.051.565.645	2.904.076.697	2.846.814.615	2.757.844.198	2.648.222.532	2.580.212.691
01	OPŠTE JAVNE USLUGE	1.504.753.296	1.509.161.815	1.421.791.463	1.360.882.685	1.486.564.757	1.411.057.944	1.347.002.602
1001	Dom naroda Parlamenta Federacije BiH	4.968.800	5.674.523	6.821.297	5.653.879	5.108.300	5.079.800	5.079.800
1002	Predstavnički dom Parlamenta Federacije BiH	8.410.500	8.881.378	11.223.247	8.937.914	8.439.500	10.578.500	8.438.500
1003	Zajedničke službe Parlamenta Federacije BiH	1.043.280	1.084.532	1.016.408	1.032.868	1.007.800	957.800	957.800
1101	Ured predsjednika Federacije BiH	1.212.210	1.790.550	1.742.552	1.742.552	1.244.182	1.239.846	1.259.525
1102	Ured potpredsjednika Federacije BiH	867.728	1.682.150	1.623.652	1.631.652	888.944	872.548	879.663
1103	Ured potpredsjednika Federacije BiH	865.295	1.371.217	1.322.219	1.322.219	875.305	868.937	876.080
1201	Vlada Federacije BiH	15.130.775	10.894.459	12.135.686	12.119.709	15.449.949	16.746.240	16.633.629
			945.500	920.500	925.500	945.500	920.500	925.500
1202	Služba za zajedničke poslove organa i tijela u FBiH	40.167.904	41.307.913	41.381.861	41.432.018	38.830.814	39.069.361	39.178.918
1203	Ured Vlade FBiH za zakonodavstvo i usklađenost sa propisima EU	524.958	614.538	509.364	511.188	535.038	508.364	510.188
1204	Ured Vlade FBiH za odnose sa javnošću	351.540	416.638	400.220	388.756	363.408	365.461	355.145
1205	Ured za saradnju i zastupanje pred Ustavnim sudom BiH	374.847	527.236	427.054	428.223	415.393	367.314	371.542
1207	Ured Vlade Federacije Bosne i Hercegovine za evropske integracije	190.865	336.609	335.488	335.362	197.448	197.351	197.936
1601	Federalno ministarstvo finansija	1.360.661.646	1.338.196.817	1.257.919.665	1.199.793.566	1.335.111.886	1.254.454.669	1.196.403.152
1603	Porezna uprava	46.078.645	57.000.255	53.127.966	54.653.047	49.653.939	47.421.637	47.569.701
1604	Finansijska policija	1.741.296	1.877.699	1.885.705	1.887.732	1.756.663	1.764.665	1.772.550
3401	Federalni zavod za statistiku	6.708.411	13.997.534	9.501.751	8.166.042	7.589.990	13.123.293	8.678.500
3601	Arhiv FBiH	495.400	772.679	765.763	768.256	599.000	559.000	559.000
4401	Ured za reviziju institucija u FBiH	3.793.345	4.658.608	4.822.904	5.205.307	4.658.608	4.822.904	5.205.307
5601	Ajencija za državnu službu	2.140.217	2.495.220	2.252.212	2.259.226	2.270.516	2.152.621	2.160.513
5602	Odbor državne službe za žalbe	296.184	325.396	302.033	304.553	300.774	291.233	293.753
6201	Federalna uprava za inspekcijske poslove	8.265.050	13.813.964	10.855.556	10.872.745	9.829.000	8.203.000	8.203.000
6301	Ajencija za reviziju privatizacije u Federaciji BiH	464.400	496.400	498.360	500.371	492.800	492.900	492.900
03	JAVNI RED I SIGURNOST	142.366.801	204.741.857	166.970.834	164.750.917	155.891.141	138.764.306	139.448.622
1401	Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova	8.718.912	16.791.540	12.399.440	12.207.040	9.951.521	9.379.163	9.419.870
1403	Federalna uprava policije	32.065.192	50.772.741	34.758.061	34.236.041	39.680.785	32.381.402	33.025.345
1501	Federalno ministarstvo pravde	9.218.528	7.070.902	6.480.902	6.480.902	4.593.895	4.420.511	4.427.161
1502	Kazneno popravni zavodi	43.239.655	64.737.846	55.130.311	54.768.309	49.221.925	45.766.187	45.919.731
2501	Ustavni sud FBiH	1.515.656	1.983.718	1.888.569	1.995.914	1.667.000	1.537.001	1.537.002
2601	Vrhovni sud FBiH	5.974.530	9.666.801	9.376.305	9.444.046	7.217.000	6.182.000	6.182.000
2602	Sudska policija	17.791.938	24.297.690	21.061.169	20.990.796	19.836.471	18.516.372	18.491.777
2801	Federalno tužilaštvo FBiH	2.140.666	4.051.153	3.843.739	3.864.904	3.407.819	3.361.034	3.377.092
2901	Federalno pravobranilaštvo	1.269.724	3.166.356	3.178.014	3.187.482	1.978.851	2.088.043	2.095.259
4601	Federalna uprava za civilnu zaštitu	19.983.907	21.668.452	18.324.762	17.075.134	17.878.258	14.673.630	14.515.070
4603	Štab civilne zaštite	60.000	110.000	110.000	80.000	60.000	60.000	60.000
4701	Gender center FBiH	388.093	424.658	419.562	420.349	397.616	398.963	398.315
04	EKONOMSKI POSLOVI	182.827.693	329.709.839	306.482.033	319.370.857	191.005.170	174.166.742	175.529.337
1206	Federalna komisija za koncesije	339.015	553.403	574.279	540.679	352.073	352.978	356.764
1701	Federalno ministarstvo energije, rудarstva i industrije	23.379.220	33.004.730	30.406.795	30.406.795	28.219.550	29.461.550	29.471.051
1801	Federalno ministarstvo prometa i komunikacija	31.078.941	114.237.197	92.042.156	93.501.169	58.403.204	41.580.819	41.966.467
2201	Federalno ministarstvo trgovine	1.413.899	2.211.802	1.861.194	1.904.468	1.743.241	1.511.966	1.539.438
2401	Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodopрivrede i šumarstva	73.067.537	137.371.522	147.310.580	158.486.150	76.673.000	76.673.000	76.673.000
3501	Federalni hidrometeorološki zavod	2.592.219	3.023.190	2.796.385	2.813.130	2.676.534	2.543.343	2.557.500
3701	Federalni zavod za programiranje razvoja	689.550	813.290	758.209	720.949	764.500	737.940	709.940
3801	Federalna direkcija robnih rezervi	4.460.509	15.402.053	9.065.655	9.365.655	6.534.950	6.429.650	7.429.650
5001	Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obra	39.127.935	11.769.043	11.393.076	11.401.734	8.211.518	8.087.496	8.092.527
5701	Federalni zavod za geologiju	1.090.710	1.742.239	1.346.600	1.304.000	1.243.000	1.107.000	1.107.000
5801	Federalni zavod za agropedologiju	1.054.900	1.491.397	1.264.906	1.237.470	1.160.600	1.095.000	1.050.500
5901	Federalni zavod za poljoprivredu Sarajevo	1.997.020	3.939.282	3.442.198	3.505.658	2.305.000	2.012.000	2.001.500
6001	Federalni agromediterski zavod Mostar	2.536.238	4.150.691	4.220.000	4.183.000	2.718.000	2.574.000	2.574.000
05	ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE	6.791.798	14.620.522	13.991.579	13.941.579	7.042.255	6.706.984	6.710.216
6101	Federalno ministarstvo okoliša i turizma	6.791.798	14.620.522	13.991.579	13.941.579	7.042.255	6.706.984	6.710.216
06	STAMBIENI I ZAJEDNIČKI POSLOVI	9.025.756	27.761.585	27.173.735	27.148.583	8.981.895	7.427.401	7.433.110
2301	Federalno ministarstvo prostornog uređenja	5.497.452	22.148.835	21.560.985	21.535.833	5.889.895	5.635.401	5.641.110
3301	Federalna uprava za geodetske i imovinsko-pravne poslove	3.528.306	5.612.750	5.612.750	5.612.750	3.092.000	1.792.000	1.792.000
07	ZDRAVSTVO	52.389.716	77.984.452	76.842.506	44.199.976	53.906.735	53.187.553	41.404.533
2001	Federalno ministarstvo zdravstva	43.371.195	67.425.578	67.364.012	34.843.457	43.996.861	43.949.779	32.093.759
2002	Zavod za javno zdravstvo Federacije Bosne i Hercegovine	9.018.521	10.558.874	9.478.494	9.356.519	9.909.874	9.237.774	9.310.774
08	REKREACIJA, KULTURA I RELIGIJA	12.942.479	15.667.930	15.258.300	15.339.300	13.276.480	13.276.480	13.146.480
4901	Federalna novinska agencija	2.671.000	3.178.450	2.768.820	2.849.820	2.831.000	2.831.000	2.831.000
5201	Federalno ministarstvo kulture i sporta	10.271.479	12.489.480	12.489.480	12.489.480	10.445.480	10.445.480	10.315.480
09	OBRAZOVANJE	9.333.399	17.112.801	16.304.497	16.303.938	9.651.074	9.274.269	9.326.044
5401	Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke	8.606.640	16.192.677	15.440.253	15.448.618	8.913.246	8.550.437	8.557.649
5501	5501 JuC Centar za edukaciju sudija i tužilaca	726.759	920.124	864.244	855.320	737.828	723.832	768.395
10	SOCIJALNA ZAŠTITA	807.197.135	854.804.844	859.261.750	884.877.780	831.524.801	834.364.153	840.211.747
3201	Federalno ministarstvo za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata	326.875.720	329.648.255	329.648.255	329.648.255	326.130.800	324.847.802	324.847.804
5101	Federalno ministarstvo rada i socijalne politike	454.957.315	494.485.935	498.225.320	522.458.703	479.751.022	484.114.608	489.952.736
5301	Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica	25.364.100	30.670.654	31.388.175	32.770.822	25.642.979	25.401.743	25.411.207
POKRICE OSTVARENOG DEFICITA		20.000.000	0	0	0	0	0	0

⁶⁶ U odobrene gornje granice rashoda budžetskih korisnika uključena sredstva podračuna, namjenska sredstva i vlastita sredstva u punim iznosima.

Tabela 5.5. Utvrđeni limiti za budžetske korisnike

BUDŽETSKI KORISNIK	IZVORI SREDSTAVA	BUDŽET 2017	ZAHTJEVI BUDŽETSKIH KORISNIKA			UTVRĐENI LIMITI ZA BUDŽETSKE KORISNIKE		
			2018	2019	2020	2018	2019	2020
1001 Dom naroda Parlamenta Federacije BiH	10 Budžetski prihodi	4.968.800	5.674.523	6.821.297	5.653.879	5.108.300	5.079.800	5.079.800
1002 Predstavnički dom Parlamenta Federacije BiH	10 Budžetski prihodi	8.410.500	8.881.378	11.223.247	8.937.914	8.439.500	10.578.500	8.438.500
1003 Zajedničke službe Parlamenta Federacije BiH	10 Budžetski prihodi	1.043.280	1.084.532	1.016.408	1.032.868	1.007.800	957.800	957.800
1101 Ured predsjednika Federacije BiH	10 Budžetski prihodi	1.212.210	1.790.550	1.742.552	1.742.552	1.244.182	1.239.846	1.259.525
1102 Ured potpredsjednika Federacije BiH	10 Budžetski prihodi	867.728	1.682.150	1.623.652	1.631.652	888.944	872.548	879.663
1103 Ured potpredsjednika Federacije BiH	10 Budžetski prihodi	865.295	1.371.217	1.322.219	1.332.219	875.305	868.937	876.080
1201 Vlada Federacije BiH	10 Budžetski prihodi	15.130.775	10.894.459	12.135.686	12.119.709	15.449.949	16.746.240	16.633.629
1202 Služba za zajedničke poslove organa i tijela u FBiH	30 Fond namjenskih prihoda	1.110.511	945.500	920.500	925.500	945.500	920.500	925.500
1202 Služba za zajedničke poslove organa i tijela u FBiH	10 Budžetski prihodi	39.057.393	41.307.913	41.381.861	41.432.018	38.830.814	39.069.361	39.178.918
1203 Ured Vlade FBiH za zakonodavstvo i usklađenost sa propisima EU	10 Budžetski prihodi	524.958	614.538	509.364	511.188	535.038	508.364	510.188
1204 Ured Vlade FBiH za odnose sa javnošću	10 Budžetski prihodi	351.540	416.638	400.220	388.756	363.408	365.461	355.145
1205 Ured za saradnju i zastupanje pred Ustavnim sudom BiH	10 Budžetski prihodi	374.847	527.236	427.054	428.223	415.393	367.314	371.542
1206 Federalna komisija za koncesije	10 Budžetski prihodi	339.015	553.403	574.279	540.679	352.073	352.978	356.764
1207 Ured Vlade Federacije Bosne i Hercegovine za evropske integracije	10 Budžetski prihodi	190.865	336.609	335.488	335.362	197.448	197.351	197.936
1401 Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova	10 Budžetski prihodi	8.718.912	16.791.540	12.399.440	12.207.040	9.951.521	9.379.163	9.419.870
1403 Federalna uprava policije	10 Budžetski prihodi	32.065.192	50.772.741	34.758.061	34.236.041	39.680.785	32.381.402	33.025.345
1501 Federalno ministarstvo privrede	10 Budžetski prihodi	9.218.528	7.070.902	6.480.902	6.480.902	4.593.895	4.420.511	4.427.161
1502 Kazneno popravni zavodi	10 Budžetski prihodi	43.239.655	64.737.846	55.130.311	54.768.309	49.221.925	45.766.187	45.919.731
1601 Federalno ministarstvo finansija	30 Fond namjenskih prihoda	5.287.424	5.500.000	5.709.000	5.943.069	5.500.000	5.709.000	5.943.069
1601 Federalno ministarstvo finansija	10 Budžetski prihodi	1.355.374.222	1.332.696.817	1.252.210.665	1.193.850.497	1.329.611.886	1.248.745.669	1.190.460.083
1603 Porezna uprava	10 Budžetski prihodi	46.078.645	57.000.255	53.127.966	54.653.047	49.653.939	47.421.637	47.569.701
1604 Finansijska policija	10 Budžetski prihodi	1.741.296	1.877.699	1.885.705	1.887.732	1.756.663	1.764.665	1.772.550

BUDŽETSKI KORISNIK	IZVORI SREDSTAVA	BUDŽET 2017	ZAHTJEVI BUDŽETSKIH KORISNIKA			UTVRDENI LIMITI ZA BUDŽETSKE KORISNIKE		
			2018	2019	2020	2018	2019	2020
1701 Federalno ministarstvo energije, rудarstva i industrije	10 Budžetski prihodi	11.879.220	21.504.730	18.906.795	18.906.795	16.719.550	17.961.550	17.971.051
1701 Federalno ministarstvo energije, rударstva i industrije	30 Fond namjenskih prihoda	11.500.000	11.500.000	11.500.000	11.500.000	11.500.000	11.500.000	11.500.000
1801 Federalno ministarstvo prometa i komunikacija	30 Fond namjenskih prihoda	7.000.200	28.000.200	12.300.200	12.680.200	28.000.200	12.300.200	12.680.200
1801 Federalno ministarstvo prometa i komunikacija	10 Budžetski prihodi	24.078.741	86.236.997	79.741.956	80.820.969	30.403.004	29.280.319	29.286.267
2001 Federalno ministarstvo zdravstva	10 Budžetski prihodi	42.671.195	66.570.578	66.509.012	33.987.457	43.141.861	43.094.779	31.238.759
2001 Federalno ministarstvo zdravstva	30 Fond namjenskih prihoda	700.000	855.000	855.000	855.000	855.000	855.000	855.000
2002 Zavod za javno zdravstvo Federacije Bosne i Hercegovine	10 Budžetski prihodi	9.018.521	10.558.874	9.478.494	9.356.519	9.909.874	9.237.774	9.310.774
2201 Federalno ministarstvo trgovine	10 Budžetski prihodi	1.413.899	2.211.802	1.861.194	1.904.468	1.743.241	1.511.966	1.539.438
2301 Federalno ministarstvo prostornog uređenja	10 Budžetski prihodi	4.456.452	21.148.835	20.560.985	20.535.833	4.889.895	4.635.401	4.641.110
2301 Federalno ministarstvo prostornog uređenja	30 Fond namjenskih prihoda	1.041.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000
2401 Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva	10 Budžetski prihodi	72.000.537	136.291.522	146.230.580	157.406.150	75.593.000	75.593.000	75.593.000
2401 Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva	30 Fond namjenskih prihoda	1.067.000	1.080.000	1.080.000	1.080.000	1.080.000	1.080.000	1.080.000
2501 Ustavni sud FBiH	10 Budžetski prihodi	1.515.656	1.983.718	1.888.569	1.995.914	1.667.000	1.537.001	1.537.002
2601 Vrhovni sud FBiH	10 Budžetski prihodi	5.974.530	9.666.801	9.376.305	9.444.046	7.217.000	6.182.000	6.182.000
2602 Sudska policija	10 Budžetski prihodi	17.791.938	24.297.690	21.061.169	20.990.796	19.836.471	18.516.372	18.491.777
2801 Federalno tužilaštvo FBiH	10 Budžetski prihodi	2.140.666	4.051.153	3.843.739	3.864.904	3.407.819	3.361.034	3.377.092
2901 Federalno pravobranilaštvo	10 Budžetski prihodi	1.269.724	3.166.356	3.178.014	3.187.482	1.978.851	2.088.043	2.095.259
3201 Federalno ministarstvo za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata	10 Budžetski prihodi	326.875.720	329.648.255	329.648.255	329.648.255	326.130.800	324.847.802	324.847.804
3301 Federalna uprava za geodetske i imovinsko-pravne poslove	10 Budžetski prihodi	3.528.306	5.612.750	5.612.750	5.612.750	3.092.000	1.792.000	1.792.000
3401 Federalni zavod za statistiku	10 Budžetski prihodi	6.708.411	13.997.534	9.501.751	8.166.042	7.589.880	13.123.293	8.678.500
3501 Federalni hidrometeorološki zavod	10 Budžetski prihodi	2.592.219	3.023.190	2.796.385	2.813.130	2.676.534	2.543.343	2.557.500
3601 Arhiv FBiH	10 Budžetski prihodi	495.400	772.679	765.763	768.256	599.000	559.000	559.000

BUDŽETSKI KORISNIK	IZVORI SREDSTAVA	BUDŽET 2017	ZAHTJEVI BUDŽETSKIH KORISNIKA			UTVRDENI LIMITI ZA BUDŽETSKE KORISNIKE		
			2018	2019	2020	2018	2019	2020
3701 Federalni zavod za programiranje razvoja	10 Budžetski prihodi	689.550	813.290	758.209	720.949	764.500	737.940	709.940
3801 Federalna direkcija robnih rezervi	10 Budžetski prihodi	4.460.509	15.402.053	9.065.655	9.365.655	6.534.950	6.429.650	7.429.650
4401 Ured za reviziju institucija u FBiH	10 Budžetski prihodi	3.793.345	4.658.608	4.822.904	5.205.307	4.658.608	4.822.904	5.205.307
4601 Federalna uprava za civilnu zaštitu	20 Fond prihoda po posebnim propisima (Mastiti prihod)	35.000	45.000	45.000	45.000	45.000	45.000	45.000
4601 Federalna uprava za civilnu zaštitu	10 Budžetski prihodi	8.230.307	11.481.690	11.221.999	11.532.371	8.691.496	8.770.867	8.972.307
4601 Federalna uprava za civilnu zaštitu	30 Fond namjenskih prihoda	11.718.600	10.141.762	7.057.763	5.497.763	9.141.762	5.857.763	5.497.763
4603 Štab civilne zaštite	10 Budžetski prihodi	60.000	110.000	110.000	80.000	60.000	60.000	60.000
4701 Gender centar FBiH	10 Budžetski prihodi	388.093	424.658	419.562	420.349	397.616	398.963	398.315
4901 Federalna novinska agencija	10 Budžetski prihodi	2.671.000	3.178.450	2.768.820	2.849.820	2.831.000	2.831.000	2.831.000
5001 Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obra	10 Budžetski prihodi	39.127.935	11.769.043	11.393.076	11.401.734	8.211.518	8.087.496	8.092.527
5101 Federalno ministarstvo rada i socijalne politike	30 Fond namjenskih prihoda	26.000.000	0	0	0	0	0	0
5101 Federalno ministarstvo rada i socijalne politike	10 Budžetski prihodi	428.957.315	494.485.935	498.225.320	522.458.703	479.751.022	484.114.608	489.952.736
5201 Federalno ministarstvo kulture i sporta	10 Budžetski prihodi	10.271.479	12.489.480	12.489.480	12.489.480	10.445.480	10.445.480	10.315.480
5301 Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica	10 Budžetski prihodi	25.364.100	30.670.654	31.388.175	32.770.822	25.642.979	25.401.743	25.411.207
5401 Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke	10 Budžetski prihodi	8.606.640	16.192.677	15.440.253	15.448.618	8.913.246	8.550.437	8.557.649
5501 JU Centar za edukaciju sudija i tužilaca	10 Budžetski prihodi	726.759	920.124	864.244	855.320	737.828	723.832	768.395
5601 Agencija za državnu službu	10 Budžetski prihodi	2.140.217	2.495.220	2.252.212	2.259.226	2.270.516	2.152.621	2.160.513
5602 Odbor državne službe za žalbe	10 Budžetski prihodi	296.184	325.396	302.033	304.553	300.774	291.233	293.753
5701 Federalni zavod za geologiju	10 Budžetski prihodi	1.090.710	1.742.239	1.346.600	1.304.000	1.243.000	1.107.000	1.107.000
5801 Federalni zavod za agropedologiju	10 Budžetski prihodi	1.054.900	1.491.397	1.264.906	1.237.470	1.160.600	1.095.000	1.050.500
5901 Federalni zavod za poljoprivredu Sarajevo	10 Budžetski prihodi	1.997.020	3.939.282	3.442.198	3.505.658	2.305.000	2.012.000	2.001.500
6001 Federalni agromediterski zavod Mostar	10 Budžetski prihodi	2.237.238	3.750.691	3.800.000	3.850.000	2.385.000	2.241.000	2.241.000
6001 Federalni agromediterski zavod Mostar	20 Fond prihoda po posebnim propisima (Mastiti prihod)	299.000	400.000	420.000	333.000	333.000	333.000	333.000
6101 Federalno ministarstvo okoliša i turizma	30 Fond namjenskih prihoda	100.600	150.600	150.600	100.600	100.600	100.600	100.600
6101 Federalno ministarstvo okoliša i turizma	10 Budžetski prihodi	6.691.198	14.469.922	13.840.979	13.840.979	6.941.655	6.603.384	6.609.616
6201 Federalna uprava za inspekcijske poslove	10 Budžetski prihodi	8.265.050	13.813.964	10.855.556	10.872.745	9.829.000	8.203.000	8.203.000
6301 Agencija za reviziju privatizacije u Federaciji BiH	10 Budžetski prihodi	464.400	496.400	498.360	500.371	492.800	492.900	492.900
UKUPNO		2.727.628.075	3.051.565.645	2.094.076.697	2.846.814.615	2.757.844.198	2.648.222.532	2.580.212.691
POKRICE OSTVARENOG DEFICITA		20.000.000						
SVEUKUPNO		2.747.628.075	3.051.565.645	2.094.076.697	2.846.814.615	2.757.844.198	2.648.222.532	2.580.212.691

Lista skraćenica

Skraćenica	Puni naziv
BiH	Bosna i Hercegovina
FBiH	Federacija Bosne i Hercegovine
BDP	Bruto društveni proizvod
DOB	Dokument okvirnog budžeta
DEP	Direkcija za ekonomsko planiranje
EU	Evropska unija
MMF	Međunarodni monetarni fond
KM	Konvertibilna marka
EUR	Euro
BAM	Konvertibilna marka
Mil.	Milion
PDV	Porez na dodanu vrijednost
PJI	Program javnih investicija
ROB	Rodno odgovorno budžetiranje
EUROSTAT	Statistički ured Evropskih zajednica
OECD	Organizacija za ekonomsku saradnju i razvoj
DG ECFIN	Generalna direkcija za ekomska i finansijska pitanja EU
SDU	Strana direktna ulaganja
ECB	Evropska centralna banka
SSP	Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju
FAR	Projekt reforme fiskalnog sektora
JP	Javno preduzeće
CEFTA	Srednjoeuropski ugovor o slobodnoj trgovini
EFTA	Evropska slobodna trgovinska zona
UINO	Uprava za indirektno/heizravno oporezivanje
PUFBiH	Porezna uprava Federacije BiH
PURS	Porezna uprava Republike Srpske
PUBD	Porezna uprava Brčko Distrikta
OMA	Odjeljenje za makroekonomsko analize
PIO/MIO	Penzijsko/mirovinsko-invalidsko osiguranje
FZ PIO/MIO	Federalni zavod za MIO/PIO
FMO	Federalno ministarstvo odbrane
VFBiH	Vojska Federacije BiH
BPMIS	Informacioni sistem za planiranje i upravljanje budžetom
FMPVŠ	Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva
FMRPO	Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta
FMRSP	Federalno ministarstvo rada i socijalne politike
FMOIN	Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke
FMKIS	Federalno ministarstvo kulture i sporta
FMOIT	Federalno ministarstvo okoliša i turizma
FMZ	Federalno ministarstvo zdravstva

Popis tabela, grafikona i priloga

Naziv	Strana
Tabela 2.1. Makroekonomski pokazatelji za period 2015. – 2020. godine	8
Tabela 2.2. Makroekonomski pokazatelji FBiH za period 2013. – 2016. godine (%)	10
Tabela 2.3. Statistički podaci za 2016. godinu za Federaciju BiH	11
Tabela 2.4. Makroekonomski pokazatelji Federacije BiH za period 2015. – 2020. godina	12
Tabela 3.1. Konsolidovani ukupni javni prihodi u Federaciji BiH	21
Tabela 3.2. Konsolidovani ukupni javni prihodi u Federaciji BiH - učešće u BDP-u FBiH	22
Tabela 3.3. Osnovni scenarij projekcija za period od 2017. – 2020. godine	25
Tabela 3.4. Učešće u godišnjem nominalnom rastu prihoda	26
Tabela 3.5. Prihodi po osnovu indirektnih poreza	31
Tabela 3.6. Prihodi po osnovu poreza na dobit	33
Tabela 3.7. Prihodi po osnovu poreza na dohodak	34
Tabela 3.8. Prihodi budžeta Vlade Federacije BiH	36
Tabela 3.9. Prihodi kantonalnih budžeta, budžeta jedinica lokalne samouprave i ostalih korisnika javnih prihoda	37
Tabela 3.10. Prihodi vanbudžetskih fondova	38
Tabela 3.11. Prihodi direkcija za ceste	39
Tabela 4.1. Struktura ukupnih rashoda i izdataka za period 2014. - 2017. godine	45
Tabela 4.2. Projekcija budžetske potrošnje za period 2018. – 2020. godine	46
Tabela 4.3. Plaće, naknade, doprinosi i broj zaposlenih u periodu 2017 – 2020	50
Tabela 4.4. Rashodi po ekonomskoj klasifikaciji za period 2016 - 2020. godine	55
Tabela 4.5. Stanje duga u Federaciji BiH na dan 31.12. po godinama, u mil. KM	56
Tabela 4.6. Stanje duga u Federaciji na dan 31.12.2016. godine, u mil. KM	56
Tabela 4.7. Stanje duga za koji obavezu izmirenja ima Vlada Federacije BiH, u mil. KM	57
Tabela 4.8. Stanje duga Vlade Federacije BiH po godinama, izuzimajući vanjski dug prenesen na krajnje dužnike	58
Tabela 4.9. Struktura i kretanje unutarnjeg duga Vlade Federacije BiH po godinama, u mil. BAM	59
Tabela 4.10. Nedospjeli dug na dan 31.12.2016. godine po emitovanim trezorskim zapisima Federacije BiH, u KM	60
Tabela 4.11. Emisije obveznica po godinama, iznos emisije u mil. KM	60
Tabela 4.12. Nedospjeli dug na dan 31.12.2016. god. po emitovanim obveznicama FBiH, u KM	60
Tabela 4.13. Nedospjeli dug do 31.12.2016. godine po osnovu emitovanih obveznica za staru deviznu štednju, u KM	61
	62
Tabela 4.14. Projekcije otplate unutrašnjeg duga u periodu 2017.- 2020. godina, u mil. KM	
Tabela 4.15. Stanje vanjskog duga u Federaciji po godinama, u mil. KM	63
Tabela 4.16. Struktura vanjskog duga u Federaciji po kreditorima (u mil. KM)	63
Tabela 4.17. Struktura vanjskog duga u Federaciji po kreditorima (u mil. KM)	64
Tabela 4.18. Projekcija otplate vanjskog duga uključujući dug krajnjih korisnika na koje je supsidijarno prenesena obaveza, u mil. KM	64
Tabela 4.19. Zbirni pregled ulaganja u projekte uključene u PJI Federacije 2017.-2019. godina, u mil. KM	65
Tabela 4.20. Planirana ulaganja u projekte u implementaciji uključene u PJI Federacije 2017.-2019. godina, po DAC sektorima, u mil KM	66
Tabela 5.1. Projekcije Budžeta Federacije BiH za naredne tri godine	70
Tabela 5.2. Pregled najvećih zahtjeva po budžetskim korisnicima (u .000 KM)	74
Tabela 5.3. Pregled sažetih sektorskih gornjih granica rashoda Federacije BiH za period 2018. – 2020. godina	77
Tabela 5.4. Unakrsni pregled gornje granice rashoda po sektorima za period 2018. - 2020	80
Tabela 5.5. Utvrđeni limiti za budžetske korisnike	81
Grafikon 4.1. Struktura ukupnih rashoda i izdataka za period 2014. - 2017. godine	45
Grafikon 4.2. Projekcija budžetske potrošnje za period 2018. – 2020. godine	47
Grafikon 4.3. Projekcije učešća pojedinih rashoda i izdataka u ukupnim rashodima i izdacima u 2018. godini	48
Grafikon 4.4. Prikaz izdataka za materijal, sitni inventar i usluge za period 2014. - 2020. godina	50
Grafikon 4.5. Projekcija tekućih transfera za 2018. godinu	51
Grafikon 4.6. Projekcija kapitalnih transfera za 2018. godinu	53
Grafikon 4.7. Grafički prikaz transfera za period 2017.- 2020.godine	54
Grafikon 4.8. Ukupna vrijednost projekata po sektorima (mil. KM)	67